

Ilustrace Helgy Hrabincové – Andělské hory

NA SLOVÍČKO S VÝTVARNICÍ A PROZAIČKOU HELGOU HRABINCOVOU

Řekněte něco o sobě

O sobě mluvím dost nerada. Mnohem raději totiž vyprávím veselé historky, které se mne nebo mé rodiny týkají. Ale přesto se pokusím svou osobu alespoň přiblížit. Nevím úplně přesně, kolik mi je let, protože se to každý rok mění a ačkoliv vím, že jsem se narodila v roce 1973, jsem příliš líná to počítat. Takže neurčitého věku, bydlím již nějakou dobu v Praze, mám muže, dvě děti, Dana a Sašu, dvě kočky a jednu andulku, která se na základě rozhodnutí mé pětileté dcery jmenuje už dva roky Terminátor. Vystudovala jsem obor český jazyk-výtvarná výchova na pedagogické fakultě UK Praha, a to je zřejmě důvod, proč se můj muž neustále diví, jak je možné, že nedokážu vychovávat vlastní děti, když na to mám školu.

Kromě jiného jsem byla deset let spoluorganizátorkou výběrové výstavy moderního interiérového designu Art & interior a nyní připravuji čtvrtým rokem, rovněž jako spoluorganizátor, festival moderní a současné architektury Architecture Week.

Rovněž čtvrtým rokem jsem redaktorkou časopisu pro předškolní děti – Včelička. Připravuji cvičení, vymýšlím říkanky a hádanky a do každého čísla si také něco nakreslím.

Když mám chvílku, snažím se dostat se do přírody a ke svým koníčkům, také si něco přečíst, ale v poslední době se omezují především na kuchařské recepty „jak uvařit co nejvíc, za co nejkratší dobu.“

Veškerou svou činnost vyvíjím většinou pod tlakem vnějších okolností, tj. teprve, když už mi opravdu teče do bot ...

2. Jak jste se dostala ke kumštu a co v něm sledujete?

Nemohu říci, že bych se ke kumštu nějak dostávala. Mám malinko pocit, že on se vždycky nějak dostával ke mně (to jsou ty vnější okolnosti) a ještě si úplně nejsem jistá, jestli je to doopravdy kumšt ...

Ilustrovala jsem dvě knihy pro děti autorky Marcellly Marboe. První byla Ali a sedm Loupežníků, která patří k mým opravdu oblíbeným a knížku Zrzoun, hrdina dvou světů.

Poslední dobou se pokouším víc kreslit (také proto, že můj učitel malby ze mne byl na vysoké škole upřímně nešťastný, kdežto učitelé kresby a modelování mne povzbuzovali, že jednou se to podařit musí). Snažím se také udržet si užší okruh mně blízkých témat, proto kreslím především zvířata na „k“ – koně, kočky, kocoury, kozy, kance a krávy a představuji si, že se časem dopracuji i ke zvířatům na „l“ – lvům, liškám, ledním medvědům a levhartům.

3. Co považujete za své úspěchy?

Za obrovský úspěch považuji každou chvíli, kdy si mohu sednout s tužkou k papíru a nikdo na mne nekřičí, že tenhle dopis nebo článek už měl být dávno napsaný, na webu jsou zase jenom staré informace, děti ještě nejedly, že jsem ještě nezkontrolovala domácí úkoly, nespravila kapající kohoutek, v koupelně že je hora špinavého prádla a kočky vyhrabaly z květináče i poslední živou kytku.

Za úspěch považuji, když vydržím vzhůru o hodinu déle, než moje děti a mohu si v úplném tichu vypít jednu kávu.

4. Jak chápete své členství ve výtvarné sekci Vč. střediska OS a jaký máte názor na existenci bulletinu Kruh?

Ačkoliv své členství ve výtvarné sekci plně chápu a velice si ho vážím, musím přiznat, že jsem zde velmi vzácným hostem. Vždycky, když užuž doufám, že se budu moci z Prahy vypravit na nějaké setkání, objeví se zákeřný faktor, s nímž jsem nepočítala – posledně to byla chřipka, kombinovaná spalovou angínou, o které jsem si do té doby myslela, že existuje pouze v pohádkách pro zlobivé děti. Nicméně se domnívám, že jednou se mi podaří prolomit kolo nepříznivých okolností a některé ze spousty zajímavých akcí, které středisko pořádá, se s radostí zúčastním.

Bulletin Kruh je, myslím, vynikající příležitostí seznámit se s tvorbou a úspěchy ostatních, sledovat vývoj, činnosti a aktivity jednotlivých členů Vč. střediska, zároveň bulletin tvoří jakousi jeho kroniku a historii. Mám pocit, že se rok od roku zlepšuje a košatí, což je moc dobře.

Děkuji. Otázky kladl Milan Dušek

Facka je věrohodný argument hlavně tam, kde by člověk mohl začít pochybovat.

Řekni nám, co se ti na nás nelíbí, aby ses toho mohl příště vyvarovat.

Malíř, který maluje jen to, co vidí, by měl také občas zavřít oči.

Jiří Faltus

PETR CHVOJKA

APATICKÝ SRDEČNÍ SVAL

*Je dokončeno hraní na konec.
Staří přátelé se polili naposledy pivem
a řekli si svá sbohem,
než jim jela tramvaj.*

*Zářivky vrní v pouličních lampách
a dole tiše padá jez...*

Padá a padá, nemá jiný jazyk,
jenom si šumí svoje a zná gravitaci,
a lety vzhůru nechá bílým rackům.
(To jsou ti bílí ptáci,
kteří v nás každé jaro probouzejí nový smutek,
a ten je stále větší
a víc na místě.
Ach, mí kamarádi z mládí,
kde vy všichni jste?)

Stojíme nad řekou, která si tiše zpívá,
a máme v duši žal (a to nejen z piva):

Můj bože, kam se poděly
ty všechny dny,
kdy jsme hořeli a rvali se a vypovídali své smutky,
své touhy, přesvědčení, jistoty a plány?
Kde jsou ty dny?
Kde jsme je všechny jako drobné rozměnili?
(Místo nich nám zbyly jen pochybné skutky,
jak jsme se slavně houfovali pod prapory,
anebo jak nás zaháněli do koutů...)
A čas vzal všechno,
jako voda...

Má řeko, kde je moje mládí?
Kde jsou mé první verše?
(Co s těmi posledními?)
Proč nakonec
člověk sám sobě vadí?

Už nebudí nás nad fascikly mrtvých liter
(dříve tak břeškná) výzva kohoutů ...

KVALITNÍ ZBOŽÍ

Už kresba na zadní straně přebalu napovídá, jakým směrem se ubírá nejnovější soubor aforismů **Jiřího Faltuse SPOTŘEBNÍ KOŠ** (Alfa-Omega, 2009). Název vzbuzuje představu čehosi běžného a všedního, co nezasluhuje výraznější pozornosti. Skutečnost je ovšem jiná, Faltusovy vybroušené aforismy pozornost zasluhují. Jsou nápadité, tu břitké, tu laskavě shovívavé, nekonvertují k povrchnosti nebo plané obecnosti, jejich kritický náboj je přesně cílený. Kolik platnosti má v sobě právě v současnosti aforismus: *Chytá-li se tonoucí stébla, je třeba vyčkat, zda se mu to podaří!* Někdy se sice jen pobaveně usmějeme (*Ve dne nosí peníze do banky, v noci z banky*), je však něco cennějšího, než rozdávat drobná potěšení, skromné radosti? A zamysleme se, kolik pravdy vězí v aforismu o starých pravdách, které nikdy neplatily! Neschází ani zdravý sarkasmus, vlastní předním světovým aforistům, od Wildeho a Shawa k Lecovi a Laubovi, abychom nehleděli jen do cizích luhů a lánů. Potvrzuje to aforismus (Nebýt ženského fotbalu ...). Jinde si Faltus rýpne do těch, kteří se stále ohlížejí dozadu a před sebou vidí jen klamnou růžovou umělou mlhu (Dvojnásobný hrdina ...). Jiný aforismus (*Co nestojí za řeč, může se hodit na odbornou studii*) by mohl tak trochu nahrát na smeč škodolibému recenzentovi, ale zda nevystihuje podstatu kariéry mnoha ješitů nejen v literárních sférách? Jakoukoli kapku hořkosti si Faltusův soubor nezaslouží. Jen prosté poděkování a tichý respekt. Nedávno mi bylo naznačeno, že dokážu o jedné básničce napsat dlouhý elaborát. Nedokážu, ani se o to nehodlám pokoušet, domnívám se však, že jsou věci, které povšimnutí zasluhují. Jako třeba právě Faltusův Spotřební koš. Proto doporučuji: Do toho koše nahlédněte! Skrývá kvalitní zboží.

František Uher

PRAVDA O ŠÍPKOVÉ RŮŽENCE

VLADIMÍR SOKOL

Princezna Růženka pobíhala chvíli po zahradě a pak se snažila trefit kamenem do některé z posledních celých tabulek okna ve druhém patře zchátralého stavení.

Měla od rodičů, především tedy od otce, přísně zakázáno do zahrady chodit, ale král s královnou dnes odjeli na nějaký mejdan do sousedního království a nikdo jiný se jí neodvážil něco říci, protože veškeré služebnictvo vědělo, jaký je šestnáctiletá princezna rozmazlený a paličatý fraček.

Růža tedy měla naprostou volnost pohybu a náležitě toho využívala! Nejprve v kuchyni snědla šlehačku, která byla připravena na palačinky s její oblíbenou šípkovou zavařeninou a potom v knihovně prolistovala veškeré publikace, které se před ní otec snažil tajit a jež byly bohatě ilustrované zajímavými pozicemi mladých dvojic. Kvůli oblibě a nemírné konzumaci její milované zavařeniny, se také mezi služebnictvem rychle ujala přezdívka, kterou tajně princeznu titulovalo: „Šípková Růženka“.

Mladou šlechtičnu nakonec přilákala zakazovaná zahrada. Prošla mezi četnými záhony květin, nahlédla do prázdného altánu, prozkoumala ovocný sad, ale všude byl klid a mír. Nechácala, proč jí sem rodiče zakazují chodit. Až konečně došla ke zchátralé budově v nejbližším koutě zahrady. Pořád se však nikde nic nehýbalo a nedělo! Chvíli si prohlížela oprýskané stěny a rozbitá okna, až ji zaujala jediná dvě celistvá ve druhém patře.

Našla si na cestě kámen a hodila! Vedle! A další pokus! Tentokrát se sice trefila, ale slabě vržený malý kamínek sotva cinkl o jednu ze skleněných tabulek. Teprve třetí pokus byl úspěšný a sklo se s patričným hlukem roztříštilo.

Téměř vzápětí se však křídla zasaženého okna rozlétla a v něm se objevil značně naštvaný obličej staré ženy. Měla řídké šedivé vlasy, svrštělý obličej... zkrátka, každý přece ví, jak vypadá čarodějnice!

„Který syčák tu hází ty kameny!“ zaskřehotala. Uviděla Růženku a nasadila o něco vlídnější tón: „Áá, to jsi ty, dítě! Už dlouho toužím po tom, tě vidět! Tak to pojď nahoru!“

„Ále! Ještě bych si umazala nové šaty! Podle toho, jak to vypadá zvenku, je uvnitř určitě samý prach a pavučiny!“ odsekla princezna.

„Kdepak, je tu docela čisto. A jistě chceš vědět, proč ti tvůj otec sem zakazuje chodit! Nebo ne?“ svým nejlídnějším hlasem zakrákala babice.

Růženka se ničím neodlišovala od jiných zvědavých ženských a tak tato informace ji zaujala. Se skřípěním otevřela staré dveře a po rozvrzaných schodech vystoupala do druhého patra.

Babča ji už očekávala a nabídla jí jedinou židli, která ještě měla zachovalé čalounění. Sama se usadila do starého křesla a spustila: „Víš, já jsem tak trochu kouzelnice a byla jsem chůvou tvojí matky. Vždycky jsem věřila tomu, že stejně budu vychovávat i tebe! Ale tvůj otec mě vyhnal ze zámku, když jsem jednou večer bonzla tvý mámě, že je v posteli se služkou. Ta o ně tenkrát přerazila tyč od záclon! To ti byla švanda! Pan král měl smůlu, že zrovna zaujímal misionářskou polohu! Co si tak pamatuju, ještě pár dní musel vládnout vestoje! Jenže pak si se narodila ty, královna měla jiné starosti než mne a král rozhodl, že bych prý na tebe mohla mít špatný vliv a kdesi cosi. A tak jsem se ocitla tady! Skutečným důvodem ale určitě je, že nechtěl abych ti někdy vyprávěla tuhle příhodu! Tvá matka mě ještě občas navštíví, ale tobě to samozřejmě zakázali a já do zámku taky nesmím! Ale v tom bys mi ty mohla pomoci, co říkáš?“

„Vy jste dobrá, babo! Prásknete tátu, kterej si chtěl trochu užít, když máma byla v bůhví kolikátým měsíci a chcete se nakvartýrovat zpátky do rodiny! Tůdle! Ještě byste šmírovala taky mne a chodila donášet! To teda ne!“

Čarodějnice zalapala po dechu: „Ty spratku jeden!“ zaječela. „Takhle ty se chováš k ubohý stařence, která to s tebou myslela dobře?! Jseš celá po tátovi! Nic dobrýho si nezasloužíš! Já tě asi začaruju!“

A udělala to! Zamumlala nějaké zaklínadlo, zablesklo se, Růže ještě leknutím stačil naskočit opar a pak znehybněla! Oči zůstaly otevřené, dýchala, ale na okolí nijak nereagovala. Něco na způsob hypnózy, jen nekomunikovala.

„A máš to, fracku feudální!“ zaskřehotala babice. Pak se ale podrbala v řídkých vlasech, jen krátce, protože s nimi nemohla už moc hýřit a zamumlala: „Teď mám ale po vejminku! Musím rychle zmizet, protože až se vrátí král, dal by mi určitě ušmíknout hlavu nebo nějakou jinou část těla! Je to prudas!“

Pak se obrátila k bezvládné princezně: „Abych to zase s tou kletbou nepřeháněla, tak stanovuju, že tě probudí ten, kdo tě z lásky políbí!“ Zamumlala znovu zaklínadlo, opět se zablesklo a babča začala balit. Protože toho moc neměla, netrvalo to dlouho a pak již čarodějnice mizí z chalupy i z našeho příběhu.

Když se královský pár vrátil do zámku a zjistilo se, co se stalo, král skutečně řádl jak kuna v kurníku! Nejdřív dal, jen tak ze zvyku, popravit pár sloužících, pak dal bezvýsledně hledat starou čarodějkou a nakonec se dal do breku!

Když se trochu uklidnil, dal vyhlásit, že kdo princeznu probudí, dostane ji za ženu a tradičního půl království k tomu.

Růžu přenesli do paláce, položili na postel, umyli a převlékli do nejhezčích a hlavně čistých šatů, protože se dodatečně zjistilo, že opar nebyl jediným následkem princeznina leknutí. To byla do budoucna naštěstí jediná výměna garderoby, protože dál nebylo příjmu, tudíž ani vydání. Poté Růženku příkrášlili spoustou šperků, aby vypadala co nejlépe a pak již jen čekali na zájemce o vysvo-
bozování.

Nějakou dobu se k údivu celého dvora nikdo neohlásil. Prince v okolních královstvích, kde Růžu znali, nabídka asi moc nezaujala, protože, upřímně řečeno, princezna Růženka nebyla zase žádné terno! Byla sice mladá, ale to byl asi tak jediný klad. Vlivem náklonnosti ke sladkostem nebyla právě nejtíhlejší a když se k tomu připočetla její rozmazlenost, panovačnost, hašteřivost ... Není divu, že se u zámecké brány netlačily žádné davy.

Navíc téměř každé okolní království bylo mnohem bohatší než Růženčin otec a tak i hmotná odměna nesplnila očekávání.

Pak se však u krále objevil úplně neznámý princ, ze vzdáleného a chudého království. Řekl, že se jmenuje Jaromír a že by to zkusil. Prý někde náhodou slyšel, že v takovýchto případech se spící princezna má políbit. Po pravdě řečeno, nebyl to žádný princ, ale jen chudý zemanský synek, kterého vyhnal z domu vlastní otec, protože se neustále pelešil se služkami, děvečkami i manželkami poddaných. Tatíkoví trvale chyběly ženské pracovní síly, jelikož jich vždy několik, díky synáčkovi, bylo v jiném stavu. Rovněž princip osvobození nezjistil Jaromír náhodou, ale prozradila mu ho sama čarodějnice, se kterou se setkal na hranici království a jenž považovala za dobrý fór, vrazit tohoto syčáka princezně do rukou. Král nechal Jaromíra okamžitě odvést k Růžence a řekl: „Nechám vás tu o samotě. Až se ti ji podaří probudit, dej znamení gongem a my vás slavnostně uvedem k zasnubnímu ohlášení!“

Nutno přiznat, že Jaromír chtěl zprvu svůj úkol splnit, ale když si princeznu prohlédl zblízka, jeho odhodlání začalo rychle ochabovat. „To většina děveček, které znám, je mnohem hezčích, než tahle princezna!“ pomyslel si. „Až jí bude třicet bude mít nejmíň metrák! A líbat se mi ji taky zrovna nechce. Na puse má opar jak švestkovou pecku! A to, co mi o její povaze řekla ta stará čarodějnice, to vůbec není žádná výhra ...“ zadumal se.

„Jenže co pan král? Když ji neprobudím, mohl by mě taky šoupnout za mříž! Nebo i něco horšího! Nejlepší by asi bylo, kdybych odtud tiše zmizel ...“ začal se Jaromír starat o to jak vzít roha.

Pak se znovu zadíval na spící dívku: „Ale když už jsem tady, mohl bych si aspoň trochu užít! Ženskou jsem neměl možná už týden!“

Jak řekl, tak i udělal! Pak princeznu obral o všechny šperky a jelikož měl bohaté zkušenosti s úniky z různých domů, podařilo se mu bez problémů zmizet ze zámku i z království. S nabytým bohatstvím si přece může dopřát hezčí a příjemnější dívky, než je ta spící obezitka! A tak se ztrácí ze scény i údajný princ Jaromír!

Král však již alespoň věděl, jak Růženku osvobodit a tak se mu podařilo získat pro věc přitroublého prince Radomíra, z jednoho malého a bezvýznamného království.

Probuzená princezna nejdřív ráčila jak tajfun, že si takového pitomce nevezme, ať ji raději znovu uspí, ale když po čase zjistila, že by byla jediná princezna-

svobodná matka – široko daleko, se vším se nakonec smířila. Tvořili dokonce s Radomírem docela harmonický pár. Princ byl dokonale pod pantoflem, ale vypadalo to, že je pod ním zcela spokojen!

Malý Radomírek se narodil necelých osm měsíců po svatbě a nebyl podoben ani jednomu z rodičů, ale Radomír starší byl srozuměn s tím, že je potomek nedonošený a vizáž podědil po vzdálených předcích.

Takže vlastně, proti očekávání, má i tahle pohádka šťastný konec!

PETR MUSÍLEK

KŘÍDLA

Verš se jen lehce dotkl rány
tam kam by próza nedošla
Rým nezvaný a nečekaný
lehounkým krokem na led šláp

Dej Bože ať se neproboří
kéž z drsných dlaní křídla jsou
Když dopustils ten zázrak stvořit
nauč ho kroužit oblohou

POLOČAS

Strom rozpadl se do štěpin
kmen tvar už nemá
Kde ještě včera ležel stín
čpí vůně dřeva
Rázuje pila sem a tam
zem tiše sčítá rány
k údolí půjde každý sám
doběla oloupaný
Nezbude nic než mapa rýh
se zprávou o pogromu
a u dna pěšin rozbitých
semena příštích stromů

(Ze sbírky „Ztráta tíže“)

Další vzlétnutí básníka

Na počátku byla pěkně graficky provedená pozvánka do Letohradu, nedalo se jí odolat. V sobotu 21. listopadu v podvečerních hodinách jsme vstoupili do Obrádní síně v prostorách zámku a s rozzářenými lustry nad hlavou začali vnímat slavnostní atmosféru prostorné místnosti. Nejprve nás samozřejmě překvapily už převážně obsazené řady židlí a další zájemci o křest básnické sbírky přicházeli. Určitě jich bylo k šedesáti. Není divu, místní poeta Martin Vídenský vydal v pořadí už čtvrtou sbírku s názvem **Potichu i nahlas**, která nedávno vyšla ve vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí. Když nastal čas, zahrála část kapely ORIGINÁL SWING BARREL BAND v podobě M. Němce, profesora, učitele hry na klavír a principála

Emancipačního divadla paní Vicenové, a Františka Bečky, uměleckého kováře. Poté uličkou přikráčel do čela zmíněný básník v černém oděvu s máchovským kloboukem na hlavě. Mirek Němec, který je navíc publicistou, ho vtipně uvedl a netajil, že jsou kamarádi. Po představení mladé a půvabné ilustrátorky křtěné knížky Moniky Štaudové z Jablonného nad Orlicí, studentky 4. ročníku Střední školy umělecko-průmyslové v Ústí nad Orlicí (zvětšené ilustrace si mohli přítomní prohlédnout), průvodce pořadem hovořil o poslání básníka v lidské společnosti. Po dalším hudebním vstupu se ujal slova samotný poeta a recitoval své básně se zaujetím hodného skutečného umělce. Po té poslední, nazvané Pták Vídeňák //*Možná je načase/ přestat psát,/ otevřít oči,/ roztáhnout křídla/ a znovu/ skutečně vzlétnout.*// dokonce rozpažil, zamával pažemi jako křídly a při náznaku výskoku to skutečně na moment vypadalo, jako by se chystal vzlétnout. Rozhodně by byla škoda, kdyby nám zmizel z očí, protože i přes to, co už napsal, je teprve na začátku své básnické dráhy.

Akce se konala pod záštitou starosty města Petra Fialy, který byl i část pořadu přítomen, ale při slavnostním přípitku s autorem básnické sbírky a její úspěšnou ilustrátorkou jej zastoupil druhý místostarosta Zdeněk Maixner.

Milan Dušek

Křest básnické sbírky Martina Videnského v Letohradě

Martin Videnský

Na vernisáži

Ze stolů mizí
chlebičky,
víno, káva i
rakvičky.

Po půlhodince
jsem si jist,
že nebude co
pít a jíst.

Zbývají už jen
obrazy.
Tak žerme, ať se
nezkazí!

Kam ...?

Rok co rok
jdu proti
času
po strništi
a v sebezpytném
tratolišti
kajícně
se ptám:

„Kdo zbaví mě
mých vin ...

... až jednou
odletím ...

... a vlastně
kam?“

Sychravo

Severák hladovým břitem
okusuje rzivé lesy.
Havrani svým ostrým křikem
zatemnili podnebesí.

(Z nové sbírky Potichu i nahlas)

FILOSOVSKÁ HISTORIE

(absurdní povídka z absurdní doby)

JAROSLAV JONÁŠ

Událost

Bloumal jsem nedávno po starobylé Litomyšli a na náměstí pod podloubím
jsem potkal Aloise Jiráska. Nesl chleba v síťovce a v ruce přibináčka.

„Dobrý den, Místře,“ pozdravil jsem ho a lehce kývl hlavou.

„Dobrý den,“ odpověděl, pousmál se a šel dál.

Zvláštní, to se dnes jen tak někomu nestane. Ta příhoda bude určitě zajímat historiky, filosofy i širokou veřejnost. I sedl jsem ke stolu a napsal příspěvek do krajského listu:

Filosofská historie

Bloumal jsem nedávno po starobylé Litomyšli a na náměstí pod podloubím jsem potkal Aloise Jiráka. Nesl chleba v síťovce a v ruce pribináčka.

„Dobrý den, Mistře,“ pozdravil jsem ho a lehce kývl hlavou.

„Dobrý den,“ odpověděl, pousmál se a šel dál.

Zvláštní, to se dnes jen tak někomu nestane. Ta příhoda bude určitě zajímat historiky, filosofy i širokou veřejnost. I sedl jsem ke stolu a napsal tento příspěvek do vašeho listu.

Návštěva

Asi po týdnu zazvonili u dveří mého bytu tři bílé odění muži. Ten vousatý s brýlemi vypadal jako vědecká kapacita, zbylí dva působili sverepě.

„Jsem doktor Hříšný,“ představil se obrýlený. „To vy jste poslal do redakce krajského listu tu zprávu, že jste bloumal ulicemi starobylé Litomyšle a na náměstí pod podloubím jste potkal Aloise Jiráka, kterak nesl chleba v síťovce a v ruce pribináčka? To vy jste ho pozdravil ‚Dobrý den, Mistře‘ a lehce jste kývl hlavou? To vám odpověděl ‚Dobrý den, pousmál se a šel dál?‘“

„Ano, to jsem já. A vy jste dozajista nějaká vědecká kapacita a přišla jste zkoumat tuto neznámou stránku Mistrova života, není-liž pravda?!“

„Hmm ...,“ broukla kapacita neurčitě a prohrábla si vousy. Nakukovala mi přes rameno do bytu.

„Jen pojdte dále,“ pozval jsem ji srdečně a ona se nedala pobízet dvakrát. Sverepí proklouzli dveřmi jako pára. Nesli nějaký balík.

„Dáte si kávu nebo čaj?,“ zeptal jsem se capacity.

„Ano,“ řekla suše a obezřetně se rozhlížela po pokoji. Pak si sedla ke stolu. Zdálo se mi, že toho moc nenamluví.

„Zdá se mi, že toho moc nenamluvíte.“

„Já toho nikdy moc nenamluvím.“

„On toho nikdy skutečně moc nenamluvý,“ potvrdil Sverepý První.

„On toho skutečně nikdy moc nenamluví,“ potvrdil Sverepý Druhý. Nesedli si. Nevím, jestli mě nešálil zrak, ale zdálo se mi, že se snaží nenápadně dostat za má záda.

„Hledáte něco?,“ obrátil jsem se na ně s otázkou. O krok couvli a ještě více znenápadně. Jeden z nich si začal pobrukovat nějakou písničku o nějakém mostě, na kterém roste nějaká kytka, kterou nikdo nezalejvá, takže neporoste. To mě

uklidnilo. Donesl jsem ke stolu dva šálky vroucí tekutiny. Sobě kávu a kapacitě čaj. Tvářila se vznešeně. Ta toho už musela publikovat!

„Vy jste toho už musel publikovat,“ povídám tázavě.

„Já jsem toho moc nepublikoval,“ řekla.

„On navjérno toho moc nepublikával,“ potvrdil Sveřepý První.

„On toho skutečně moc nepublikoval,“ potvrdil Sveřepý Druhý s jakýmsi omluvným výrazem ve tváři.

„Tak to asi teprve začínáte a chcete si na tomhle případu udělat jméno.“

„Já si na vašem případě jméno udělat nechci. Spíše naopak.“

„On sy na vašem skutečně prýpadu nechce udelat meno. Spíše naopak,“ potvrdil Sveřepý První. Druhý si nejspíš teprve teď uvědomil, že se nesluší nadřízeného v jeho přítomnosti nazývat zájmenem.

„Doktor Hříšný si skutečně nechce na vašem případě udělat jméno. Spíše naopak,“ potvrdil i on s jakýmsi omluvným výrazem ve tváři.

Už zase byli oba za mými zády a dali se do rozvazování balíku. Napadlo mě, jestli nakonec nechtějí z mého jména udělat případ.

„Znamená to snad, že chcete z mého jména udělat případ?“

„Ano,“ řekl úsečně doktor Hříšný a pokynul přese mne oběma Sveřepým.

„Uzel, šéfe,“ syklo to za mnou. Namáhavě zápolili s provázkem.

„Dovolíte, pomohu vám,“ nabídl jsem se. Rozvázal jsem uzel vidličkou, jak to dělávala moje babička.

„Děkujeme,“ špitl Sveřepý Druhý. První na něho přísně pohlédl. Hříšný pokynul podruhé. Úspěšně.

Kruté poznání

Oba Sveřepí se na mě vrhli, navlékli mi na ruce podivnou kacabajku s dlouhátanskými rukávy a zavázali mi je za zády. Není to, sakra, svěrací kazajka?

„Není to, sakra, svěrací kazajka?“

„Je to sakra svěrací kazajka,“ pousmál se doktor Hříšný pyšně. Dopil svůj čaj a vstal.

„Je to sveracý, sakra, skutešne kazájka,“ potvrdil pyšně Sveřepý První. Dopil mou kávu a zůstal stát.

„Je to skutečně svěrací kazajka, sakra,“ potvrdil i Sveřepý Druhý s jakýmsi omluvným výrazem ve tváři a nasucho polkl.

Pak mi navlékli svěrací spodky. Pak mi navlékli svěrací kalhoty. Pak mi navlékli svěrací kabát. Pak mi navlékli svěracího kulicha. Pak mi navlékli svěrací rukavice. Pak mi navlékli svěrací šálu. Pak jsem začal modrat. Pak mi svlékli svěrací šálu.

„Ať se nám, parchant, neudusí,“ dodal doktor Hříšný vesele. Sevřela mě lítost. Sevřel jsem pevně rty a prdelka se mi sevřela strachy. To nejsou žádní filosofové! To jsou obyčejní psychiatři! ONI si myslí, že jsem blázen!

Krutější poznání

A už mě nesou ze schodů.

„Takhle mě přece, doktore Smilný, nemůžete nést po chodníku. Připadám si jako balík,“ snažím se protestovat skrz sevřené zuby.

„Von si připadá jako balík, já se z toho pochčiju,“ řehal se doktor.

„Von si prypáda jáko bályk. Von se z tógo skutešno pochčýje,“ řval smíchy Sveřepý První.

„Von si připadá jako balík. Doktor Hříšný se z toho skutečně pochčije,“ řval smíchy Sveřepý Druhý. Ale tak nějak, jako by se omlouval.

„Ty srandičky tě přejdou, hajzle,“ změnil doktor Hříšný náhle tón a kopl mě do sevřeného břicha.

„Ty skutečne srándyčky tepej dou, hajzle,“ změnil náhle tón i Sveřepý První a kopl mě do sevřené pravé ledviny.

„Ty srandičky tě skutečně přejdou, hajzle,“ změnil náhle tón i Sveřepý Druhý a s výrazem omluvy ve tváři mě kopl do sevřené levé ledviny.

Tohle přece nejsou žádní psychiatři!!!!

„Vy přece nejste žádní psychiatři,“ zatrylkovala mi v ústech krev.

„To si piš, ty dějinná zrůdo, ty reakcionářskej zmetku,“ sykl úzkou štěrbinou mezi rty doktor Hříšný a přesným kopancem mi vyrazil polovinu zubů.

„To skutečne sy pyž, ty denyjá rúdo, ty rektyjonárej smetku,“ sykl štěrbinou mezi rty Sveřepý První a přesným kopancem mi vyrazil druhou polovinu zubů.

„To si skutečně piš, ty dějinná zrůdo, ty reakcionářskej zmetku,“ sykl štěrbinou mezi rty Sveřepý Druhý a přesným kopancem mi udělal z nosu krvavou plástev. Omluvně se však pousmál. Než se mi rozplynul v mlze, ještě na mě spiklenecky mrkl ...

Nejkrutější poznání

Když ho vynášeli, potkali pod podloubím Aloise Jiráska. Nesl chleba v síťovce a v ruce pribináčka.

„Dobrý den, Mistře,“ pozdravil doktor Hříšný.

„Tópry skutečně den, Mýste,“ pozdravil Sveřepý První.

„Skutečně dobrý den, Mistře,“ pozdravil Sveřepý Druhý a jakoby na omluvu naklonil nepatrně hlavu k pravému rameni. Dějinná zrůda, ten zmetek reakcionářskej, kývala bezvládnou hlavou sem a tam a napájela chodník pramínkem krve.

„Dobrý den,“ odpověděl Mistr. Štítivě překročil rudou stužku, pousmál se a šel dál.

LUBOŠ HUML

CHVÁLA KŘÍDEL

Po nebi krouží káně
závrati pro výsměch.
Má závist hledí na ně,
zas toužím po křídlech.

Po křídlech, která
mne vynesou do nebes
a vše co bylo včera
krásnější bude dnes.

„Musíš s nima mluvit jejich řečí“

JOSEF PLACHETKA

Necítil nic. Byl to pro něho nový, nepoznaný a matoucí pocit. Nevěděl, jestli se veze nebo vznáší. Chtěl se pohnout, dotknout se sebe, ale nepodařilo se mu ani pootevřít oči. Ucítil na své ruce dotyk, byl to spíše lehký stisk, a trval. Z dálky vnímal kvílivý zvuk. Kdyby řídil, zajel by ke krajnici. Ta jemně tisknoucí ruka řekla ženským hlasem: Klidně ležte, všechno bude v pořádku. Nechápal, co není v pořádku. Proč má klidně ležet? Vzduch nad jeho obličejem se pohnul, příjemně a chladivě. Všechno kolem vnímal zářivě a průsvitně bíle, jako ráno, když se podíval k zasněženým horám. Polovina října a pozdní babí léto pod sněhem. Zakroutil nevěřícně hlavou. Digitální doba.

Otočil se ke králíkárně. Stříbrná samice čekala u branky, už si v novém domově zvykla, ale černá se krčila v kotci vzadu, a popošla, až když jí sypal do kameninové misky ječmen. Pořídil si je v předstihu. Až bude v lednu v důchodu, chov rozšíří. Otavu letos už nepálil, ale cpal do pytlů. Trochu se bál té spousty volného času, která měla nastat. Předplatil si noviny, odpověděl na inzerát hledající tazatele veřejného mínění. Obratem mu poslali dohodu o provedení práce.

Ke snídani si pustil televizi. Zprávy byly plné nečekaného sněhu ve vyšších polohách, výluk na železnici, zavátých silnic a popadaných stromů, domácností bez proudu a udivených obličejů, které něco podobného za svůj život nepamatovaly a opakovaly to do kamery.

Ale teď byl v nějakém autu, vytušil ze zvuků, které se pletly, splývaly a zněly zvláště vzdáleně. Nevěděl, co jízdě předcházelo. Jeho auto to nebylo, tím si byl

jistý. Tohle bylo prostornější, jak poznal podle rozléhajícího se hlasu dvou žen, co jely s ním. Svoje auto měl před dílnami učiliště. A nebylo cítit nemocnicí.

„Doufám, že Chodúr vyhraje“, vnímal starší ženský hlas. „Šmajda je taky skvělý“, odpověděla mladší žena a její ruku ucítil na čele. Zalitoval, že neví, kdo je Chodúr ani Šmajda. Chtěl se zorientovat v situaci, která pro něho byla stále nová, ale bylo to nad jeho síly.

Už ráno, když vyjel do práce, se mu vnucovala melodie z Třetí Telemanovy věty pro flétnu. Teď ji slyšel zřetelně a silněji než včera. Manželka se rozhodla do melodických zvuků flétny předčítat mu z novin, že Britové se z Evropanů rozčilují nejčastěji, čtyřikrát denně. Češi do zkoumání zahrnutí nebyli, takže jí to bylo k ničemu. Mohla ho porovnat s Brity a z toho vycházel dobře, ale i v porovnání s Němci, kteří se vztekají dvakrát denně, byl rovněž lepší. Snad si měla ten článek přečíst dřív sama, než ním začala argumentovat. Její větu: Jestli se takhle vztekáš ve škole... už nevnímal.

Ve škole se navenek nerozčiloval, ostatně o to klukům u jiných kantorů šlo. Pokaždé se na rozdíl od kolegy Zacha z druhé autodílny dokázal vmanipulovat do role ironika strojeně nechápajícího mladou generaci. Občas se i omluvil, že si dovoluje mít připomínku, nesouhlasit nebo poučovat, jak mu ukládaly učební dokumenty nebo školní řád. A měl dojem, že ho brali. Ale tento týden měl Čajínkovu partu... Občas si zopakoval: Bude hůř, a šel stres pozdně ranného stáří z nepochopení nebo nevědu rozhodit za dílnu. Kolega Zach o patnáct centimetrů vyšší, o dvacet kilogramů těžší a deset let mladší by stiskl Čajínkovu paži a smýkávě by ho odvedl na umývárnu. „Ty vole, tak ty si nedáš říct, jo?“ Dílna by se hrobově ztíšila. Dvakrát by plesklo. Před umývárnu by mu Zach nabídl ruku a pro dnešek by byl klid. „Musíš s nima mluvit jejich řečí“, uzavřel by výchovné působení kolegy Zach, když by se on tvářil nesouhlasně. „Že nemá se zaolejovanou přdelí sedat do opravovaného auta, on jinak nepochopí.“

Nechtěl s nimi mluvit jejich řečí, jako kolega. Snažil se, aby věděl, co je cool, in, out, když je něco hustý, když má něco vyšumět... Jenže Čajínek už o svačině opět seděl na ponku vedle převodovky a velké skvrny oleje.

Už zase měl dojem, že se vznáší v kvílení a zvuku auta, ale vnímal ty zvuky unaveně a vzdáleně.

Ráno přijel do práce o čtvrt hodiny dřív. Než v kanceláři pozdravil, významně zvedl obočí a obdivně zamružel. Paní Radka, bezdětná skoročtyřicátnice s tříbarevnými krátkými vlasy se decentně odmítavě usmála a postavila na kafe. Dnes vypadala jako vlastní dcera. Sledoval její dlouhé nohy v lesklých punčocháčích a výstřih s hloubkou větší než malou. Příliš málo oblečení a mnoho líčidel svědčí u ženy o jistém zoufalství. Upíjel kávu a mudroval, jestli tvrzení platí i bez přílišných líčidel. Dnes ráno poprvé začínal chápat jejího žárlivého manžela, který

ji nejméně pětkrát denně telefonoval a jednou až dvakrát za den se v kanceláři zastavil. Kvůli ní ho Čajínek s piersingem v obou uších rozčlil už po ránu.

„Vole, di se číhnout“ nabádal Koblku „dnes má jen podpíčenku“, pootočil hlavu pod kapotou fábie ke dveřím s výdejním okénkem.

Koblka očividně nevěděl o čem je řeč.

„No mini, vole“, stále nechápal, „no minisukni, vole“.

Koblka se spiklenecky zašklebil, ale vzápětí dodal: „To mám jít jen tak? Jo?“

„Vole di si něco pučit, třeba stahovák, pro ten se musí natáhnout nahoru na regal“.

Když Koblku vracel od okénka bez stahováku, viděl i on, že má paní Radka černá tanga a do svačiny to věděli Gerik a Freivald od druhého zvedáku i Škrabánek s Procházkou od zvedáku třetího.

„Zítř už stahováký potrebovat nebudete. Je objednaných dvanáct aut na zimáky, hlásila mu paní Radka po svačině.

Pres okno kanceláře pozoroval mrhnutí s proletujícími vločkami sněhu. Na horách je v půli října sněhová kalamita. Digitální doba. Vybavil si tvrzení, že černé prádlo má nepříznivý vliv na psychiku ženy.

Kvílení zesílilo. Vnímal houstnoucí provoz. Vjížděli do města. Starší ženský hlas řekl: „Slyším. V Javornici rodička, veze ji pluh, nad Studánkou na něj počkat. Dolů nejezdit. Konec.“

Znovu se pokusil otevřít oči. Marně. Kolik z těch sta miliard buněk v jeho mozku přestalo fungovat. Kvílení zmlklo už před chvílí. Auto zastavilo. Jedny dveře se posunuly, druhé bouchly. Znovu se vznášel.

Paní Radka Čajínka inspirovala i po svačině.

„Víš, vole, co je kozí počasí?“

Koblka zavrtěl hlavou. Gerik s Freivaldem se rozesmáli.

„Vole, dyž je hezky a kozy chtěj ven,“ napověděl mu brejlatý Procházka.

„Volové, copak je dnes hezky?“ durdil se Koblka a tůkal si na čelo.

„Tak se di číhnout do kanclu, ty debile“, rozřehtal se Čajínek.

Slyšel se, jak říká: Pánové Gerik a Freivald se urychleně odeberou na své pracoviště.

Cítil, že je někam nasouván. „Kluci ho zachránili. Čekali jsme na hasiče, nad Skuhrovem byl přes cestu strom.“, vysvětloval někomu ten známý starší ženský hlas. „Ještě že je to v autoškole učí,“ oddechla si. „Mladá generace je na tom líp.“

V polední přestávce měl dozor v obou dílnách. Čajínek a Koblka na oběd nešli. Tyhle dva si nemohl dovolit spustit z očí. A vzápětí Čajínka uviděl dnes už potřetí sedět na ponku. Cítil, jak se mu do hlavy valí krev. Musíš s nima mluvit jejich řečí, jinak tě neslyší, podvědomě zaslechl kolegu Zacha.

„Ty vole, tobě to dvakrát nestačilo?“

Čajínek se vymrštil s ponku a postavil se téměř do pozoru.

Ono to funguje, nevěřicně si vychutnal několik vteřin výchovné slávy, než vypuklo oslnivě zářivé světlo a přišla ohlušující rána.

Už pod zavřenými víčky uviděl nad svojí hlavou dlouhé lesklé nohy. Tu snovou představu si ale hýčkal jenom neskutečně krátkou chvílí.

„Vole, průser.“

„Nedejchá“ vyhrknul klečící Kobilka.

„Dej mu to pod hlavu“, hodil mu Čajínek chuchvalec pucvolu, “zaklonit“.

„Dejchá?“

Kobilka zakroutil hlavou.

„Mačkej, třicetkrát“

Čajínek se nakláněl nad jeho ústa ... Dvakrát silně vdechl a pod olejovou skvrnu na kalhotách sáhl pro mobilní telefon ...

Ucítil na svých rtech otevřená ústa a v podvědomí se ještě jednou mihly nad jeho hlavou dlouhé lesklé nohy. Život si libuje v paradoxech.

Odpoledne byl na některých místech vyhlášen stav ohrožení.

VĚRA KOPECKÁ

TANEC LABUTÍ

Čekám na břehu moře
Vlny se lámou o břeh
a rudé slunce
podává mi chladné ruce

Sbírám lastury z písku
Pod nohama tisknu
úločky skořápek
omleté životem

Na hladině dechem vzedmuté
v tanci se vznášejí
bílé labuť

Dech zatajím
Slovem maluji
jejich stín

PŘIPOMENUTÍ

Hluboká modř moře
Modrý samet
se zlatými flitry
krajkovým
lemem pobřeží

Takové moře
leželo na krajině
mého domova

Dodnes pročítám
jeho vzkaz
když bloudím ve skalách
z mořského dna

Kolik vět
ještě zbývá

Můj podzimní literární maratón.

Takové množství setkání, zážitků, míst, nových lidí, knížek! Klubičko pestrobarevných nití a já hledám ten správný konec – zatáhnout a nezacuchat!

Začínal téměř symbolicky, můj velký literární podzim. 5. září ráno jsme dojeli do Svinoústí a po kratičkém spánku v hotelu nedaleko moře jsme se šli podívat na start maratónu.

18. interdisciplinární plenér pořádaný Polsko-českým uměleckým klubem ART:STUDIO v Mirošově, jehož jsem se účastnila poprvé byl pro mne svátkem. Po více než půlroční práci na překladech a přípravě šesti knížek pro 10. Dny poezie v Broumově jsem po deset dní neměla jinou starost a jiný úkol než psát a fotografovat a to vše v atmosféře nasáklé mořem, barvami, terpentýnem – převážnou část účastníků tvořili malíři. Uskutečnila se i beseda s místním literárním klubem, kde se představili jak autoři ze Svinoústí, tak účastníci plenéru, mí přátelé novinářka Ela Gargala z Walbřichu, básník a malíř Andrzej Nizewský z Boguszowa a básník Antonín Matuszkiewicz, který se se svou ženou přistěhoval do Čech. Přednesla jsem pásmo svých veršů česky a kolegyně malířky je přednesly v překladu Antonína. Takový postup volím při svých vystoupeních v Polsku vždy. Posluchači tak mají možnost vyslechnout verše v originálu, poslechnout si naši řeč a poslouchají opravdu se zaujetím.

V podobném přátelském tvůrčím duchu probíhal i druhý plenér, tentokrát pár kilometrů od našich hranic v horském hornickém městečku Bogušov-Gorcach. Protože v době tohoto plenéru jsem měla v Pardubicích autorský večer a vernisáž výstavy fotografií, byl pro účastníky zorganizován zájezd do Pardubic s návštěvou vernisáže. Potěšilo mě, že mohu představit své fotografie a verše přátelům a zároveň zamrzelo, že nepřišel nikdo z Vč. střediska. Byla to příležitost ke společnému setkání.

Završením obou plenérů byla výstava obrazů i poezie pro veřejnost. Náklady na pobyt hradili organizátoři, účastníci byli povinni bezplatně odevzdat několik svých prací.

Mezinárodní galicyjská literární jeseň začínala opět v Krakově. Tentokrát za slunečného počasí se scházeli účastníci na rynku pod sochou Adama Mickiewiče a vypouštěli balónky s verši přítomných autorů. Setkávání bylo srdečné, řadu přítomných jsem znala z minulého roku. Opět jsme byli představeni postávajícím posluchačům a po mém krátkém vystoupení mě oslavila skupinka českých turistů ze severu Moravy. Po pozdním obědě – byli jsme hosty prezidenta Krakova – jsem ještě stačila vyfotografovat krakovský zámek a rozdělení do aut jsme odjeli do paláce Padarewského, pár kilometrů od Ciezkovic, městečka, kde žije organizátor tohoto festivalu Andrzej Grabowský, předseda Krakovského oddělení ZLP.

Tam jsme bydleli a odtud vyjížděli na besedy do škol a knihoven a na večerní vystoupení pro veřejnost.

Podobně organizovaný byl i festival Poznaňský poetický listopad. Třetím festivalem, jehož jsem se zúčastnila, byl festival Básníci bez hranic v Polanici Zdroj, připravený Andrzejem Bartińským, předsedou Wroclawského oddělení ZLP. Tady jsem byla již potřetí. Festival byl oproti předchozím kratší, besedy ve školách byly pouze v jednom dopoledni a zúčastnilo se jich jen několik autorů. Větší část programu probíhala v kruhu autorů s malou účastí veřejnosti.

Všechny festivaly byly velice dobře organizované a zajištěné. Veškeré výdaje spojené s ubytováním a stravováním účastníků hradili organizátoři nebo organizace, v jejichž zařízeních se konaly besedy a vystoupení, většinou byla zajištěna i doprava na místa besed, zájezd, kulturní program. Na setkáních a vystoupeních nás obvykle přivítali představitelé města, zástupci knihoven, škol. Součástí byly i sborníky z prací zúčastněných autorů, srdečná atmosféra a možnost navázání nových přátelství i kontaktů. Mezi účastníky byli autoři z Austrálie, Běloruska, Litvy, Německa, Ruska, Ukrajiny, USA, Vietnamu. Nejvíce zahraničních účastníků bylo v Poznani. Všech tří festivalů se zúčastnil rovněž předseda ZLP, básník Marek Wawrzkiewicz, skromný, nenápadný člověk.

Vedle festivalů v Polsku jsem byla pozvána k účasti v delegaci Státní vědecké knihovny z Hradce Králové na Slovensko do SVK v Bánské Bystrici. V delegaci byla paní Mgr. Málková – náměstkyně ředitelky SVK v Hradci Králové, Ing. Domšová – vedoucí kulturní komise Královéhradeckého kraje a já jako reprezentant VČ. střediska OS. Družební knihovna připravila bohatý program s prohlídkou města, výletem po stopách Boženy Němcové, Františka Švantnera a Sama Chalupky, výletem do Bánské Štiavnice, návštěvou představení Státní opery v Bánské Bystrici, kde jsme shlédli Verdiho Trubadúra. Součástí programu byla také beseda s členy pobočky Spolku slovenských spisovatelů, kde jsem představila naše středisko OS i svoji tvorbu. SVK v Bánské Bystrici, její ředitelka a vedoucí jednotlivých oddělení s nimiž jsme trávili pět pěkných dní byli milými a příjemnými hostiteli.

Nezanedbatelnou součástí mého maratónu byly 10. Dny poezie v Broumově a další drobná setkání – beseda v Náchodě a Opočně, křest sborníku v Přelouči a Noc básníků v Bielawě.

Byl to rušný a bohatý podzim, z něhož si odnáším nejen spoustu zážitků, nová přátelství, hromadu knížek od účastníků, ale i mnoho plánů na výstavy, překlady, knížky, nová setkání.

Věra Kopecká

*Básnířka a překladatelka Věra Kopecká spolu s účastníky festivalu
Galicyjská literární jeseň*

ROZHOVOR S BÁSNÍŘKOU VĚROU KOPECKOU Z KŘINIC U BROUMOVA

Věra Kopecká se narodila 14. 7. 1951 v Turnově. Vyrůstala v Jablonci, kde prošla gymnáziem, ze kterého se dostala na Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy v Praze. V letech 1980–1985 absolvovala na Lidové konzervatoři v Praze obory umělecký přednes, divadlo poezie a literární tvorba. Od roku 1992 žije v Broumově, kde pracovala na Masarykově ZŠ jako učitelka matematiky a informatiky. V současnosti se věnuje svým zálibám. Poezii píše od studentských let, od té doby také publikuje časopisecky a ve sbornících. Je laureátkou řady soutěží a dodnes vydala (sama a ve vydavatelstvích) už 14 sbírek. Její verše byly recitovány v pražské poetické vinárně Viola, v rozhlasě, v literárních klubech a jinde. Je členkou skupiny Básníci 97 a Východočeského střediska Obce spisovatelů. Vedle vlastní tvorby také překládá, a to především z polštiny. Od roku 2000 Věra Kopecká organizuje v průběhu října v Broumově Dny poezie, setkání básníků z Česka a Polska. Často se také účastní polských literárních festivalů. Z dalších jejích aktivit jmenujme fotografii krajiny a lidová řemesla, především rukodělné techniky, kterými tvoří např. betlémy. Je autorkou publikace *Od nitě k textilu*

(2003) a spoluautorkou publikace Tvoříme z přírodních materiálů (2004). Má dvě již dospělé děti (dceru a syna), obě absolvovaly vysokou školu.

Donedávna jste učila na 2. stupni ZŠ. Ze zkušeností z mého okolí vím, že je tato práce poměrně vysilující. Je to s žáky opravdu stále horší a horší, jak se říká?

Ano, vyučovala jsem matematiku převážně na ZŠ více než třicet let. Práce učitele byla vždy náročná a v době, v níž si společnost učitele nevází, je velice těžká. Často jsem si říkala, že s dětmi by nebylo tak těžké si poradit, pokud by to dospělí, rodiče, nekazili.

Absolvovala jste Matematicko-fyzikální fakultu UK, učíte matematiku a informatiku. To má k poezii poměrně daleko, nemyslíte?

Podle mého učitel a spisovatel mají společné to hlavní – potřebu předávat, dělit se – o nabyté poznatky či myšlenky a pocity. Matematika je přesná a velice úsporná ve svém vyjádření. V matematické větě má každé slovo jasný význam, zbytečná slova v matematických větách nejsou. Myslím, že se tento způsob myšlení a vyjadřování promítá i do mé poezie. Převládají v ní krátké úsporné formy.

Vaše tvorba je silně spjata s přírodou. Na Broumovsku se proto musíte cítit v sedmém nebi ...

Vyrůstala jsem v Jablonci, na kraji města, na kopci, z něhož jsme viděli Jablonec i Liberec jako na dlani, z pokoje jsem pozorovala západy slunce za Ještědem a hřebeny Jizerských hor. Broumov s věncem hor, který ho obklopuje, je mi tedy velmi blízký. Vždy, když mi bylo těžko, utíkala jsem do přírody.

Jak jste se sem vůbec dostala?

Chtěla jsem si vyřešit svůj osobní život. To se mi nepodařilo, ale nelituji, že jsem se ocitla právě tady.

V jakých chvílích berete do ruky tužku a píšete?

Většinou když něco silně prožívám, když se vylíhne nějaký obraz, nápad. Může to být při cestě vlakem, při procházce, na koncertě, než usnu ...

Daří se Vám psát básně tak, že po prvním záznamu Vašich pocitů už nemusíte s výsledkem dále pracovat?

Někdy ano, jindy si poznamenám jen obrat, metaforu a později ji využiji.

Vedle přírodních motivů se ve Vaší poezii nejčastěji objevují motivy osobní, téměř až milostné. Jak se tváříte na to, když si Vaše nejniternější pocity může přečíst úplně každý?

Kdybych se o své pocity nechtěla dělit, nemohla bych být básníkem. Ale nemyslím si, že jde o předvádění se. Jde o potřebu sdílet. A nepochybuji o tom, že v mých verších najdou své bolesti a radosti i jiní. Také jde o formu výpovědi. Nahota může být uměleckým aktem i nechutným divadlem.

Ve Vašich básních zaznívají poměrně často i negativní emoce. Jste spíš optimistka, nebo pesimistka?

Nevím, zažila jsem dost těžkých chvil a bolestných zklamání na to, abych byla optimistou, ale nikdy jsem nebyla takovým pesimistou, abych to vzdala.

Od roku 2000 pořádáte zajímavá literární česko-polská setkání Dny poezie. Mohla byste čtenářům přiblížit, o co v Broumově vždy na podzim jde?

Jde o setkání autorů poezie, o vzájemné seznámení se s tvorbou, o poznávání se, rozvíjení tvůrčích schopností, o poznávání jazyka českého i polského. Přijet může každý, kdo se chce aktivně takového setkání zúčastnit, kdo chce pracovat spolu s ostatními, bez rozdílu věku, vzdělání a literárních zkušeností a úspěchů. Součástí programu jsou autorská čtení, přednášky, dílny, společný výlet do okolí.

Jaká bývá účast?

Zájem o festival a počet účastníků se rok od roku zvyšuje. Na letošní Dny poezie se přihlásilo přes 60 autorů, zúčastnilo se 40. Snažím se, aby počet účastníků z Čech i Polska byl vyrovnaný.

Organizujete česko-polská setkání, vydala jste několik překladů z polštiny ... Kde se ve Vás ten silný vztah k Polsku vzal?

Ten vztah vznikl právě na základech spolupráce nejprve s autory z Nové Rudy, později s dalšími tak, jak se rozšiřoval okruh účastníků Dnů a následně i moje účast na literárních festivalech v Polsku.

Přeložila jste mj. i jednu polskou sbírku, kterou napsal Vietnamec Lam Quang My. Zpozorovala jste nějaké rozdíly mezi pohledem na svět člověka pocházejícího z Vietnamu a Středoevropana?

Většina problémů je stejná nebo podobná. Dnešní svět je tak propojen, že se zásadně nelišíme.

Vedle práce se slovem ovládáte také rukodělné techniky. Jaké jsou?

Kromě uvedených kurzů Lidové konzervatoře jsem navštěvovala také Klub lidové tvorby a prošla základní textilní a zvykoslovné techniky a vyzkoušela si je. Nemohu říci, že bych je ovládala, to je věc dlouhého cviku, ale dokážu je použít. Ráda háčkují, paličkují, pletu na rámu, zdobím kraslice několika technikami, tvořím ze slámy, z těsta. Tyto techniky i příležitostně předvádím.

Těmito technikami tvoříte i betlémy. Bývají někdy k vidění?

Vystavovala jsem je např. na předvánočních jarmarcích.

To bude teď v prosinci poměrně aktuální ... Plánujete je opět někde vystavit?

Nevím ještě, zda k tomu bude příležitost, ale rozhodně budu tvorbu z těsta předvádět na jarmarku v Křinicích.

Své výrobky skladujete nebo je např. rozdáváte?

Některé mám schované, ale většinu jsem rozdala při různých příležitostech.

Zatím jsme se bavili o Vaší poezii a Vašich organizačních a manuálních schopnostech. Vy ale také fotíte ...

Fotografuji ráda hlavně krajinu, přírodu a detaily z přírody. Měla jsem výstavy v Čechách i v Polsku, svými fotografiemi ilustruji i knížky poezie, především překladové. Mám připravenou knížku věnovanou Broumovsku – verše a fotografie. Hledám grant nebo sponzora, který by přispěl na její vydání.

V jednom loňském rozhovoru jste se zmínila, že byste vedle toho všeho ráda vyzkoušela i výtvarné umění. Povedlo se?

Tak trochu. Chybí hlavně čas.

Nestává se Vám vzhledem k Vašemu spektru dovedností, že o jednu ideu zápasí více forem?

Někdy je to zápas, ale častěji se doplňují, umožňují uchovat rovnováhu. Když už se nedá vydržet u počítače při úpravách knížky, při překladech, vezmu fotoaparát a jdu do polí za domem nebo načrtnu podvinek a vytáhnu herduli a paličky.

Co čeká Věru Kopeckou v roce 2010?

Ze všeho nejdřív připravit sbírku, která by měla být přeložena do polštiny a vydána v rámci Mezinárodní galicyjské literární jeseň. Ráda bych pokračovala v překladech a vydávání veršů mých zahraničních přátel. Doufám, že se opět budu moci zúčastnit některého literárního festivalu v Polsku a že se podaří uspořádat i další Dny poezie v Broumově. Měla bych mít výstavu fotografií v Náchodě,

v Hradci Králové a v Mělníce, večer své poezie ve Walbřichu a v Hradci Králové, besedy ve škole a v knihovně.

Děkuji a přeji hodně tvůrčí energie.

Rozhovor je přetisknut z Náchodského Swingu č. 12 – 2009, autorem je jeho šéfredaktor Tomáš Kábrt.

ANATOMIE VZTAHU K POEZII

Literatura si odjakživa hledala cestu ke čtenáři různými cestami, převážně značně klikatými a trnitými. Nelze opomenout ani různé literární ceny a soutěže. Na tom se dodnes mnoho nezměnilo. Ve snaze pootevřít literární dveře mladým (mělo se spíše používat označení talentovaným, ačkoli nejvytrvalejšími účastníky bývali nejednou značně větší grafomanští vytrvalci), vznikla řada literárních soutěží. Za všechny jmenujme Šrámkovu Sobotku, Proseč Terezy Novákové, Ortenovu Kutnou Horu. Svoje místo na literární mapě si trvale získaly třeba Varnsdorf a Mělník, abychom uvedli aspoň některé akce. V posledních letech získává na popularitě a počtu účastníků poněkud složitě koncipovaná Bruthansova Stříbrná bula. Účastníkům však preferovaný způsob zřejmě nevádí. Vedle akcí se soutěžním charakterem jsou pod různým označením organizována rozdílně koncipovaná setkání autorů. Patří k nim Dny poezie v Broumově, jimž je vlastní mezinárodní charakter, úzké propojení s polskou básnickou scénou. Letos proběhl již desátý ročník. Z české strany především dominantní zásluhou básničky Věry Kopecké. Obdivuhodný je především rozsah publikační činnosti, spojené právě se Dny poezie. V roce 2009 vyšel obsáhlý almanach Desetkrát vzlétl Pegas nad Broumovem, obsahující ukázky z tvorby méně známých i již renomovaných českých a polských básníků, dětským čtenářům byla určena útlá knížka Andrzeje Grabowského Vážně i vesele (s ilustracemi Jaroslava Soumara) a především poutavě připravený bilingvní soubor poezie pro děti, nazvaný Básničky v zrcadle – Wiersze w lustrze, doplněný adekvátními ilustracemi Yoly Rybczynské. O překlad se zasloužili Věra Kopecká a Antoni Matuszkiewicz. Nezůstalo však jen u toho. Věra Kopecká jako překladatelka i editorka připravila v minulosti sbírky Kazimierze Burnata a vietnamsko-polského básníka jménem Lam Quang My. V letošním roce se dostaly čtenářům do rukou sbírky Andrzeje Grabowského Básně sibiřské a zakázané, poněkud zatrpklé verše (... kolem ponořená do mlhavého dne číhá sladká slina zrady), z nichž lze vyčíst i náznaky jakéhosi totálního zklamání z fatálního selhání lidí a ideálů, ale i nezlomné přesvědčení o možnostech příštích dnů (úsvit ještě neseřel naši ostražitost z tváře obrácené ke vzedmuté vlně). Polský básník Antoni Matuszkiewicz, žijící v současnosti v Čechách, je autorem sbírky Nade mnou

hluboké nebe. Vyšla opět v překladu Věry Kopecké, která obě knihy doprovodila citlivě zvolenými černobílými fotografiemi, orientovanými převážně na poeticky laděné přírodní motivy česko-polského pohraničí. Není jasné, zda jde o ucelenou sbírku či výbor, což nic nemění na skutečnosti, že se Matuskiewicz prezentuje jako zkušený básník, dokazující, že literatura nezná hranic. Důvěrně oslovuje i české čtenáře a je českými čtenáři vřele přijímán. Pokud se snad někde rovnoběžky chápání od sebe trochu vzdalují, můžeme to připsat odlišnému prostředí a rozdílným životním zkušenostem, pod jejichž vlivem se verše rodily. Zajisté je však dobré poznávat současnou polskou poezii, která měla v minulosti k české velice blízko. Anatomie vztahu k poezii v podání broumovských organizátorů a jejich polských přátel stojí za pozornost a uznání i řadou doprovodných akcí, popularizujících literaturu. Dělalji pro poezii, přístup ke knize a tím i citlivější vztah k životním hodnotám víc, než halasná planá rétorika a různá stipendia. U žádných ze zmíněných publikací jsem neuvedl vydavatele. Důvod je zcela prostý, ve všech totiž stojí: Vydalo Město Broumov. Počin záslužný, chvályhodný a především značně neobvyklý.

František Uher

Jeden tisíc daleko

ZUZANA HUDCOVÁ

Jednou jsem na nádraží viděla žebráka, jak klečel před hlavním vchodem, u nohou měl flašku, kymácel se ze strany na stranu a každého, kdo vyšel z budovy, zastavoval nataženou rukou a chtěl peníze. Najednou se svalil. Byl neoholený, špinavý, měl modřiny po celém obličejí a smrděl. Pak přišel policista a odvedl ho o kus dál. A ten chlápek se vrátil, lezl po čtyřech a díval se jako roční dítě, když objevuje svět. Kolem chodili skinheadi, jeptišky, úředníci, důchodci, studenti, ale nikdo si ho ani nevšiml. Až jeden člověk, který sotva chodil a asi už byl hodně starý, mu pomohl do nádražní budovy na lavičku, bylo to neuvěřitelné. A žebrák se zhroutil a ležel na té lavičce strašně dlouho. Vůbec nevěděl, co se s ním děje.

Napadlo mě, kam takoví lidé chodí, když já sedím doma v teple a koukám se na televizi, kde jsou na Štědrý večer, když se všichni lidé sejdou doma a dávají si dárky. Kde vůbec spí a jak dlouho už neznají ten pocit ležet v posteli, přetáhnout si deku přes hlavu a před vším se aspoň na chvíli skrýt? A je vůbec na světě ještě někdo, kdo je může mít rád?

A já se pak zvedla a jela pryč.

Jela jsem, i když odmalička trpím, když musím někam sama. Mám pocit, že všechno závisí na mně a každý moje vlastní rozhodnutí může způsobit celosvětové konflikty.

Jela jsem už dlouho, i přes to, že nesnáším jízdu autobusem, a to ani na krátkou vzdálenost.

Ale jela jsem. Snad díky tomu, že mi tentokrát ruplo v bedně a přestala jsem se všeho bát a hlavně se vázat na něho. A snad i díky tomu, že jsem konečně potřebovala být sama.

V autobusu bylo vedle mě prázdný místo. To mělo být jeho. Za oknem se míhají stromy, lesy, louky, města a všechno to zůstává za mnou, stejně jako to zůstalo u nás doma. Tak proč mi to pořád leží v hlavě, když je to na stejné úrovni jako to, na co se právě koukám? Proč mi leží v žaludku jen ten jeden kluk od nás a ne ty stovky, co jsem viděla za poslední půlhodinu?

Byla jsem to já, kdo se rozešel. On by to nedokázal, to by radši měl tři holky najednou, než by se s jednou rozešel. S tím by se asi nesmířil. Ale po našem rozchodu se oklepal rychle a už je s jinou. Takže kecal. Ve všem.

Už jedem skoro celý den. Teď je kolem šesti ráno a stojíme ve vlaku a eurotunel míříme do Británie. Vlak se rozjíždí, autobus se začne kymáčet a můj žaludek zavolí Ven! No, ven zrovna moc ne. Spíš do vagonu, kde není nic, jen vnitřní stěny polepené plakátama s instrukcema, co dělat, když se vlak rozbije, atd. Ven se můžu dívat jen dvěma malýma okýnkama, kde ale stejně není nic vidět, protože už jsme v podzemí. Jen občas je možný zahlédnout zdi tunelu. Přesto stojím nalepená na sklo, čas od času ho musím otřít, jak je ode mě zafuněný, a sleduju to všechno nic, co za tím sklem je. Za chvíli ucítím za zády něčí přítomnost, která se přesouvá vedle mě. Asi někoho taky zaujal nudný pohled, řekla jsem si a jen tak ledabyle se podívám vedle. Stojí tam kluk, asi o něco starší než já a se zaujetím sleduje, jak to za tím oknem vypadá.

„Jedem docela rychle, co?“

„No,“ odpovím.

„Copak, nuda?“

„Hm.“ Zarytě koukám do okna.

„Kam jedeš?“

„Do Londýna.“

„Hm. Já do Oxfordu. Jedeš sama?“

„Sama.“

„Takže tam na tebe někdo čeká.“

„Ne.“

„To je divný. To jedeš jen tak?“

„No.“

Usmál se. Smál se hezky. „Tak to seš asi odvážná holka.“

Ta nejodvážnější. „Spíš zbabělá. Utíkám.“

„Aha. A kdy se vracíš?“

„Domů za tři tejdny, od zbabělosti asi nikdy.“

„Problémy?“

„Tak trochu.“

Zase se usmál, trochu smutně, asi jakože to zná.

„Hele, už jsme tady.“

Opravdu. Vyjeli jsme z tunelu a konečně zase vidíme stromy a louky a za chvíli i „nádraží“. To znamená, že musíme zpátky do autobusu. On sedí asi pět sedadel za mnou.

Líbí se mi, že neslyším ani slovo česky, líbí se mi, že mluvit můžu jedině, když chci. Líbí se mi, že si můžu chodit všude, kde jsem si přála chodit. A taky se mi líbí, že jsem dokázala našetřit tolik peněz a že se nemusím na nic ohlížet.

Takže mám kde spát, mám co jíst, mám mapky, průvodce, viděla jsem Tower, Windsor, Buckingham, Slunečnice i Nelsona. Pila jsem anglický pivo a jedla peanut butter. Nakoupila v Harrods a šla kolem stadionu v Chelsea. Povídala si s lidma v parku a krmila veverky. Bylo mi krásně a chtěla jsem tam zůstat.

Minulej tejden jsem si našla bydlení u jedny starý paní, která pronajímá pokoj turistům. Její domek stojí na kraji Londýna, tam, kde jsou stovky podobných domků, kde se člověk ztratí už u dveří, a tam, kde pro obchody a hospody je vyhrazena jen jedna ulice. Ta paní se jmenuje Rose, je milá jako všichni Angličani, má doma mazlíčka jako většina Angličanů a je sama. Ptala se mě na každou věc, která se mi stala, zajímala se o rodinu i přítele a vůbec jí nepřišlo divný, že jsem se do Londýna vydala sama.

„A co vy, Rose?“

„Já? Nic zvláštního. Vdala jsem se v osmnácti, to se dřív nosilo, mám tři chlapce a celý život jsem pracovala s postiženými dětmi. Proč se tváříš tak vyděšeně? To vůbec nebylo těžké. Ze začátku tedy trochu ano. To jsem chodila domů s depresemi, ten pohled na děti, které za nic nemůžou a odnesly to takhle, jen proto, že příroda, byl hrozný. Někdo říká, že příroda je mocná, ale bohužel moc může i škodit. Bezdůvodně. Ale zase na druhou stranu to umí vykompenzovat, protože stvoří i takové, kdo umí pomoci. A já se takovou cítila a ani přes ta počáteční muka jsem se nevzdala. A později jsem v ústavu byla častěji než doma a své děti jsem někdy brala s sebou. Nemám totiž ráda, když se někdo dívá na postiženého jako na něco odporného, učila jsem je tedy už od malička jak se k těmto lidem stavět a našťásti se tomu nebránily. Akorát můj manžel občas ano, protože měl s dětmi jiné plány, chtěl z nich mít právníky a profesory, to se mu nakonec povedlo, ale často jsme se hádali, proč děti jsou se mnou v ústavu, místo aby se učily. Ale jinak to byl skvělý muž. Pomáhal mi se vším a pokaždé, když jsem se na něj podívala, jsem ho milovala víc a víc. To mezi námi nikdy nebyl zvyk, až do konce to byla láska. Zemřel na mozkovou mrtvici. Nedalo se nic dělat. Najednou bylo všude prázdnou. Synové odešli za svými rodinami a já zůstala v domě sama. Jak jen to

šlo, trávil jsem čas v ústavu. Ty děti mě dokázaly hodně podržet, třeba když přišly a pohladily mě po vlasech. Víc neuměly a ani nemusely. Díky nim to bylo všechno snazší. Teď, když už jsem na důchodě, tak tam občas zajdu. Ale většinu času trávím tady na zahrádce.“

Rose seděla mezi svými kytičkami a hladila je. Zahrádku měla opravdu krásnou. A moje problémy jsou najednou naprosto malicherné.

Procházím se naposledy po Londýně a vidím žebráka, jak sedí na Milenium Bridge, na mostě, kterej měl bejt zřejmě vrcholem tisíciletí. Jak je vidět, žebráci nechybí ani tam. Na sobě má starou flanelovou košili a přes sebe umaštěnou deku. Drží papír s nápisem: Jsem hladový. Jsem bezdomovec. Pomožte mi. Bůh žehnej. Před sebou klobouk a v něm drobný. Na jídlo už má, ale pořád se tváří, jako kdyby mu bylo ublíženo ze všech nejvíc a přitom kdyby vstal a šel, viděl by, že nejhůř na tom zdaleka není. Chvilí se na něj dívám, a pak k němu přijdu a zeptám se: „Tak proč s tím něco neděláte?“

Asi je hluchý.

To bylo poslední, co jsem v Londýně viděla. Sedím zase v autobuse a na to prázdný místo vedle mě si sedne ten kluk, co jsem si s ním povídala v eurovlaku. Povídá mi o tom, jak byl u jednoho příbuznýho a co všechno se dělo.

„A co ty?“ koukne na mě.

„Už nejsem zbabělá.“

Doma si konečně zapnu mobila a ten od nás mi píše: Stále tě miluju. A já mu odepisuju: Už bys mě nechtěl ...

Trest pro kapesního zloděje – poslat ho na nudistickou pláž.

Hlavní zásadou tržní ekonomiky je prodejnost.

Je-li větrno, nechodte na hřbitov bez náhrobního kamene!

Někdy by léky dokázaly i vyléčit, kdyby je člověk nemusel brát.

Jiří Faltus

STRÁNKY MLADÝCH A ZAČÍNAJÍCÍCH AUTORŮ

FARAONSKÁ SATIRKA

HANA KŘIVÁNKOVÁ

I lidé jsou zvířata ... A byli jimi daleko dříve než od starověku, ve kterém se odehrává následující příběh. Ale je člověk vážně tím nejchytřejším tvorem, nebo jej dokáže přelstít i někdo daleko menší než on sám? Satirický příběh pojednává nejen o mém názoru na Orwellův slavný výrok, ale zároveň alegoricky paroduje praktiky světové politiky, v jejímž čele stojí takoví hlupáci, často velmi podobní faraonovi, se kterým se v příběhu setkáte coby s hlavním hrdinou ...)

Ve slavném egyptském městě Gíze, tam, kde se vlévá Nil do Středozemního moře, vyrůstal v královském paláci budoucí faraon Kazivšehned III. Malý Kazi byl pěkné kvítko. Přišel na svět, a hned křičel na celý královský dvůr, že má hlad, div beranním sfingám v luxorském chrámu neupadly rohy, sotva se Jeho Veličenstvo postavilo na své velectěné faraoní nožičky, hnedle začlo kopat a rozbíjet, co mu přišlo do cesty a kazilo mu jeho první průzkumy paláce.

„Já jsem ničitel a všechno zničím!“ křičival nadšeně .

Dvě desítky otroků, které najal Kazivšehnedův tatínek, za ničitelem obětavě běhaly a v uctivém předklonu po něm uklízeli nepořádek, o který se malý faraon spolehlivě staral. Aby taky ne. Tohle byl přece královský nepořádek ... Tu rozbil vázu, tady zase bohatě zdobenou kanopu, do níž jeho tatík zamýšlel po smrti uložení svých královských na kámen ztvrdlých jater. Inu, pije se odjakživa ...

Přestože Kazivšehned nadělal v paláci a jeho zahradách škody nejméně za novou pyramidu, nedá se mluvit o tom nejhorším. Nejen, že dělal naschvály lidem, kteří si častokrát nějakou tu královskou lumpárničku zasloužili. Co bylo horší, rád provokoval i bezbranná zvířátka.

Jednou si s kamarádem vyrobili luk a z několika prutů papyru se hned stalo pár šípů. Pak se schovali v rákosí a číhali na hejno kachen, aby je pak mohli svou zběsilou a pro chlapece velice přínosnou střelbou vyplašit. Malí egyptští indiáni ... Chvála bohu Re, že se ani jednou netrefili, ale kačeny odletěly pryč do jediné a v zátocě po nich zůstalo jen pár prachových pírek. Od té doby byly kachny na Nilu viděny čím dál tím méně častěji.

Pak budoucí faraon několik kachních peříček sebral a jal se šimrat královskou kočku, která zrovna pospávala a vyhřívala se na sluníčku. Co naplat, že kočky byly v Egyptě uctívány coby zvířata patřící kočičí bohyni Bastet. Bastet nebastet, palácová kočka jen nabručeně utekla a našla si vhodnější místo k odpočinku.

Ze všech zvířat ale faraon nejvíc opovrhoval mravenci. Tihle drobounčí zástupci hmyzí říše a jinak velmi pilná stvořeníčka Kazivšehnedovi nikdy nic špatného neprovedla a mezi vesničany se dokonce šušovalo, že to byli právě mravenci, kteří inspirovali svými mraveništi s desítkami přesně vybudovaných komnat a všelijakých chodbiček egyptského faraona Džosera k postavení první pyramidy. U Kazivšehnedu ale neměli ani střípek obdivu. Považoval je za podřadné živočichy a s radostí dál bořil všechna mravenišť, co našel, jako by to všechno byla jenom hračka, kterou mu rodiče sehnali akorát k ničení. Lil vodu z nádoby do chodbiček a s úsměvem na masitých rtech pozoroval, jak obyvatelé mravenišť s hrůzou opouštějí své domovy a s kuklami na zádičkách utíkají co nejdál od centra zkázy, seč jim jejich tři páry nožiček stačí.

A právě tak to všechno pokračovalo až do té doby, než z faraona vyrostl sice mocný, ale zato jako poleno hloupý vládce Egypta. Celý tucet královských ministrů si s ním nevěděl rady. Ono, co také s králem, který neumí ani pořádně číst? Bylo tomu tedy tak, že ministři na poradách sepisovali zákony a dávali je Kazivšehnedovi pouze k jeho váženému podpisu. Ani ten však nebyl nijak moc promyšlený, jelikož se faraon nikdy pořádně nenaučil psaní hieroglyfů. Tak se tedy důležité královské listiny skvěly zaručeně originálním a rozmazaným obtiskem faraonova pravého palce.

„Velectěný, město Memfis na levém pobřeží Nilu si vás co nejsrdečněji dovoluje požádat o pomoc při každoročních záplavách. Minulým rokem zde nadělaly mnoho škody,“ oslovil během jednoho shromáždění Kazivšehnedu přední královský ministr. Upřímně, ani on nečekal, že z jeho vládcy vypadne kloudného slova.

„Tak ať pokácejí víc stromů, aby lidé měli materiál na kanoe,“ odsekl duchaplně faraon a zbytek schůze strávil ve svých komnatách věnováním se královským tanečnicím se šátky uvázanými jen kolem svých pasů.

Ministr se skutečně žádného zázraku nedočkal a z osobních důvodů podal výpověď.

Naproti tomu, v říši, kterou Kazivšehned tolik opovrhoval, v mraveništi pod velkou vrbou v královských zahradách mezitím dospěl také nějaký vládce, ale docela jiný. Celé mravenišťe toho dne žilo oslavami narozenin svého krále. Ten dostal spoustu hodnotných darů, které mu přivezli mravenčí papaláši přijíždějící z okolních obydlí. Mezi dárky se našel kus tureckého medu, semínka rostlin a dokonce i nějaké to nové jehličí na vystlání královské lože.

V průběhu hmyzích radovánek přistoupil ke králi jeho otec, který se po dnešním dni narozenin svého synka vzdal trůnu a přenechal mu jej. U mravenců obvykle dědí trůn prvorozená dcera, ale tady příroda nějak nepřála a tak se dnes králem stal sameček. Ale zato velice moudrý a spravedlivý. Už odmala měl vždycky co říct ke správě mravenišťe a ve svých třech měsících mravenčího života navrhl vydat zákon, který by zakazoval stavění mravenišť na březích Nilu. Ten se každý

rok rozvodní a všechna mraveniště zatopí. Nu a protože se tenhle skvělý nápad doposud v ničí hlavě nezrodil, malý mravenčí princ tak vlastně zachránil na tisíce životů svých vrstevníků a bylo po starostech na spousty let dopředu. Jeho otec tedy mohl zbytek života v poklidu strávit duševním rozjímáním a sepisováním memoárů. Se svědomím čistým jako naleštěná mísa, protože věděl, že jeho syn je tím nejlepším vládcem, jakého kdy mraveniště mělo.

„Synu, přišel jsem ti jen popřát, abys moudře vedl království a dával svému lidu to, co on dává tobě. Svou víru, lásku a celou svou hmyzí čest,“ řekl starý otec již mírně roztřeseným hlasem. Mladý král mu položil první levou nohu na rameno a pravil :

„Neboj se, tati. Copak jsem měl jako malý jiný sen, než se dobře postarat o svůj lid? Dneškem se mi tenhle sen splnil a já budu dál pokračovat v jeho snění i v jeho plnění.“

„Moudrá to slova, synku. Ale cítím nespokojenost v tónu tvého hlasu, pletu se? Je snad Jeho Veličenstvo nespokojeno s probíhající oslavou? Nebo je v tom nějaká jiná, mnohem, mnohem tíživější starost?“

Syn se na chvíli odmlčel. Otočil se k otci zádíčky. Něco ho přeci jen trápilo.

„Znáš mě dobře, tati. Uhodl jsi, že se za mým smutkem skrývá něco závažnějšího, než je pouhá formalita jako je ta dnešní oslava. Trápí mě něco, co nemohu dokázat a moc bych si to přál.“

Tatínek věděl, že to se synkem nebude jen tak. Když se totiž v minulosti trápil malý princ, nebylo to kvůli rozbité hračce nebo neúspěchu ve škole. Zkrátka a dobře, když už mu leželo něco na srdíčku, nebyla to jen tak ledajaká hloupost, co rychle přebolí.

„Přemýšlím o otázce rovnosti mezi námi a těmi velikánskými neochlupenými tvory tam venku. Včera mě jedna má přítelkyně s kuklou svojí dcerušky prosila o úkryt před deštěm, protože ji tahle zvířata už potřetí zničila obydlí a ony neměly kam hlavu složit,“ řekl král a znovu se zasmušil. Tohle mu leželo v hlavičce celou noc, moc toho nenaspal a ke všemu ho nenapadlo žádné vyhovující řešení.

„Ty myslíš člověčí druh?“ zareagoval otec na vyslovení synovy starosti.

„Ano, ten,“ odpověděl král.

„Ty velké sobecké, ale zároveň mocné tvory, kteří nám už po dlouhá staletí neumí dělat nic jiného než ubližovat.“

Králův otec se poškrábal na bradě.

„To je velký problém, synku,“ pronesl po chvíli opravdu všeshrnující větu.

„Ale tak je tomu co je světem svět. Některá zvířata jsou si rovna, kupříkladu jako my mravenci s mandelinkami, ale některá rovnější, jako lidé... s lidmi,“ dodal a mrkl na syna. Na jeho stará kolena už mu to hlavou tolik nevrvalo.

„Ale to je nespravedlivé!“ ohradil se král a otočil se k otci čelíčkem.

„Cožpak se to nedá nějak změnit?“

„Co bys chtěl udělat, abys vytvořil svět, kde by žili lidé a zvířata v souladu a s vzájemným respektem? Lidé nás považují za hloupý a neužitečný druh, co nadělat. Přitom ani nepomyslí na to, jakého množství bezobratlé havěti je za rok zbavíme. Ale jim nemůžeme dokázat, že i my jsme stejně tak chytří tvorové, co mají své rodiny a pracují, jsme jen drobný hmyz ...“

„Nejsme!“ okřikl otec král a o trochu méně hlasitěji dodal:

„Vydám se do člověčího světa a vybudu si u nich uznání naší říše. Dokážu jim, že všechno živé je si u posmrtného soudu rovné. Budu se spoléhat na svoji chytrost a důvtip.“

„Ale synku,“ přerušil jeho krátký monolog starý král. Ve svém věku to nebral tolik vážně, jeho syn bude sice moudrým vládařem a o království se bude jistě dobře starat, ale na druhou stranu je to ještě mravenčí adolescent, kterému spousta věcí dojde postupem času ...

Teprve, když mladý král řekl, že už se možná nevrátí, leč slíbil, že oba světy, zvířecí a ten lidský poznají jeho snahu, hodil přes rameno uzlík s několika semínky pšenice a zabouchl za sebou palmová dvířka komnaty, jeho otec pochopil, že to myslel vážně. A přece v hloubi duše věřil tomu, že jeho syn nelhal a že nastanou epochální změny v přátelství lidí a zvířat ...

Kazivšehned se jednoho parného odpoledne šoural skrz upravené zahrady královského paláce, než došel ke staré vrbě. Chtěl si původně odpočinout a ochladit se v jejím rozlehlém stínu, když tu najednou uviděl pod stromem jedno pěkně velké mraveniště, které se dovolilo přiblížit až na vzdálenost jednoho loktu od jeho paty.

„Nikdo se nebude přibližovat k mojí uctívané patě!“ zabručel hloupě Kazivšehned a zrudnul jako pálená cihla.

„A už vůbec ne tihle podřadní živočiši!“

Napráhl nohu, ale ještě předtím si skočil do paláce přezout boty, jelikož by se mu tak gigantické mraveniště ničilo obtížně, když měl zrovna na sobě lehké letní sandály. Egypťané je nosí dokonce i v zimě, protože sníh zde doposud nenapadl.

Po chvíli Kazivšehned napochodoval na místo předpokládaného činu ve starověkých „botaskách“ z kůže a na druhý pokus napráhl levačku. (Právě jsme již byli obeznámeni, kde má své kořeny tak populární sport-fotbal) Kazivšehned zatnul pěsti a chystal se k útoku na nepřátelské sídlo.

„Zadrž, lidský tvore!“ Kazivšehned za sebou zaslechl jemný hlásek a tím byl jeho akt zničení plně zmařen.

„Co... Co to???“ divil se faraon a otočil se zády k mraveništi, respektive na stranu, ze které zvolání podle jeho domněnky přišlo. Jaké nemilé překvapení, když za sebou nikoho nespátřil.

„To se mi asi zdálo,“ zamumlal si pod své nasazovací vousy, které nosil coby symbol cti a aby lidé viděli, kdo je tady králem (jinak by na to nikdo zřejmě nepřišel) a znovu zaujmul bojovný postoj vůči mravenčímu domu. Třetí pokus. Vyjde to tentokrát?

„Zadrž, bídný člověče!“

Nevyjde.

„Kdo jsi? Kdo tu mluví? Co ode mě chceš?“ zakřičel navztekáný Kazivšehned a zlostně dupl. Vedle mraveniště.

„Copak nevidíš? To už tě tvá zloba a nenávisť k malým tvorům nadobro zaslepila? Otevři oči, faraon!“

Kazivšehned stálo hodně námahy se ohnout tak, aby stanul tváří v tvář maličkému mravenci. Nevěřil svým očím ani uším. Oslepnutí z konzumace vyhlášené egyptské mandarinkovice a ohluchnutí z jemné hry na harfu královských tanečnic uznal daleko pravděpodobnějším, než rozmluvu s hmyzem kousíček od jeho pravé nohy.

„Ale ty jsi... Ty jsi mravenec!“ koktal udiveně.

„Znamená to snad, že bych nemohl mluvit? Že bych nemohl vést rozhovor s někým vašeho druhu? Velikost přece není přímo úměrná lidskému intelektu, což?“ odpověděl klidně druhý král. V duchu se tiše smál člověčí hlouposti a s pobavením sledoval, jak Kazivšehned okamžitě zrudl ve tváři. Zřejmě mu pojem přímé úměry mnoho neříkal.

Velký vládce Egypta teď v zahradách paláce rozmlouvá s mravencem. Zahradníkovi, který právě nedaleko místa konverzace dvou králů zastříhoval špičky cypřišům, připadalo, že faraon Kazivšehned si mluví sám pro sebe a tudíž se nejspíš ze všeho toho celodenního nicnedělání dočista pomátl, ale nedovolil si na něj povolát královské felčary. Ti totiž silně věřili ve svého faraona, ještě by to dopadlo tak, že ve lněné svěrací kazajce by nakonec skončil zahradník kvůli obvinění svého krále z bláznovství.

„Dej si pozor na jazyk, hmyzí spodino!“ osočil se na mravenčího krále Kazivšehned a jeho neskutečné pohrdání jedním z tvorů ničících krásy světa kupami jehličí vlastní výroby jej ani nemuselo dlouho pobízet k opětovnému napřažení nártu a aktu zašlápnutí, který zamýšlel vykonatí poté.

„Šlápl bys snad na někoho, kdo ti je svým postavením stejně roven? Přeješ si tolik vyhlášení války? Potom to udělej, králi Kazivšehnedo, avšak předtím dvakrát promysli čin, který hodláš spáchat,“ řekl mravenec a ani na okamžik neuhnul z místa.

„Jaké nesmysly to plácáš, bídný červíku???“ křičel Kazivšehned na mravence.

„Co si to ke mně dovoluješ? Víš vůbec, kdo já jsem? Jsem ztělesnění nejvyššího z nejvyšších bohů země egyptské, živé vtělení mocného Re!“

„Já sice nejsem ničím vtělení, věřím jenom ve vlastní rozum“ odpověděl mravenec, „ale jsem také králem své říše. Já jsem také faraon.“

„Ty malý, drzý posměváčku! Jak se opovažuješ? Jediný faraon na světě jsem JÁ!“

„Nejsi, milý králi. Já jsem druh mravence, který se faraonem nazývá věky. Ty jsi jeden a jsi král, ale u nás je faraon každý už od doby, co je ještě v kukle.“

Kazivšehned se poškrábal pod svou královskou korunou a velice překvapen se zastyděl jako malé děcko. A vykutálenému mravenci bylo ihned jasné, že se mu mistrně povedlo uhodit hřebík na hlavíčku. Jeho důvtip ho neklamal.

„To je mi podivná náhoda,“ zavrčel Kazivšehned. „Takže my jsme oba faraoni?“

„Tak jest,“ řekl mu na to mravenec.

„Faraone Kazivšehned, a co takhle si dokázat, kdo z nás je lepším vládcem?“

Kazivšehned se znovu nevěřičně poškrábal na obličej. Ale ten nápad se mu zamlouval.

„A jak bys to chtěl udělat?“ zeptal se.

„Pojďme si na pár dní vyměnit svá království. Ty budeš chvíli vládnout mému a já naopak tvému,“ navrhl mravenec.

Kazivšehned chvíli urputně bádá, ale nakonec se rozhodl nabídku mravenčího krále přijmout ...

A ve slunné egyptské zemi nastal opět klid a časy blahobytu. Mravenčí král se vzorně chopil své vladařské povinnosti na pozici krále lidí a spolehlivě se postaral o hospodářský rozkvět. Kde bylo potřeba, tam pomohl. Místo Kazivšehned, který navrhoval sestavit kanoe, mravenec nechal postavit hráze okolo všech ohoržených měst a městeček. A protože neměl jako malý mravenec tak vysoké potřeby a přání jako jeho předchůdce na trůně egyptském, snad všechno zlato z královské pokladničky nechal rozdat chudým rodinám řemeslníků a drobných obchodníků. Kazivšehned by je jistě utratil za něco daleko užitečnějšího ... ehm?

Ministři si nového panovníka nemohli vynachválit. Poprvé za dlouhá léta vykonávání svých ministerských úřadů a utrpení díky „spolupráci“ s Kazivšehnedem, se toliko nenadřeli sáhodlouhým a nudným bádáním nad problémy země, neboť mravenčík se tohoto úkolu zhostil na hieroglyfovou jedničku psanou na papyrus. Všechno vymyslel, všechno zařídil, a tak se stalo, že spousta bohatých se chtěla stát královskými ministry, protože tak skvěle placenou práci, při které

se nemusí nic moc dělat, jenom podepsat sem tam nějaké úřední lejtro a jednoduše se vozit na lodi pod mravenčím vedením, by chtěl každý. Každý by chtěl trávit celá odpoledne ve společnosti krásných palácových tanečnic a nechat za sebe pracovat krále.

Pro faraona Kazivšehnedu, na kterého čekal příjemný úkol vlády v mraveništi, vše se rychlostí blesku stalo absolutním fiaskem. Jakmile ho mravenci spatřili, jali se Kazivšehnedu štípat za to, co jim a jiným mravencům vůbec kdy provedl a štípali ho a štípali, a jak před nimi Kazivšehned utíkal, tak ho vyštípali až na samé hranice Egypta. Na jednom hraničním městečku si Kazivšehned našel práci jako hraničář, kterou prý plnil velmi poctivě. V Gíze ho však už nikdy nikdo nespapal a postupem času se na zlého faraona dočista zapomnělo. Asi se bál potupy, která by ho tam čekala při jeho návratu, nebo byl jednoduše příliš líný na to, aby se dopravil zpátky ... Někteří beduinští pamětníci ovšem tvrdí, že se Kazivšehned oženil, narodilo se mu několik dětí a později se stal předsedou svazu ochrany zvířat a přírody.

Ani mravencův příběh coby vladaře Egypta však nedopadl o moc lépe. Lidé byli se svým novým vládcem nepřekonatelně spokojeni a byli celí nedočkaví ho vidět. Mravenec se tedy rozhodl, že uspořádá veřejný průvod, při kterém bude mít příležitost promluvit se svým lidem a dokáže tak konečně lidem, že všechna moc není pouze ve velikosti jedince. Toho dne se tedy mravenec oblékl do slavnostního roucha ušitého z lístku čaje, nasedl do koněm vedeného kočáru a slavnost mohla směle vypuknout. Lidé se mohli radostně vrhnout do víru zábavy a mravenec do svého úkolu.

Onen obřad ale zdaleka neprobíhal podle mravenčího plánu. Když lidé Egypta uviděli prázdný kočár, začali nervózně prskat. Jak to, že se jimi natolik oblíbený a opěvovaný faraon neobtěžoval přijít?

„Podívejte, vždyt je to mravenec!“ zakřičel z popředí průvodu nějaký chlapec. Měl velmi dobrý výhled.

„To přece není možné, aby si lid egyptský nechal vládnout od odporného hmyzu!“ zakřičel pro změnu nějaký muž z povzdálí.

„Jak teď vypadáme před sousedními zeměmi?“

„Na něj!“ zavelela jakási žena z davu, vzala do ruky kámen a mrskla jím směrem ke kočáru, ve kterém seděl opovrhovaný mravenec. A po ní to udělali postupně všichni přítomní. Všichni, kteří byli tak zvědaví na čestného a chytrého vládce, na kterého čekali roky. Teď se ho konečně dočkali a výsledek? Byl to jen malý mravenec, co naplat, že byl moudřejší než kterýkoli jiný člověk, než kdejaké zvíře. Byl chytřejší než sám člověk, a přece prohrál, protože byl malý vzrůstem a po staletí znám jen jako hloupý mravenec. Silnější, a třeba hloupější, bude mít vždycky navrch ... A to platí nejen v lidském světě, ale i v tom zvířecím ...

Slib, který dal mravenec svému otci byl přesto splněn, do posledního písmene. Jen škoda, že lidé na otázku rovnosti mezi všemi živými tvory přišli až o spoustu, spoustu let déle. Dnes se nad tímto problémem umíme zamyslet, což bylo dříve nemyslitelné. Je to zázrak? Nikoli, jen důkaz toho, že pokrok je nezastavitelný a to i v rozměrech lidského myšlení. Jsme chytřejší, jsme vzdělanější, jsme zkoumavější ...

... ale kdo tvrdí, že blbci už vymřeli?

MARIE UNGRÁDOVÁ

A MÍSTO ŽÁRLIVÝCH VÝČITEK

Žárlíš a ztrácíš tím na volnosti.
Nevím, co víš a ani co nevíš.
Nedělám přednášky o skutečnosti
ani nehledám před tebou skrýš.
Když ti tak záleží na mé dostupnosti,
začínáš lákat zloděje blíž.
Nevnímáš mou tvář plnou nevinnosti,
vyzýváš okolní muže na souboj.
Jsem-li tak cenná, přestaň s tou žárlivostí.
A rozohni mě a uspokoj.

ČÍM SI OPLÁČEJÍ

Oceán je věrný milenec,
vlnami najevo náklonnost dává,
vlnami posílá své vzkazy svěží,
vyzývá milenkou na tanec,
však pevná zem, ta mu odolává,
pevná zem tvrdě svá území drží.
Nevnímáš mou tvář plnou nevinnosti,
Oceán jako ten největší pitomec
přijme od pevniny každou vyhozenou věc.
Ta špinavá, krutá pevnina!
Oceán umírá na pobřeží.

„O PARDUBICKÝ PRAMÍNEK 2009“

XV. ročník literární soutěže pro žáky základních škol a studenty středních škol.

Ani soutěž O pardubický pramínek již nemá hranice, výzva k mladým literátům se rozletěla do celé Evropy a tak přišly práce z Polska, Lotyšska, Nizozemí nebo Rumunska. Zahraniční soutěžní příspěvky jsou napsány v rodném jazyce a přeloženy do angličtiny, v této podobě přicházejí do ČR. Europe Direkt zajišťuje kvalitní české překlady a Krajská knihovna v Pardubicích šestičlennou porotu, která porovnává úroveň literárních textů českých a zahraničních účastníků v jednotlivých věkových kategoriích.

Protože dnes vstřebáváme globální informace, svobodně cestujeme, brouzdáme po internetu, nesou si literární práce krom osobní invence také náboj kulturního dědictví, národní identity a ekonomické situace země. Tím překračují pomyslné hranice prostého sdělení a vstupují na území umělecké literatury.

Hana Přinesdomů

Vítězné práce zahraniční části soutěže:

MOJE VNITŘNÍ LIMITY – NAŠE VNĚJŠÍ HRANICE

CLAUDIA MINCULEASA

Kdo jsem? Kdo jsme my? Proč se usmíváme, proč pláčeme? Odkud se naše slzy berou nebo proč zažíváme pocit, že se naše srdce jednou rozskočí žalem a jednou směje radostí? Stále častěji se mi tyto myšlenky prohání hlavou! Ovšem někdy odpovědi na tyto otázky přijdou později a já se ptám sama sebe proč. Moje duše jakoby znala odpověď na všechny otázky, ale slova nějak nepřichází, prohánějí se jedno za druhým ale bez dosažení břehu, což snižuje schopnost cítit mír napříč mým tělem v okamžiku, kdy jsem schopna říci z hloubi svého srdce: „Tady je odpověď!“

Proč cítím, když vidím druhé, jak se hádají, tlukot svého srdce stále rychleji, nával slz v mých očích, že nemůžu ani mluvit nebo zvládat svoje emoce a jakoby celé moje nitro již nebylo pod mojí kontrolou. Co se to se mnou děje?

Cítím, že se čas zastavil. Cítí to i někdo jiný nebo ten pocit zažívám jen já?

Co můžu udělat? Co nemůžu udělat a proč? Je přirozené, abych si sama sobě kladla tyto otázky nebo moje mysl tolik sní či, ještě hůř, šprýmuje se mnou?

Na začátku jsme byli všichni stejní nebo snad jsme byli různí, ale jako dítě, jsem si to neuvědomovala nebo to moje mysl odmítala vidět. Nyní je vše jiné: jakoby si mé srdce i mysl se mnou pohrávaly.

Jestliže první z nich říká ano, druhé říká ne; pokud mi moje mysl říká „máš na to“, moje srdce mi našeptává „raději přestaň“. Následně vyvstává ta velká otázka: „Co mám dělat?“ „Čí hlas mám poslechnout? Který je silnější: hlas mé mysli nebo mého srdce?“

Po zralé úvaze si nepřestávám říkat, že tady odtud mohou pocházet největší rozdíly mezi lidmi.

Je to snad způsob povzbuzování sebe sama? Proč tedy moje srdce trpí, když hlas mé mysli je silnější? Nebylo by snad pro oba snazší cítit to stejné? Nechtěla bych si projít bolestí, být rozpolcená.

Nebo by to bylo příliš snadné. Zápas mezi dvěma polovinami – jestli je tak můžu nazývat – uvnitř mého těla mi poskytuje zkušenost s prožíváním podivných a vzájemně si odporujících pocitů. Ale stejně jako každá bouře sama opadne, tak i vřava uvnitř mé duše, a v ten moment i já můžu šťastně prohlásit: „Mám to! Jsem šťastná, že jsem na to přišla!“ Rozhodně to stojí za to zkoušení a velmi mě to uspokojuje.

Každou vteřinou cítím, že překonávám svoje meze, že jsem překročila svoje hranice směrem k jinému světu, že můžu postoupit dál, a že jsem dospěla k moudřejšímu poznání.

Na začátku bylo slovo, ale Slovo dalo zrození slovu, otázka dala zrození další otázce; s novou zkušeností přichází další a zajímavější, některé z nich jsou těžší, jiné nikoliv. Nevím, které čekají na mě. Co vím je, že odpovědi, které najdu mě přinesou pocit ušlechtilosti a dodají mi pocit síly.

Kolik mezi a hranic tam venku na mě ještě čeká a kolik z nich jsem schopna překonat? Patrně každý z nás má stanoveny svoje hranice a meze, které má překonat. Může jich být jen několik nebo naopak tolik jako roků celého života. Co je důležité vědět je, jak tyto meze překonat, jak jít dál. Zvědavostí za svými hranicemi si pomáháme sebe sama objevovat, poznávat, překonávat nebo odkrývat v sobě skryté schopnosti, o kterých jsme sotva věděli, že je máme. Všechno tyto myšlenky mě vedou k závěru, že jsem deníkem s nepopsanými listy, jež život, můj život, zaplňuje stránku po stránce tak, jak jednotlivé dny plynou. Co stojí za to je, udržovat deník čistý a nedovolit nikomu ho pošpinit.

Mimochodem, zapomněla jsem se představit: jmenuji se Claudia, dvanáctiletá mladá dáma snažící se překonat hranice ve svém vnitřním světě.

EVROPA JE JEJÍ HRANICE

MADALINA STIRBU

Anna v tichosti postávala před velkou obrazovkou, kde se ukazovaly příjezdy a odjezdy. Když spatřila jméno, které hledala, začalo jí srdce velmi rychle bušit. „Ještě deset minut“, zamumlala si pro sebe tak tiše, aby ji kolemjdoucí, kteří se

řadili na nástupišti, nemohli slyšet. Mladá dívka pevněji stiskla držák od kufru a posunula jej k okraji nástupiště, zatímco přemítala o důvodu, proč je tady.

Její babička, kterou měla velmi ráda, byla na svůj věk velmi čilým člověkem. Jako mladá snila o návštěvě Evropy, o které si tolik přečetla a s každou další přečtenou knihou její hlad po vědomostech, poznání a zkoumání dalších zemí a jejich kultur rostl. Nicméně, zdálo se, že splnění jejího snu je snad nemožné, protože hranice její země byly uzavřené a bylo velmi obtížné vycestovat. Navzdory tomu, stále hodně pracovala a hromadila peníze na splnění svého snu, až přijde příležitost. Naneštěstí v době, kdy cestování do zahraničí již bylo možné, onemocněla a nemohla odjet. Za ušetřené peníze se rozhodla, že pošle svoji vnučku Annu, kterou měla moc ráda, aby poznala Evropu, protože měla pocit, že jí to pomůže splnit její celoživotní sen.

Toto byl důvod, proč Anna, které bylo nedávno 18 let, nasedala do vlaku jedoucího do Vídně. I přestože její babička uspořila velké množství peněz, nestačilo to na procestování všech evropských zemí, takže se Anna rozhodla pro pět z nich. Proto napsala 40 jmen evropských hlavních měst na papírky a všechny je přeložené dala do sáčku. První jméno, které vytáhla byla Vídeň v Rakousku.

Anna si vybrala jedno z kupé ve vlaku a posadila se u okna, cestou si užívala okolní krajinu, až do soumraku. Druhý den ráno ji probudilo zahoukání vlaku. Netušila, že již překročila hranice do doby, než si všimla cizích slov a názvů ulic. Srdce jí poskočilo, když si uvědomila, že už není ve své rodné zemi, ale v Rakousku. Cítila se jinak, než si představovala. Cítila se přirozeně. Zjistila, že hranice již nic neznamenají mimo určitého duševního stavu, protože země je vcelku a nemůže být rozdělena, takže i přestože jednotlivé státy mají své hranice, člověk je svobodný a lidská svoboda nemůže být ohraničena pomyslnou čarou mezi dvěma státy. Byl to hezký pocit.

Úzkostlivě procházela po nádraží, přičemž si v paměti opakovala důvody, pro které přijela: zaprvé, že se musí vyfotit před jednou z památek tady ve městě a zadruhé získat podpis od jednoho z místních.

Rychle si přečetla svého cestovního průvodce a nastoupila do vozidla taxi přistaveného před budovou nádraží s cílem cesty k Schonbrunnskému paláci. Budova, kde vystupoval mladý génius Mozart před rakouskou císařovnou, ji úplně uchvátila, stejně tak jako zahrady s krásnými sochami, na které bylo radost se dívat. Poté viděla Mozartovu sochu umístěnou v centru města připomínající slavného skladatele. Byla ohromená jeho elegantním vzhledem, a proto požádala kolemdoucího, jestli by jí nemohl před touto sochou vyfotit. Zatímco se rozhlížela po nějakém hotelu, ucítila, jak jí čepice odlétá větrem pryč. Když se otočila, pohleděla přímo do očí jednomu chlapci.

„Vypadáš, že jsi se ztratila,“ prohodil anglicky a přitom se trochu pousmál a podával jí zpátky čepici.

„Jen hledám hotel,“ řekla Anna a zároveň si čepici nasazovala na hlavu.

„Támhle za rohem je jeden levný,“ odpověděl a mířil prstem po ulici. „Před hotelem stojí i výborná restaurace, kterou můžu osobně doporučit. Pojď, ukážu ti ji.“

Dívka následovala chlapce do útulné restaurace. Anna se zeptala, jak se jmenuje. „Franz“, hlesl krátce předtím, než se otočil k servírce a objednal místní speciality. Anně večere moc chutnala a užila si konverzaci, kdy se dozvěděla tolik věcí o Vídni, které by se v žádném turistickém průvodci nedočela. Než se s chlapcem rozloučila, požádala ho o podpis do bloku, který s sebou měla.

Té noci vylosovala další papírek ze sáčku a druhý den již byla na cestě do Atén. Poté, co navštívila Národní archeologické muzeum, odjela na Akropolis, známé jako kolébku západní civilizace. Vyfotila se před Pantheonem a namířila si to směrem k Agoře nebo tržnici, v minulosti srdci města. Odpoledne se vydala hledat nějakou restauraci, kde by se mohla najíst, ale k jejímu překvapení, byly všechny zavřené. „Je čas siesty“, odvětila jí mladá žena, která slézala z motorky. „Pokud máš hlad, pojď se mnou“, a odvedla ji do hezky vyzdobeného domu. Žena jí přinesla sendvič a pomerančový džus a během jídla jí vysvětlila zvyk Řeků po obědě spát. „Je to velmi zdravé“, zdůrazňovala. Před svým odchodem Anna poděkovala za pohostinnost a požádala hostitelku o podpis.

Anna si už začala na cestování zvykat, a když přijela do Říma, necítila se už zdaleka tak nesvá jako poprvé. Nejdříve se zajela podívat na pahorek Kapitol a poté si vystála frontu na prohlídku Kolosea, které si zachovalo na dramatickosti hodné místu, kde se odehrálo tolik gladiátorských her. Poté, co se vyfotila před budovou, všimla si lidí, jak házejí mince k soše římského vojáka. Anna přišla blíže. Náhle se socha pohnula a Annu vyděsila. „Vylekal jsem tě?“, otázal se muž nabarvený zlatou barvou, když slézal ze svého místa dolů, aby si odpočinul. Vyprávěl jí o své práci jako lidské sochy. „Musí to být náročné“, pověděla Anna na závěr a před tím, než muž pokračoval ve svoji práci, souhlasil, že se Anně podepíše do její knížky. K jeho nohám hodila pár mincí na znamení obdivu toho, co muž dělá a odešla.

V Paříži se procházela kolem úchvatné Champs Elyssées a rovněž zavítala do jejich módních obchodů, navštívila Eiffelovu věž a s ní v pozadí se vyfotila, když byla na projížďce lodkou po řece Seině. Když se procházela po tržnici mezi stánkami, zastavila ji jedna žena a začala se vyptávat, odkud Anna je. K jejímu překvapení, mluvila rumunsky, i přestože nebyla rodilá Rumunka. „V moji práci je výhoda znát hodně jazyků.“ Anna byla v šoku, když zjistila, že umí sedm jazyků. Anna si koupila několik zajímavých průvodců na ženino doporučení a potom ji požádala o autogram. Žena byla její prosbou nadšená a ani chvíli nezaváhala a podepsala se.

O pár hodin později již byla v Berlíně, na její poslední zastávce, posledním jménu, které vytáhla ze sáčku. Prohlédla si velkolepý Olympijský stadión a vyfo-

tila se před Bode muzeem, které vypadalo jakoby vylézalo z vody. Po večeři si zavolala taxi a jela zpátky do hotelu. „Jsi na prázdninách?“ zeptal se řidič taxi s mohutným knírem. Dívka kývla. „Věděl jsem to!“, vybuchl tak, jako by vyřešil největší záhadu světa. Dívka se mírně pousmála. „Vsadím se, že jsi viděla Brandenburskou bránu!“ řekl významně a byl velmi překvapený, když slyšel zápornou odpověď. „Tak na co čekáš? Je to při cestě, vezmu tě tam!“ a přitom se připitoměle usmíval jako malé dítě.

Byla to nádhera! Celá Brána zářila do tmavé noci. Vdechovala čerstvý vzduch a obdivovala výhled. Byla šťastná, že toto spatřila, než odjela a na znamení vděčnosti nabízela taxikáři velké spropitné, které ale s díky odmítl. Když kráčela k hotelu, vzpomněla si, že ho zapomněla požádat o podpis. Naštěstí auto tam pořád ještě stálo. Nejprve na ni hleděl s udiveným výrazem, ale po chvilce souhlasil, že se podepíše na kousek papíru s dětinským úsměvem na svém obličejí. „Někteří lidé jsou opravdovou záhadou“, smála se v duchu Anna, když mávala řidiči taxi na rozloučenou.

Trochu smutná, ale šťastná a zároveň spokojená, si Anna kupovala lístek na svou poslední cestu: cestu domů. O den později, dívka přišla navštívit svoji babičku a přinesla jí ukázat album balené v modré kůži. Po přivítání, jakoby se neviděly léta, dívka ukázala album babičce. Muzeum a lístky na vlak, fotky a podivné podpisy plnily bílé stránky alba v rohu úhledným písmem byly vepsány stručné informace o výletu. Dívka se zastavovala u každé poznámky a vyprávěla o zvycích a návycích lidí jednotlivých zemí, o krásných místech, která navštívila, o zajímavých lidech, které potkala. Povídala o tom, jak se jí za těch pár dní změnil pohled na svět a kolik se toho za tak krátký čas naučila. Stará žena mlčky stála a upřeně hleděla na svoji vnučku, která začala pochodovat napříč pokojem a přitom vášnivě hovořila o svých cestovatelských zkušenostech ze zahraničí. Jednou za čas se vždycky podívala na stránky alba, jež obsahovalo střípky z jejích cest a na její tváři se vykouzlil úsměv prozrazující její spokojenost. Její sen se konečně stal skutečností.

CESTOVNÍ DENÍK

PAULINA OPIETKA

8. února 2008

Úbočí Gaszerbrum II

Karakorum

Právě dnes jsme ztratili spojení.

Myslela jsem, že se to bude dít pomalu, postupně a že spolu se vzrůstající výškou se začnou pomalu bortit všechna spojení, až bude poslední signál tak slabý,

že ztratíme jakýkoliv kontakt se zbytkem světa. Nepředpokládala jsem, že se to stane tak náhle, nečekaně. Ale když se utišila další sněhová bouře a našim očím se ukázaly ve slunci zářící štíty Himálají, obklopovalo nás pronikavé radiové ticho. Teprve tehdy jsem si uvědomila, jak osamoceni jsme na štítu toho horského kolosu a jak snadno bychom mohli utonout ve sněhovém příkrovu, kdyby se najednou začal sunout dolů. Už jsem viděla laviny na svazích Gaszerbrumu, ale vždycky se zdály být daleko. Teď je celý svět daleko a my jsme sami tváří v tvář obrovi, který nás může každou chvíli pozřít. Konečně vím, že ten pocit, který ve mně od jisté chvíle rostl, je strach.

10. února

Vzduch je hodně řídký, slunce oslepující. Mlčky postupujeme přes ledovou pustinu. Ploché sněhové desky nekončí na linii horizontu, ale táhnou se dál, zapadají do prostoru, slévají se s drtící modrou kopulí nebe. A pak náhle, na vrchu vystřelí ostré křivky skal a zanikají prorážejíce mraky, jež se válejí nad nimi.

Občas je v dálce vidět také blankyt ledovce. Jeho mrazivá tykadla se natahují k nám, končí na ramenech. Dokonalá nádhera Karakorumu a my malí rozervaní červíci opovažující se šlapat po sněhových peřinách a chtějící dosáhnout výš, stále výš, stále nespokojení. Běženci z rozbité země, nejisti zítřkem, jdeme.

14. února

Začalo se opravdu ochlazovat. Víím to, protože o den dřív, když jsme seděli všichni ve stanu a rozvažovali jsme, kterým úbočím vystoupíme na vrchol, Zdravko odlamoval ledové rampouchy, které mu visely z vousů. Dokonce ani horký čaj nás řádně nezahřál. Rozhodli jsme se pro východní sestup, jevil se mírnější a vedla z něho přímá cesta na skalní převis, z kterého bychom mohli zaútočit na vrchol. Stačilo vyškrábat se po ledové stěně a překročit úzkou štěrbinu na samém okraji převisu. Chtěli jsme vyrazit ještě dnes, ale další metelice nás přinutila zůstat v tábořišti. Při této příležitosti, úplně náhodou, se nám podařilo chytit radiový signál. Starý přijímač chrčel a chraplal, ale přesto jsme rozuměli, že u nás v Kosovu není nejlíp. Kdosi mluvil o nezávislosti, kdosi o zradě národa, někdo jiný zase křičel o občanské válce. Mlčeli jsme ještě hodně dlouho po tom, co se signál nadobro ztratil. V noci se Bledar a Dino tvrdě pohádali o tu nezávislost. Slyšela jsem, jak na sebe křičeli urážky, jak se vzájemně označovali za zrádce. Válka přišla dokonce až sem.

Dalšího dne jsme se nevydali do hor. Stranou sjela lavina a sníh byl příliš rozměklý, aby se po něm dalo bezpečně jít. Hustý prach se sunul mlhavým oblakem po úbočí, stáčený

divokým větrem jako hračka. I nálada v táboře výrazně poklesla. Ostatně jak jinak, když jsme neměli ponětí, co se děje doma? Zda ještě máme dům.

15. února

Dino spadl.

V jednu chvíli se ocitl na hraně průrvy, a v následující už mizel požíraný ledovcem. Všichni jsme viděli jak padá, ale nedokázali jsme udělat ani krok. Nebyli jsme schopni pomoci.

A potom se najednou zachytil. Pojistné lano, které nás všechny spojovalo, se silně napnulo a pak prudce šklublo dopředu. Celý svět se obrátil vzhůru nohama, pocítila jsem v ústech chuť sněhu. Silné trhnutí a najednou jsem se začala sunout po plošině. Kdosi vylekaně vykřikl, možná to byla Jensen, nevím. Další šklubnutí. Led byl tvrdý, tak strašně tvrdý. Ryla jsem do něho prsty, ale marně, tělo mě nechťelo poslouchat a tvrdohlavě se sunulo směrem k hraně průrvy. Ještě nikdy nebyl sníh tak studený. Když na to teď myslím, když si připomínám, co jsem musela tehdy cítit – nedokážu to pojmenovat. Asi tak se cítí člověk, který ví, že se za chvíli utopí. Nemá čas na přemítání, na přání přežít. Je jenom strach.

To Bledar nás zadržel. Ztratila jsem vědomí, ale později mi řekli, že jenom díky jemu žijeme. Když zahlédl smekajícího se Dina, ihned se odpoutal od pojistného lana a v poslední chvíli ho zachytil za límec. Srb visel v jeho rukách pěknou dobu, zcela zbytečná vánoční ozdoba, než se ho podařilo nadobro vytáhnout nahoru. Teď, když sedíme v táboře a všechno minulo, si myslím, že nebyl překvapený. Jsou situace, v kterých dokonce mezi Srbem a Albáncem není nesoulad, v kterých je prostě jasné, co udělá přítel. A tady, na úbočí Gaszerbrumu, je přátelství jediná věc, která nám dovolí překonat sebe sama a jít, neustále jít dopředu.

17. února

Tak dnes.

Jsme si úplně jistí, neochvějně věříme, že právě dnes.

Na nebi není ani mráčku. Sníh je příjemně vlídný, chladný, vyhovující.

Gaszerbrum čeká, tak blízko, tak nadosah. Dobudeme ho. Právě dnes.

Jdeme.

1. březen 2008

Kosovo

Nemá smysl popisovat, co jsme cítili na vrcholu Gaszerbrumu. Stačí, když řeknu, že euforie a radost, která se nás tehdy zmocnila se nedá slovy popsat. To je nutné prožít. Myslím, že si musí každý najít takový malý štít, který mu po může rozlámat všechny hrany v sobě, zbořit zdi mezi lidmi.

Než jsme se vrátili, všechno se stačilo změnit. Kosovo vyhlásilo nezávislost, přesně tehdy, když jsme stanuli pyšní na střeše světa. Teď kolem šílí nepokoje, pokračují demonstrace, ničí se ambasády. A my máme přesto před očima nebe a sníh.

Dino a Bledar se ani slovem nevracejí k události na ledovém svahu. Možná dospěli a možná prostě pochopili, že když lidi spojuje společná práce a úsilí, už neexistují hranice, které je třeba budovat. Nikdo z nás se nezapojil do války za osvobození, nikdo z nás nepřinesl kámen, aby ho hodil na demonstrující lidi. Kosovo šlípí. A my tu stojíme bok po boku, Albánci a Srbové, přestože to není snadné, přestože v našich vlastech visí na vlásku válka.

Ale mezi námi už nejsou žádné bariéry.

VÍTĚZNÉ PRÁCE Z LITERÁRNÍ SOUTĚŽE STŘÍPKY 2009 – první část

Do literární části soutěže Střípky 2009 bylo celkem zasláno 41 příspěvků ze 17 škol nejen z Pardubického kraje. Porota posuzovala ve složení Hana Cihlová, Jiří Hrabinec, František Uher, Jiří Faltus a Milan Dušek. Vyhodnocení se uskutečnilo v sále Občanské záložny v Přelouči při příležitosti slavnostního křtu sborníku 17 východočeských autorů literatury pro děti, předání cen moderovala Hana Cihlová a předával spisovatel a básník František Uher.

V tomto čísle otiskujeme první tři odměněná dílka:

Anny Pasovské a **Veroniky Topolské** (obě ZŠ Spořilov Pardubice) z I. kategorie a **Anety Zezulové** (gymnázium A.K. Vitáka Jevíčko), která zvítězila ve II. kategorii, druhé místo zde nebylo uděleno.

Další vítězné práce zveřejníme v Kruhu č. 20.

O SMUTNÉ HVĚZDIČCE

ANNA PASOVSKÁ

KDO?

To byla jednou jedna HVĚZDIČKA. Ta hvězdička se jmenovala ROZIČKA. Ale Rozička byla moc a moc smutná hvězdička. JEJÍ kamarádku TÝNKU to velmi trápilo a tak se zeptala:

PROČ?

„Kozičko, proč jsi tak smutná?“ Kozička sklopila oči a začala vyprávět: „Když jsem byla ještě malá a běžela po obloze, zakopla jsme o Měsíček a ulomil se mi kousek z jednoho cípu.“ „Ale kde je ten kousek, co se ulomil?“ „To já právě nevím!“ A i kdybych to věděla a našel se, stejně neznám kouzlo, kterým by se chybějící střípek přilepil.“

JAK? 1.

Týnka se zamyslela: „Co kdybychom se po tom chybějícím kousku podívaly?“ „Kozička znejistěla ještě více:“ Já nevím, přece jen je to již nějaký ten hvězdný pátek. Kde bys Kozičko chtěla hledat?“

KDE?

„Jak už to tak bývá, šla bych se kouknout dolů na Zem! „Když se setmělo, spustily se po neviditelných hvězdných nitkách dolů na Zem. Hledaly a hledaly a hledaly... (Mohly hledat jen v noci, když hvězdičky svítí.) Hledaly všude. Na louce, v lese, ve městě. Ale vždy se unavené a smutné s rozedněním vracely zpět na Nebe. Hledaly již tolik nocí, že hvězdné nitky, po kterých vždy sjely dolů, byly téměř přetřhané... Hledaly již tolik nocí, že znaly pelíšky všech zvířátek a postýlky všech dětí. A hledaly již tolik nocí, až si všimly, že lampička u postýlky jedné holčičky svítí vždy celou noc, i když všechna ostatní světýlka jsou dávno zhasnuta. Jen to jedno jediné vždy svítí až do rána. „Kozičko, pojď sem honem! Není to ten kousek cípu, co ti chybí?“

Kozička tiše zvedla střípek položený na nočním stolku v dětském pokojíčku a zašeptala: „Týnko, děkuji! I to víš, zeje!“

JAK? 2.

„Ale teď, jak jej přilepit?“ „Já myslím,“ řekla Týna, že kdybychom použily pravou tmu, třeba by to drželo.“ Vzaly nadýchanou hrstičku tmy. A opravdu, drželo!

Kozička byla tak šťastná, že se začala na hvězdné nitce pohupovat sem a tam a volat: „Týnko, děkuji!“ Ostatní hvězdičky, když to viděly, sjely také každá kousek dolů, pohupovaly se a lidé na Zemi si říkaly: „Dnes ty hvězdičky krásně září a padají. Něco si přejme!“

JAK? 3.

Z Týnky je od té doby nejšťastnější hvězdička. A víte jak ji poznáte? Když v noci zvednete oči k Nebíje to ta která nejvíce září a také ta, co svítí dětem do pokojíčku místo lampiček, aby se nebály.

DŮM MANŽELŮ WEIRDOVÝCH

ANETA ZEZULOVÁ

Vystoupila jsem z vlaku a rozhlédla se kolem sebe. Kolem mě se všichni vítali s ostatními, jen já tam stála s kufrem jako tvrdé Y, nevěděla jsem co dělat. Osoba, která na mě měla čekat zde nebyla. *Nebo že by byla? Jak vůbec můžu vědět že zde není, vždyť jsem ji neviděla asi sedm let!* Sedla jsem si na lavičku a přemýšlela jak babička vypadá. *Šedé dlouhé vlasy svázané v culíku? Vysoká nebo malá? Co vůbec dělá že tu nečeká? Přece jí maminka volala a domluvila, že na nádraží na mě počká.* „Karolínko! Jsi to ty?“ Ozval se za mnou povědomý hlas. Otočila jsem se a uviděla ženu s šedými, rozpuštěnými vlasy, v nichž měla sponu sepínající ofinu. Oči měla světle modré, na sobě elegantní, žlutý kostýmek. „Babičko?“ podívala jsem se nedůvěřivě a vstala z lavičky. „Karolínko ty jsi ale vyrostla! Jak dlouho už jsme se neviděly?“ usmála se. Ani nečekala na odpověď, vzala mi kufr a řekla: „Pojď, pojedeme, aby nebyla tma než přijedeme,“ vykročila směrem k zelené, trošku poniče-

né Felicii. Z kabelky vytáhla klíčky, odemkla a dala mi zavazadlo do kufru. Nastoupila do auta a pobídla mě: „Neboj, sednout si opravdu můžeš!“ řekla se smíchem „Sedni si na místo spolujezdce, dvanáct ti už bylo, že?“ „Za měsíc bude“ povzdychla jsem si. „Nevadí, snad se toho tolik nestane, když si sem sedneš,“ usmála se. Babička nastartovala auto, vyjely jsme z nádraží. Po cestě jsme moc nemluvíly. Byla jsem unavená, už se stmívalo. Zavřela jsem oči a už nevnímala okolí. „Jsme zde,“ ozvalo se a já s námahou otevřela oči. Vystoupila jsem z auta do temné uličky v které bylo spoustu domů. Zaujal mě jen jeden. Vypadal dost staře, byl zchátralý a jiný než ostatní. Neobyčejný. Nevím, co to bylo, ale jakoby jsem uviděla v okně pohyb, nevím jestli se mi to nezdálo. *Kdo by bydlel v tak zchátralém domě?* „Kájo, pojď dovnitř, to ti není zima?“ zaslechla jsem hlas babičky. Byla mi zima, slabý vítr mi foukal do zad, ale nemohla jsem se odtrhnout od toho domu, jako by mě magicky přitahoval. *Musím se na něj zeptat babičky.* Otočila jsem se a šla za babičkou, která na mě čekala. Vešla jsem do domu. Stála jsem v malé předsíni. Na zemi byla dlažba, u botníku modrý kobereček a věšák. „Vyzuj se a bundu pověš na věšák.“ Babička otevřela dveře a zmizela. Pověsila jsem svou modrou bundu na věšák a boty nechala jen tak ležet. Bosky jsem šla po studených parketách směrem k dřevěným dveřím. Po otevření dveří jsem uviděla babičku, jak ohřívá na sporáku něco v hrnci, uprostřed místnosti dřevěný stolek, čtyři dřevěné židle, starší linku a dřevěné skříňky nad linkou. Babička se usmála: „Posaď se.“ Po chvíli mi nalila polévku. *Čočková, mňam! Tu mám nejraději!* pomyslela jsem si. „Je vynikající!“ pochválila jsem ji babičce. Jakmile jsem polévku dojedla, babička řekla, že mi ukáže můj pokoj. Vrátily jsme se na chodbu kde jsme vyšly schody až do podkroví. Tam byly dvoje dveře, jedny na půdu a druhé do podkrovního pokoje. Když jsem otevřela dveře do pokoje, na zemi byl vybledlý koberec, v rohu starý, odřený stůl se židlí, na druhé straně dřevěná postel. Dvěma podkrovními okny šlo do pokoje dostatečné světlo. Všechn nábytek byl docela starý, ale mě to nevadilo. Vzkročila jsem do pokoje a šla k oknu, uviděla jsem ten záhadný, starý dům. *Musím se babičky zeptat, jestli v tom domě někdo žije!* problesklo mi hlavou. Otočila jsem se a otevřela pusou, že něco řeknu, ale babička už tam nebyla. Podívala jsem se zpátky na dům. Zdálo se mi, že odtud vychází mihotavé světlo. Uslyšela jsem na schodech nějaký rachot. Uviděla jsem babičku, jak zápasí s mým kufrem. „Uf!“ Oddechla si. „Babičko, bydlí někdo v tom domě naproti nám?“ opatrně jsem se zeptala. Babička si sedla na mou postel „Teď ne. Vlastně ani nevím komu to patří a to tu vyrůstám už od dětství. Když jsem byla malá taky mě ten dům zajímal, je takový zvláštní že?“ usmála se. *Že by tak působil na všechny? Musím to tam prozkoumat!* „A tak jsem se zeptala naší sousedky.“ Nastražila jsem uši. „Říkala, že před asi padesáti lety zde žili staří manželé Weirdovi. Byli prý divní, ostatní se s nimi nechtěli bavit – odpuzovali je. Nikdo neví proč. A pak jako by zmizeli ze světa. Nikdo je nepotkal. A co se s nimi stalo je jen záhadou,“ skončila záhadně babička „Po tomhle jsem se do

domu chtěla dostat za každou cenu, ale bylo zavřené a když jsem se tam později snažila dostat jinak, moje maminka to zjistila a začala mi to zakazovat. " Já na ni překvapeně koukala a moje touha odhalit tajemství domu Weirdových se zvětšila. *Nikdo tam nebydlí, nebo aspoň by neměl a já tam někoho zahlédla. Nebo ne? Nezdálo se mi to?* začala jsem přemýšlet a asi se i mračila protože babička řekla „Ale copak? Copak se ti na tom nezdá?“ „Ale nic, takže v domě by nikdo neměl bydlet?“ „Možná tak myši, ale víc nic,“ zasmála se babička. „Ale nechci abys tam šmejdila. Je to moc nebezpečné! A teď se pojď umýt, vezmi si pyžamo a zítra si vybalíš!“ Vytáhla jsem si z kufru modré pyžamo s medvídkem. Došly jsme do staré koupelny, kde bylo umyvadlo, vana a nějaké skříňky. Podlaha byla modře vydlážděna. „Tady máš ručník,“ podala mi barevný ručník. Důkladně jsem se umyla a přemýšlela o tom domě. *Kdo v něm asi je? Bezdomovci? Z té představy se mi udělalo nevolno. To určitě ne. Tak duchové? Vylezla jsem z vany a oblékla se. Šla jsem babičce říct dobrou noc a šla do svého pokoje. Byl tak – magický? Neobyčejný. Něco v něm je, ale co? Ten dům něco skrývá. Možná záhadu manželů Weirdových? Ne! Něco daleko většího a záhadnějšího. Musím se tam jít kouknout. Čím víc jsem se na něj koukala, tím víc se mi chtělo tam vejít. Dala jsem ruku na okno. Jako bych se ho chtěla dotknout. Musím tam jít i přes babiččin zákaz. MUSÍM! Ale nemůžu – Ne, já tam půjdu za každou cenu! Jo!* Usmála jsem se, dala ruku z okna a začala přemýšlet jak se tam dostat. *Babička říkala, že když tam chtěla jít, bylo zamčeno. Jak jen otevřu? Ve filmech je, že se dají zámky odemknout sponkou. Zkusím to, sice jsem to nikdy nedělala, ale za zkoušku nic nedáš!* Začala se mi vracet naděje. Přehrabovala jsem se v kufru, po velkém hledání jsem jednu našla. Přes pyžamo jsem si dala tepláky a mikinu s kapucí, někde jsem našla baterku a se sponkou v ruce jsem potichounku vyšla z pokoje a přes schody došla na chodbu. Tam to bylo trochu obtížnější, babička se dívala na televizi, slyšela jsem hluk z obývacího pokoje. *Snad si mě nevšímne!* doufala jsem. Po špičkách jsem šla po vrzajících parketách k dveřím. Za mnou se ozvalo „Kam jdeš Kájo?“ Myslela jsem, že se zblázním. *Co teď? „Co je babičko?“ otočila jsem se a dělala že nevím, co je jí divné „No já jen ... Ty jdeš ven?“ optala se nechápavě. „Ne, jdu na záchod.“ Dělala jsem že se zde nevyznám „Ale ten je na druhé straně.“ „Aha ...“ Otočila jsem se a šla směrem na záchod „A proč máš na sobě tepláky a mikinu?“ „E – mě byla zima.“ „Aha“ Koukala na mě nevěřicně. Možná věděla, co mám v úmyslu, ale možná taky ne. Šla jsem jako by na záchod, tam jsem chvilku pobyla, a pak rychle otevřela dveře a rozhlédla se jestli babička nikde není. Nebyla, potichu a rychle jsem vystřelila z domu. Vzala jsem za kliku a jak se dalo čekat – bylo zamčeno. Hodila se mi sponka, kterou jsem celou dobu svírala v ruce a už byla teplá. Zastrčila jsem ji do zámku a zkoušela nějak otevřít. Aspoň deset minut jsem nad tím strávila, než konečně dveře povolily. Zaskřípaly a když jsem vešla do místnosti, nic jsem neviděla, jen tmu. Vytáhla jsem z kapsy baterku a posvítla jsem na zem. Všude byli pavouci, myši, pavučiny a kdo ví co*

ještě. Přeběhl mi mráz po zádech, ale šla jsem pořád dál. Předě mnou se objevily dveře, velké dveře. Cítila jsem se tak divně, byla noc, tma a já byla někde v strašidelném domě. Vzala jsem za zaprášenou kliku. Vešla jsem do místnosti, která byla zvláštní. U stěny byl kovový oblouk a v něm bylo cosi modré, něco jako voda? Vypadalo to divně. Šla jsem k tomu blíž. Natáhla jsem opatrně k tomu ruku a šla pořád dál. Už jsem skoro u toho byla když najednou mi někdo sáhl na rameno. Celá vyděšená jsem nadskočila a vykřikla. Kdosi řekl: „Tam raději nechoď. A co zde vůbec děláš!“ Otočila jsem se a uviděla ženu, které mohlo být kolem padesáti, měla růžové vlasy, zapletené do jakoby turbanu, šedé oči, úzké rty a na sobě noční košili. „E–“ na víc jsem se nezmohla. „Kdo jste?“ optala jsem se konečně. „To bych se měla ptát spíš já tebe, než ty mě ne?“ řekla přísně. „A – ale v tomhle domě nikdo nebydlí.“ „A kdo jsem já?“ „No, ale vždyť vás nikdo nezná!“ byla jsem zmatená – kdo vůbec je? „Hele brzdi holčičko! Ty zde nemáš co dělat, tak se moc nevybavuj a vůbec se k té modré věci nepřibližuj!“ ukázala na věc, na kterou jsem si chtěla sáhnout. „Ale proč ne? Promiňte že jsem vám sem tak vlezla – já nevěděla, že zde někdo bydlí.“ Zkoušela jsem se jí omluvit „Taky že to ani vědět nemáš!“ zamračila se „A co vlastně zde děláš? Co tady dělá malá holčička s blondatými copy?“ „Ehm – Já si to zde jen prohlížím, co zde je a tak.“ „Hm ...“ zamračila se ještě víc. Už mi to připadalo jako v nějakém filmu. „A vy jste měla manžela?“ Začala jsem se raději vypyávat jestli to je paní Weirdová. „Měla, ztratil se ...“ posmutněla paní. *Je to ona? Co se s ním stalo?* Chtěla jsem vědět víc a víc. „Co se s ním stalo?“ „Raději se neptej! Ale říkám ti, do té modré věci nechoď!“ Začalo mi pomalu docházet že asi ta modrá věc má něco společného se zmizením pana Weirda. Dostala jsem touhu do ní vejít. „A jmenoval se jak?“ Otočila se a jako by přemýšlela co mi říct. Toho jsem využila a opatrně jsem natáhla ruku do modré věci, pak celé tělo. Něco tam tak moc svítilo že jsem musela zavřít oči.

Otevřela jsem je a kolem mě byla louka, ptáčci zpívali. *Kde to jsem? V jiném světě? To byla brána do jiného světa? Zatím se mi to zde zdá úplně stejné.* Šla jsem po louce do neznáma, musela jsem si vysvléct mikinu, bylo mi horko. Najednou jsem uviděla cestu. Šla jsem po ní, v dálce byl někdo, asi člověk. Rozběhla jsem se k němu. Když jsem se přiblížila, zjistila jsem, že to je dívka, krásná, s dlouhými, vlnitými, blondatými vlasy. Měla na sobě něco divného, nějaké zelené oblečení a uši měla špičaté. Přiběhla jsem k ní „Dobrý den,“ začala jsem, ale dívka přiložila prst k ústům. Zatáhla mě mimo cestu k malému lesíku a řekla: „Prosím, mluv potichu. Co potřebuješ?“ „Kdo jste a kde to jsem?“ Udiveně jsem na ni koukala. „Aha, vidím že nejsi zdejší. Máš jiné oblečení ... Jsi v říši elfů a odkud pocházíš?“ „To se těžko vysvětluje. Berte to tak že jsem z České republiky, to je takový malý stát, který určitě neznáte.“ „Neznám. Jsem Ellen, princezna elfů. Můžeš mi tykat.“ *Princezna elfů? Elfská říše? To snad ani není možné!* „Já jsem Kája, Karolína. Takže jsem v Elfské říši?

A proč nesmím mluvit nahlas?“ zeptala jsem se „Existují zde dvě říše – Říše Elfů a Říše Draků. Draci jsou mocnější a je jich víc. Mezi draky a elfy byl mír až jednou, nevím proč se elfský panovník pohádal s vládcem draků a od té doby mezi sebou válčí. Je to hrozné a vlastně nikdo nevychází z města všichni jsou doma zavření a očekávají co se bude dít. Elfové ničí města draků a draci na oplátku zase ničí elfské vesnice. Chtěla bych aby tohle skončilo! Všechno to utrpení, zbytečná smrt některých elfů i draků. I já mám zakázané vycházet ven, ale přece jenom se snažím zajít do přírody, která mi vždy pomáhá uklidnit se a přestat myslet na to jak někteří trpí.“ Se smutnou tváří skončila princezna Ellen. Chtěla jsem ji nějak pomoci, ale jak? *Jak já můžu ovlivnit válku dvou stran?* „Raději se vrať odkud jsi přišla, je to zde nebezpečné! Měj se hezky, ahoj!“ Objala mě a zmizela. Chtěla jsem ji dohnat, ale už bylo pozdě. Rozhodla jsem se to zde prozkoumat. Cesta vedla hlouběji do lesa. Uslyšela jsem: „Proč, zde musí být válka? Proč!“ Ten hlas doslova křičel. Šla jsem podle něj mimo cestu a narazila jsem na jezero u kterého seděl mohutný, červený drak se šupinami po celém těle. Ocasem švihal ze strany na stranu. Jeho hlava byla sklopená. Nějak jsem se ho nebála. Nezdál se být nebezpečný, spíš smutný. Přišla jsem k němu, sedla si vedle něj a optala se: „Co tě trápí?“ Leknutím nadskočil a podíval se na mě. „Kdo jsi? Do draka máš daleko a elf taky nejsi?“ „Já jsem Kája. Jsem člověk.“ „Člověka jsem nikdy neviděl,“ zamyslel se. „A co tě trápí?“ zeptala jsem se znovu „Ale, ty to nepochopíš. Nejsi zdejší jak vidím,“ řekl smutně. „To sice nejsem, ale chtěla bych tobě a všem ostatním pomoci.“ Usmála jsem se. „Jenže to není tak jednoduché, jak si myslíš! Je tady válka mezi elfy a draky.“ „Já vím, ale vždy je nějaké řešení!“ „No, ale jak chceš zakončit válku? Buď někdo musí být poražen nebo ... Nebo nevím,“ sklopil hlavu. Oba jsme mlčeli. Za chvíli se někde ozvalo „Pomoc! Nechtě mě!“ Drak zpozorněl „Nějaká dívka. Musíme jí pomoci!“ Vstal a šel k cestě podívat se, co se stalo. Šla jsem za ním. Uviděla jsem dva draky a princeznu Ellen. *Ach ne*, pomyslela jsem si. Schovali jsme se za stromy. Drak mi hodil meč „Na, musíme ji osvobodit!“ *Ach jo, s tímhle neumím zacházet!* problesklo mi hlavou. Drak měl také ocelový meč, ale větší a těžší. „To zvládneme, pojď!“ S těmi slovy vyskočil na cestu a začal šermovat s draky. Jeden drak se zelenými šupinami vykřikl „Já to věděl! Princ Brade, ty jsi nás podvedl! Ty jsi zrádce!“ Nechtěla jsem prince v tom nechat samotného. S námahou zvedám těžký meč a běžím přímo doprostřed rvačky. Pokouším se napodobit šermování, jako jsem vždy viděla ve filmech. Moc se mi to nedaří. „Ha! Posila, nějaká slabá! Ha, ha.“ To říkal druhý drak, když mi bral meč z ruky. *To se mi nějak nepovedlo.* Chytl mě a svázal silným provazem. Postrčil mě k princezně, která sklopila hlavu a vzdychla: „Ach ne ...“ Podívala jsem se, jak je na tom princ. Bylo vidět, že už nemůže. „Princi, nemá to cenu. Propíchnout vás nemůžu, ale musíte jít s námi na hrad spolu s těmito dívkami. O tom co jste provedl si popovídáte s otcem a tyhle dívky se rozloučí se životem v temných kobkách.“ *Takhle skončíme? Ne to nedopustím! Musíme nějak utéct, ale*

jak? Princ to po chvíli vzdal. Vedli si nás po cestě. Teď se mi nezdálo, že je to tak zde krásné jako předtím.

Po dvou hodinách jsme narazili na opevněné, velké město. Zavedli nás do temné, strašidelné budovy. Pod nohama nám občas přeběhla myš nebo pavouk. Dovedli nás k dřevěným dveřím a hodili nás dovnitř. Pomalu jsem se zvedla ze země a podívala se kolem sebe. Všude byly myši a zatuchlý pach. Moje oči si pomalu přivykaly tmě. Rozpoznala jsem princeznu Ellen. „Co budeme dělat?“ zeptala se. Nevím jsem ji říct nechtěla a tak jsem mlčela. Začala mi být zima, proto jsem si rukama objala kolena. „No zima zde je, ale musíme to nějak vyřešit. Podívat se kolem sebe a možná najdeme věci, které by se nám hodily.“ Ozvala se, když viděla, co dělám. Vstala jsem a podívala se kolem sebe. Uviděla jsem rysy drobného kamení, klacíky a listí, zbytky kostí z člověka a sem tam něco přeběhlo přes zem. „Myslím, že z toho, co zde je, se nám nic nebude hodit.“ S odporem jsem se podívala na kosti po minulém obyvateli této kobky. „Hm, možná ano. Co třeba tyhle kamínky?“ vzala dva kamínky a podívala se na mě. „Když se vezmou ještě tyhle klacíky s listím a začnou se kamínky třít o sebe, vznikne – „„OHEŇ! No jasně!“ vykřikla jsem a hned jsem začala sbírat klacíky. Položila jsem je na zem k nohám princezny. „Vezmi si dva kamínky a tři je o sebe,“ řekla, sedla si a začala třít kamínky o sebe. Já si našla taky dva kamínky a přidala se k ní. Za chvíli byla v místnosti cítit síra, ale oheň nikde. Začala jsem být unavená, v noci jsem nespala a taky ruce mi už odmítaly pracovat. „Potřebuji si odpočinout. Potřebuji spát,“ řekla jsem potichu. Oči se mi už zavíraly. „Ale nejdřív potřebujeme rozdělat oheň! Počkej!“ Dál už jsem nic neslyšela, prostě jsem usnula.

Začalo mě lechtat v pravém uchu. Otevřela jsem oči, nade mnou byla princezna Ellen. „To jsem ráda, že ses probudila!“ Usmála se „Oheň se mi nepovedlo rozdělat, asi děláme něco špatně.“ Podívala se smutně směrem ke klacíkům. Vstala jsem, oklepala se. Padl mi do oka kámen, který vypadat trochu jako pěstní klín – měl špičku jakoby ke kreslení. Vzala jsem ho a dostala jsem chuť jím nakreslit něco na zeď. Pokud zde umřeme, tak aspoň ať o tom někdo ví. Začala jsem kreslit na zeď dva človíčky s copánky – to jsme byly my dvě. Udělala jsem nás moc tlusté a tak jsem to začala škrtat. Tak jak to žádná paní učitelka nemá ráda. A najednou od toho odpadla jiskra a klacíky začaly hořet. Oheň ozářil celou místnost. „Ty jo...“ vypadlo ze mě. Tohle jsem opravdu nečekala. Uslyšela jsem potlesk. „Pojď se ohřát, oheň nebude trvat věčně.“ Sedly jsme si k ohníčku a natáhly ruce. „Musíme sehnat více dříví nebo oheň dohoří,“ ozvala se po chvíli princezna Ellen. „Ale kde?“ „Nevím...“ Dlouho jsme seděly u ohně. Dívala jsem se na dveře, přemýšlela jsem jak utéct. *Možná kdyby do nich někdo vrazil... Nebo kdybychom udělaly kamenem díru...* Moje nápady byly dost nereálné. Oheň pomalu dohořel a byla všude zase tma, nevěděly jsme jak se odsud dostat. Další den se otevřely dveře a někdo hodil do místnosti dalšího tvora. Ten vstal ze země,

oprášil se a řekl „Je tu někdo?“ Ten hlas mi někoho připomínal. *Ale koho?* „Dobrý den, kdo jste?“ ozvala se Ellen. „Nejdřív kdo jste vy.“ Postava šla k nám. „Nejste vy princezna elfů Ellen?“ zeptala se osoba „Jsem a vy jste paní Weirdová? Dobrý den! Jak to že jste se vrátila?“ „Ale nějaké pozemské dítě mi prolezlo bránou. Ach ta dnešní mládež! Musím ho najít a postarat se, aby se vrátilo v pořádku domů,“ stěžovala si paní Weirdová. Při tom co řekla jsem se začervenala. „Můj muž je pořád nezvěstný?“ změnila téma a smutně se podívala na princeznu „Ano bohužel. Možná ho draci někde vězní, nebo jím slouží.“ „A co ty? Kdo jsi?“ Otočila se na mě paní Weirdová, teprve teď jsem uviděla její zajímavé oči, měla je fialové, ladily jí k růžovým vlasům. „Jo, to jsem já...“ Dál mě mluvit nenechala. „Ach bože! To jsi ty, dítě zlobivé! Jak to že jsi prošla bránou!?“ Začala jsem se cítit hrozně maličká. „Víš co se ti zde může stát? Můj manžel se zde ztratil, nebo možná umřel, a ty takhle riskuješ?“ Pak se usmála, pohladila mě po vlasech a řekla: „Ale neboj, já ti nic neudělám! A jak se jmenuješ?“ „K-Kája, Karolína,“ zamumlala jsem. „Pojďme se odsud nějak dostat!“ usmála se a začala chodit sem a tam. Zaklepala na dveře: „Tyhle dveře jsou ze dřeva, půjdou lehce zlomit.“ Rozeběhla se proti nim a nohou je rozkopla, pousmála se a vyšla ven. Vykročily jsme za ní. Šly jsme dlouho nějakými chodbičkami a pak konečně objevily vchodové dveře. „U dveří bude stráž, připravte se k boji,“ šibalsky se usmála a šla ke dveřím. *Tahle babička asi ráda bojuje.* U dveří byla stráž. Když nás zpozorovala, překvapeně se na nás podívala a potom vytrasila meče. Babička na nic nečekala a zaujala karatové postavení. Než si uvědomili, co se stalo, už byli na zemi bez mečů. „To bychom měly. Na, Ellen, tady máš meč. Budeme ho potřebovat.“ Nechaly jsme stráž ležet na zemi a vyšly z budovy, venku krásně svítilo sluníčko. Jen město bylo rušné, samé davy draků. „Chovejte se normálně, jakoby jste byly draci,“ ponaučila nás paní Weirdová. Vtlačily jsme se do davu. Naštěstí si nás nikdo nevšiml. „Musíme jít do Elfské říše, zde bychom mohly přijít o život.“ Šly jsme k hlavní bráně. Byla otevřená, takže kdokoliv mohl odejít nebo vejít. Stráž zde výjimečně nebyla. Bránou jsme opustily město. Za městem byla krásná příroda. Šly jsme po cestě, která se všelijak klikatila. Po chvíli mně zakručelo v břiše. „Hm, musíte něco sníst. Princezno, jak dlouho asi bude trvat, než narazíme na nějakou elfskou vesnici?“ „Asi hodinu. Za chvíli budeme u jezera Naděje, tam se můžeme napít,“ řekla princezna. Pak dlouho nikdo nemluvil. Najednou se před námi objevil les. Vešly jsme do něj. Uviděla jsem jezero Naděje. To bylo to jezero, u kterého jsem poznala prince Brada. Teď u něho neseděl on, ale nějaký pocestný. Šedé, krátké vlasy měl rozčuchané a na sobě měl hnědé, špinavé kalhoty a bílou, otrhanou košili. „Jindřichu! Jsi to ty?“ vykřikla paní Weirdová. Pocestný zvedl hlavu „Markéto? Co zde děláš?“ Vstal ze země. Paní Weirdová zrychlila krok a s pocestným se objala. Ukápla jí slza „To jsem ráda, že tě vidím! Kde jsi byl?“ „Drakové mě zajali, že prý jsem elf a až teď se mi podařilo uprch-

nout. “Dívala jsem se nechápavě na paní Weirdovou a ta pochopila „Kájo, tohle je můj manžel Jindřich Weird. Při poslední návštěvě tohohle světa se ztratil.“ „Pojďte se napít!“ ozvala se princezna, která nabírala do dlaní vodu. Napili jsme se, vyšli z lesa a vyrazili na cestu. Asi tak po hodině cesty se před námi objevila vesnice. *Konečně*, pomyslela jsem si. Ve vesnici nikdo nebyl na ulici. Zakleпали jsme na jedny dveře domu. „Kdo je?“ ozvalo se „Dobry den, princezna Ellen a tři lidé. Jsme vyhládlí po dlouhé cestě. Prosím vezměte nás pod vaši střechu.“ Dveře se otevřely a v nich stála elfí žena. Měla hnědé, dlouhé vlasy svázané v culíku. Na sobě měla zelené oblečení. „Pojďte dál,“ ustoupila, abychom mohli vejít. Zavedla nás do malé kuchyňky s jídelním stolem. „Sedněte si,“ pobídla nás, někam odešla a vrátila se s velkým kotlem, který položila na stůl. „Je to sice jen kaše, ale nic jiného nemáme.“ Donesla dřevěné talíře a dala každému kaši. Kaše byla moc dobrá. Dřív by mi možná nechutnala, ale jak se říká – hlad je nejlepší kuchař. Než jsme dojedli, začalo se stmívat. „Pojďte za mnou, budete spát na seně.“ Dovedla nás do seníku. „Dobrou noc,“ rozloučila se. „Tak dobrou noc,“ řekla jsem a lehla si na seno. Usnula jsem hned. Ráno jsme se probudili a paní si pro nás přišla ať jdeme na snídani. Byla sice zase kaše, ale mně chutnala. Když jsme jedli, někdo zaklepal. „Jdu otevřít,“ řekla jsem. Otevřela jsem dveře a v nich stál Brad, princ draků. „Kájo? Zde bydlíš? Jak se ti povedlo utéct?“ udiveně řekl princ „Ne, no to je na dlouho. A co zde děláš ty, princí?“ „Otec mi řekl, že za trest mám vést válku proti elfům a tak jsem utekl. Nemohl bych se zde schovat?“ „Počkej, jdu se zeptat majitelky domu.“ Když jsem vešla do kuchyňky, všichni se zvědavě na mě koukli. „Kdo to byl?“ zeptala se hostitelka „No pořad je, princ draků měl vést válku proti elfům a tak utekl a potřebuje se někde ukrýt.“ Podívala jsem se prosebně na elfku. „No tak dobře. Ale jak je velký? Vleze se sem?“ „Určitě.“ Běžela jsem zpátky k Bradovi. „Můžeš!“, vykřikla jsem „Ale dávej pozor, kam šlapeš.“ Drak šel se mnou do kuchyňky. Pozdravil a dostal kaši. „Už musíme jít.“ ozvala se princezna „A kam vlastně jdeme?“ zeptala jsem se. „No ty domů a my ostatní musíme vyřešit válku,“ řekla paní Weirdová. „Ne já chci vám pomoci! Prosím!“ „Ještě se uvidí.“ „Děkujeme za všechno, na shledanou!“ řekla Ellen. „Můžu jít s vámi?“ zeptal se Brad. „No co nám jiného zbývá? Pojď prosím tě!“ mávla rukou paní Weirdová. Rozloučili jsme se s elfkou a vyrazili na cestu. Přemýšlela jsem, jak vyřešit válku elfů a draků. „Zkoušeli jste už někdy dát vládce draků s vládcem elfů dohromady?“ zeptala jsem se. „Já jsem zkoušela otce přemlouvat aby navrhl mír, ale on je tak tvrdohlavý, že neustoupí,“ řekla smutně princezna. „Já jsem také zkoušel ho přemluvit, ale bezvýsledně,“ ozval se princ Brad. *Jak se tyhle problémy řeší? Co je ve filmech? VZPOMENĚ SI KÁJO! Rychle!* „SVATBA!“ vykřikla jsem. „No jasně! Svatba!“ „Co?“ Podívali se na mě ostatní. „Napadlo mě, že válku vyřešíme tím, že si princezna Ellen vezme prince Brada. Uděláme to tak, že na hranice Elfské říše a říše Draků pozvete své otce a matky a tam se to stane. A vaše

rodiče už nebudou moci mezi sebou válčit!“ vesele jsem sdělovala řešení války. „To je sice hezké Kájo, ale nevíš jestli to chtějí podstoupit kvůli tomuhle,“ řekl pan Weird „No, já bych s tím souhlasila. Návrh Kaji se mi líbí,“ řekla s úsměvem princezna „Já taky souhlasím,“ přidal princ. A tak jsme rozeslali pozvánky na svatbu všem známým. Nastal den D a na hranicích bylo živo. Vládce draků se omluvil Vládci Elfů a naopak. Byl to den usmíření. Princezna měla hezké zelené svatební šaty, na krku perleťový náhrdelník a korunku se závojem na hlavě. Princ Brad měl zelené sako, asi aby ladil, a kalhoty měl také zelené. Sotva si řekli své ano a políbili se, musela jsem s paní a panem Weirdovými vyrazit na cestu domů. Půjčili nám osedlané koně. Já měla bílého a ostatní hnědého. Rozloučili jsme se, popřáli hodně úspěchů. Princezna mi řekla, že kdykoliv můžu přijet. Nasedli jsme na koně a cválali přes louky k bráně. Ta hezky stála na louce. Sesedli jsme z koní a vešli do brány. Uviděla jsem zase zář, při které jsem musela zavřít oči. Když jsem je otevřela, byla jsem v domě a byla ta samá noc, kterou jsem do ní vešla. S Weirdovými jsem se rozloučila a šla potichu domů. Tam jsem lehla do postele a hned usnula. Ráno jsem se probudila. Zdálo se mi že to byl sen. *A kdo ví? Třeba to byl sen.*

BĚTUŠKA

VERONIKA TOPOLSKÁ

Bylo to malinké, vyplašené, ušaté,
kožíšek flekatý, pokrytý barvami.
Očička jiskrná jako dva čertíci,
čučí tu z domečku s čumáčkem zvědavým.
Plátěná ouška slyší už špičky mé, tryskem se ukryje.
Nechce ven ne a ne !
Na moje mlaskání s vůní okurky
zazní hned hladové pískání.
Tlapičky růžové jak čtyři polštářky,
teď se tu tetelí v zeleném jeteli.
Ve stínu zlatavých květů jak deštníky,
chřoupe tu štavnaté dobroty.
Kolem se proplíží ty kočky ježaté,
jsou jak dvě šelmičky vousaté.
Hbitými prstíky rychle a obratně
vyhnu se té divoké minutě.
Kočičí mňoukání srdíčko rozbuší!
Mám ji teď v náruči, neboj se — štuclíku,
jsi u mě v bezpečí.

Předávání cen za umístění v literární soutěži STŘÍPKY 2009 v Přelouči

FRANTIŠEK UHER

TANEC NARUBY

za tebou
za mnou
s tebou
spolu

ke stolu
na lože
od stolu
od lože

na molu
na nože
ne proto
protože

TROSKY

buď tak
buď opak
buď rak
buď ryba

pak chyba
smeten splav
pták
střemhlav

a vždycky
navždycky

JAK JSEM SI ZASLOUŽIL MÁ SLOVKU

JOSEF KOUBA

Dívám se na fotografie čtyřicet let staré a vracím se ve vzpomínkách do oněch bezstarostných let: Psal se rok sedmdesát, bylo mi šestadvacet a dostal jsem povolávací rozkaz na vojenské cvičení do Plzně. Plzni jsem předtím pouze projížděl a věděl jsem, že zde vaří dobré pivo. Jen velice nerad jsem opouštěl město Lučenec, kde jsem nejen pracoval na stavbě tranzitního plynovodu, ale také zanechal půvabnou temperamentní blondýnku. Poslední noc jsme se vášnivě loučili, a když jsem usedl do vlaku, napadlo mě: Uvidím ji ještě? Neuvidím?

Druhý den na vojenském kavalci v plzeňských kasárnách obhlížím nové tváře. Po krátkém pátrání jsem zpozoroval povědomé rysy. Tělesná schránka sice měla o nějaké to kilo navíc, tvář zdobila leninská bradka, ale byl to on: kamarád Jizva! A vedle něj k mé radosti odpočívala na kavalci i jeho kytara. Je k nevíře, jak se někdy životní situace opakují.

Pět let zpátky: Šlapu v noci od vlaku z Litoměřic do Terezína. S kvérem a snad tunovým batohem na zádech. Byl jsem převelen, abych absolvoval dvouměsíční kurz potápěčů. Za městem dohoním vyděšené děvče. Jakmile zjistila že k nejhoršímu nedojde, pookřála. Když viděla, jaký náklad nesu, nabídla mi pomoc. Pověsil jsem jí samopal na rameno a poslouchal její brebentění až do Terezína. Pomohla mi najít kasárna „U koňské hlavy“ a domluvili jsme si rande.

Nedostal jsem ovšem povolení k vycházce, a tak jsem zklamán bloumal po chodbách kasárenské budovy. Náhle slyším: kytara? Vydal jsem se za příjemným zvukem a brzy pochopil, že ten, kdo hraje – umí. Na kavalci sedí štíhlý kluk a hraje, že jen civím.

„Venca“, představil se. „Ale říkají mi Jizva.“

Byl první máj roku pětašedesát a během dvou měsíců mého pobytu, jsme přezpívali mnoho písní.

Jak ten čas letí!

„Pepa“, představím se po pěti letech pro změnu první já. Po krátkém zaváhání Venca vyskočí a již při bouřlivém vítání vím, že měsíční cvičení bude veselejší.

Organizace našeho výcviku se lampasákům nedaří. Po převratném roce šedesát osum mnoho lidí z armádní služby odešlo a ti, co zůstali, jako by nevěděli, jak dál.

Prvních čtrnáct dní si nás téměř nikdo nevšímá. Já, který jsem přijel o den později, chodím týden v civilu. Nemám uniformu jednoduše proto, že si skladník vybírá dovolenou.

Přes den jíme, spíme, večer v blízké hospůdce popíjíme „plzeň“ a hulákáme jednu píseň za druhou až do zavírací hodiny. Jen těch peněz by mělo v kapsách

být více. Ženatí vyfasovali od drahých poloviček stokorunu na měsíc a šmitec. Nemohu koukat, jak hodinu ulizují jedno pivo, a tak mě to něco stojí.

Konečně si jeden z lampasáků všiml naší nečinnosti a pochopitelně se hned rozhodl ztracený čas dohnat.

Měl jsem ještě kocovinu po včerejším halekání, když tu se mnou brzy ráno někdo lomcuje a řve: „Rozcvička!“ Znovu „Rozcvička! Pro vás to neplatí?“

Poslal jsem ho „někam“ a to hodně nahlas. Jenže, když jsem ospale obhlédl situaci, bleskem jsem vystřízlivěl. Drzá osoba měla hodnost kapitána. A jéje! Zaskuhral jsem si pro sebe a vysypal se z postele.

Zejtří na rozcvičku nejdem! Připomněl jsem si včerejší večer v hospůdce. Uši mi ještě drncely třeskem pivních sklenic a přísahami mých „spolubojovníků“.

Cimra je prázdná!

Zrádci! Mozkové závaty ještě otupené pivním mokem odmítaly pomoc! Jedna věc je ovšem jistá: Na rozcvičku jít nemohu, na ten blbý nápad jsem přišel já a celá banda by se mi smála.

Konečně spásná myšlenka: „Moc mě to mrzí, soudruhu kapitáne, ale dnes cvičit nemohu. Jsem nemocen a ihned se běžím hlásit na ošetřovnu.“

„Ale... Nemocen?“, ušklíbl se. „A copak vám chybí?“ zeptal se, v obličejí ještě rudý uraženou ješitností. Zaskočil mě. Předpokládal jsem, že na plánování toho, co mi vlastně chybí, budu mít víc času. Nerozhodně jsem několikrát přešlápl, přičemž z velkých vojenských trenýrek přišel spásný signál. Po vášnivém loučení v Lučenci byl totiž můj „frantík“, lehce poškozen a při chůzi se připomínal. Byl jsem opět na koni: „Soudruhu kapitáne, má nemoc je velice intimního rázu“, zašeptal jsem a věděl, že jedna nula vedu.

„Vojíne!, ujišťuji vás, že se na váš zdravotní stav přeptám,“ zasyčel a odkráčel.

Doktorovi jsem příběh svého „zranění“ vylíčil poutavě, mé vyprávění o vášni dívek s maďarskou krví ho zjevně potěšilo. Byl jsem zproštěn ranních rozcviček, měl jsem se pohybovat jen volnou chůzí a potírat zraněné místo třikrát denně vyfasovaným mazáním. Můj konflikt s kapitánem se po kasárnách rychle šířil.

Po snídani celá naše jednotka nastoupila na buzerplac. Nebyl na nás moc hezký pohled, téměř polovina vystrkovala z nerovné řady své pupky, svědčící o pohodlí, dobrém jídle, zaléváním pivním mokem. Celkový pohled na „obránce vlasti“ připomínal komplex trojic z pohádky Dlouhý, Široký a Bystrozraký.

Kapitán si beze spěchu prohlížel naši exotickou skupinu, a nesnažil se skrýt výraz zhnusení.

Ten chlap mě snad nepozná, začínal jsem se radovat. Má uniforma byla o několik čísel větší a čepici od pádu přes oči zadržovaly jen mé uši. Rukávy maskovací bundy byly několikrát ohrnuté, a kalhoty zasunuté do vojenských bot visely nevzhledně až k zemi.

„V tomhle mundúru by tě nepoznala ani vlastní máma“, prohlásil Jizva, když jsem se mu poprvé předvedl.

„S někým si to vyměňte, já tu menší číslo nemám“, oznámil mně před čtrnácti dny skladník. Do dnešního dne se mi směnný obchod nepodařil.

„Vojáci kteří jsou ve stavu nemocných, pět kroků vpřed!“ zavelel.

Vystoupil jsem z řady zvolna, zeširoka, jako dlouholetý zaměstnanec Labsko-Oderské Plavby. V řadách informovaných vojáků za mými zády se ozvalo kuckání, dávení a kvílení ve snaze zadržet smích.

Když jsem konečně urazil vzdálenost pěti kroků, postavil jsem se do pozoru a předpisově se zahlásil: „Soudruhu kapitáne, vojín Houba na váš rozkaz. Hlásím se do stavu nemocných“. Tvářil jsem se vážně, téměř našťavaně, jak doporučuji vojenské předpisy. Na dotaz o výsledku lékařské prohlídky jsem hlasitě vylíčil naordinovanou léčbu: „Soudruhu kapitáne, lékař nařídil klid na rotě, nesmím se do úplného vyléčení účastnit fyzického výcviku a třikrát denně se mám namazat“, udělal jsem pomlku a dodal: „Na postiženém místě“. Za mými zády chlapi již ztráceli kontrolu a já jsem měl také problém udržet vážný výraz.

Vztekle křikl: „Pohov!“ A vydal se k ošetřovně. Po návratu, mírně se usmívaje, zavelel: „Pozor!“ A nahlas oznámil: „Vojíne, rozcviček se zúčastníte, ale cvičit budete jen horní polovinou těla!“ Ve vteřině se celý útvar vojáků burácivým smíchem skácel k zemi jako skosený těžkým kulometem.

Druhý den, pozdě odpoledne jsme se občerstvovali osmistupňovým Gambrinusem zakoupeným v Armě. Po dobu nemoci jsem oficielně nesměl opustit kasárna. Jizva si povzddechl: „Dnes je v Božkově, v restauraci U Kopáče, čundrácká slezina. Odtud je to asi kilák“ prohlásil a dopil zbytek lahváče: „Tak co říkáš?“

Nebyla ještě úplná tma, když jsme v rohu kasáren přelézali plot. Sotva jsme vstoupili do sálu restaurace U Kopáče, ozval se strašný řev. Na Jizvu se vrhly davy kluků, všichni ho oplácávali a já měl pocit, že jsem přišel nejméně s ředitelem Zeměkoule. Mrknul jsem do sálu. Jediný pohled stačil, abych zůstal, i kdyby zde točili jen limonádu. Těch ženských! Nebyly v přesile, ale byly.

Představování nebralo konce: „Fanda Regál, Chemik a jeho žena Anka, Baraba, Mongol, Brácha, Jarča z Dračí vily, Hugo, Samba, Bluma, Pedrák, Jája, Vilda Šedivec, Sarka“ – a další a další. Tolik podivných jmen a mnoho nových tváří najednou. Stejně spontánně jako představování, aniž by kdokoliv tuto partu lidí koordinoval, následovaly za sebou písně super úrovně. Všichni v sále pozorně naslouchali a každý jednotlivec či skupina byli za svůj výkon odměněni hlasitým „umí“!

Druhou polovinu večera nejméně šedesát hlasů burácelo sálem písně všem známé – zejména ... „ta naše Plzeň, ta je jediná i černej Joe na ni vzpomíná ...“ – a to v takové souhře a síle, že by prchla i Zikmundova vojska. Nikdy předtím

jsem se něčeho podobného nezúčastnil. Přiznávám, byl jsem v transu. Dobré pivo a seznamovací „štampřdlata“ tomu ještě pomohly.

Cesta zpět byla náročná. Polní pěšina vedoucí ke kasárnům se zdála strmější a občas se pod nohama i sem tam zahoupala. Kasárenský plot trčel do tmy jako Karlštějn, nepřekonatelná překážka!

„Jdeme bránou!“ rozhodl Jizva. „Tohle by nepřelez ani Brumel a podlézt to nejde!“

„Nepřeskočil, myslíš? Když jsme přes plot přelezli ven, tak ho zdoláme i dovnitř. „Pokud ovšem nechceš spát v base,“ připomněl jsem.

Bojovali jsme ze všech sil a když konečně Jizva seděl na vrcholku plotu, podal jsem mu kytaru. V té chvíli ztratil rovnováhu a zmizel z obzoru. Ozvalo se duté žuchnutí a do ticha zadrněla kytara. Obavy, co se stalo na druhé straně, mně daly křídla. Plot jsem zdolal lehkým „horajnem“.

Cesta od plotu až na vojenský kavalec byla ještě obtížnější než jeho přezení. Jizva si pádem s plotu zranil nohu v kotníku, takže jsem jej až na cimru nesl na zádech.

Vidět mě tak teď kapitán! napadlo mě, když jsem se s kamarádem na zádech, kryt stíny budov, lopotil k naší rotě .

Následující ráno se z ošetřovny Jizva vybelhal s berlemi. Zlomená kůstka v kotníku, sádra po koleno. Aniž bychom se zúčastnili těžkých bojů, byli jsme oba zranění.

Kasárenské prostory ovšem nadále nesplňovaly naši představu volnosti, a tak jsme se každé odpoledne – i přes zákaz – vydávali na toulky po okolí. Za pár dní se k nám přidal další marod. Cikán Tibor Bihary. Je také zraněný.

„Nutná účast na schůzi Romů v Rokycanech“, uvedl, když žádal opuštěk.

K posádce se vrátil s jednodenním zpožděním a téměř ukousnutým uchem, prý výsledkem supervášnivě noci. Hlavu měl ovázanou zářivě bílým fáčem.

Byl velký lhář a rád vyprávěl. Každý večer po desáté, když jsme potmě vzpomínali na holky, dával do placu téměř neuvěřitelné historky ze svého sexi života.

„Chlapi, toto mi nebudete věřit“, začínal vždycky, aby nás napnul. „Hrál jsem jednu letní sezonu ve Františkových Lázních s kapelou ve vinárně hotelu. Hotový ráj, chlapi! Hotový ráj,“ zasnul se.

„No tak pokračuj, pokračuj!“ ozval se někdo ze tmy. A tak Tibor pokračoval: „V těch Lázních se léčí všechny ženský z celý republiky, co nemůžou přijít do jinýho stavu. Pikantní na tom je zejména to, že mají od doktorů zakázáno říkat ne. Chlapi, prisám vačku, já se po sezóně nemohl měsíc na babu ani podívat.“

Po dlouhé pauze pokračoval: „Vy bejci, ale poslouchajte! Měl jsem nacvičenou metodu, jak je balit. Při houslovém sóle jsem se vybrané favoritce díval vášnivě do očí a když zabrala, o přestávce jsem si domluvil to ostatní.“

„Doufám že mě nenecháte dlouho čekat,“ povídá jednoho večera krásná černovláska. „Těším se na konec příběhu, který jste tak hezky začal. A její hlas zněl v mollovém akordu tak vzrušivě hebce ... Do přední kapsičky saka mi elegantně zastrčila hotelovou účtenku a odkráčela vlnice krásnou prdelkou. Pánové, trochu jsem se vylekal, ale když jsem na účtence našel napsané jen číslo pokoje, nemohl jsem se dočkat. Za dvacet korun jsem přesvědčil kapelníka, aby mne už nepotřeboval. Za dalších třicet osum korun jsem zakoupil v baru vychlazenou láhev bílého Muškátu a vyrazil na lov. Stál jsem uprostřed druhého patra hotelu připraven splnit svou biologickou povinnost, jenže když jsem stiskl kliku pokoje číslo dvacet jedna, bylo zamčeno! Klepal jsem lehounce, žádná odezva. Konečně mně napadlo podívat se znovu na účtenku. No jasně dvacet sedum! Neklepu, ale pomalinku stlačím kliku dveří, otevřeno! Čeká mne, zajásal jsem. Pootevřenými dveřmi mne ovanula vůně parfému. Vzkročil jsem do pokoje a potichu zavřel.

„Krásná černovlásko, kdepak vás mám?“ šeptám do tmy. „Přinesl jsem obcerstvení, nejdříve si dáme zahřívací kolečko – a potom se budou dít věci, které jste ještě nezažila,“ postavil jsem víno na podlahu. Oblečení ze mne spadlo vedle láhve. Nahý jsem usedl na okraj postele a počal hladit oblouk příkrývky, kde jsem tušil onen kouzelný zadeček. Srdce mi touhou bušilo až v krku. Když jsem se zorientoval, ponořil jsem nos do jejich vlasů.

„Hildo“? ozval se rozespaly hlas mé krasavice.

„To jsem já Tibor, tvůj Tiborek“ šeptám jí do ouška a lehce jsem jej skouls.

„Hildo“? ozvalo se znovu.

„Máš asi špatné sny, však je rozeženem“, zašeptal jsem a horkými polibky jsem začal pokrýval bělostnou ručku, která se pomalounku vysouvala zpod pokrývky.

„Hildo“! křila do tmy ta má navoněná kopretinka. „Hildóóó!!!“

„Trudy? Trudy!“ ozval se jiný ženský hlas a vzápětí mne oslepilo světlo.

Pánové, já koukal jak vyvoraná myš z Trudy na Hildu, ale ani jedna nebyla podobná mé krásce.

„Hilféé, Hilfééé ...!!!“ rozječely se jak sirény a oči jim lezly z důlků. Volaly nějakýho Hilfa na pomoc. Už jsem neváhal. Bleskově jsem posbíral s podlahy oblečení, zakryl jím svou mužnou pýchu, jíž ještě nedošlo, že se nic dít nebude a do druhé ruky jsem uchopil Muškát. Ten se ještě může hodit! Mírně se ukláněje couval jsem ke dveřím. Jakmile jsem se octnul na chodbě, prchal jsem, co to dalo. Schody jsem bral po třech, okolo recepcy jsem proletěl. Za mými zády se stále neslo: „Hilféééé! Hilféééé!“ Povídám: Gatě jsem navlékal až v parku. Chlapi, já vám vlezl do pokoje, kde spaly dvě osumdesátileté babky z NDR!“

x x x x x

A tak jsme my tři borci kráčivali každé odpoledne společným směrem – tedy vyhledat v okolí nějakou útulnou hospůdku, která by nás byla ochotna přivinout

na svá přátelská řadra. Jizva – nohu po koleno v sádře, Tibor – s obvazem kolem ucha a já, širokorozchodný simulant.

Jednou, když jsme si to šněrovali do blízké vísky na pivo, jsme upozorovali starého sadaře, jak šikovně trhá hrušky. Ne fakt, něco takového jsem v životě neviděl! Měl dlouhou tyč s kovovou korunkou na konci a pod tou korunkou – tváře naducané – si trůní plátný pytlík. Tyč se vzepne do výšky, zamíří pod zralý plod a chňap! Naučený grif trhnutí – a hruška bezpečně kecne do pytlíku. Kdepak by se někde ťukla! Ale jaká hruška! Srdce se na ty máslovky směje, na jazyku až svrbí. Kdepak, kluk se v chlapovi nezapře. Nikdy!

Když si nás starý všiml, přišel k plotu: „Doufám, pánové, že nemáte namířeno na moje máslovky!“ zavřel varovně. „To bych vám jedině radil – nechte si chut zajít! S takovejma ptáčkama si já, totiž, dovedu poradit!“ zjeřátl.

Když jsme ho řekou slov ujistili, že lézt přes plot na jeho máslovky by nás nikdy ani ve snu nenapadlo, víme, kolik práce dá vypěstovat tak nádherné ovoce, trochu zjhl.

„Ale obdivovat snad můžem, ne?“ strelil jsem do černého. „To jo,“ poroztál. „Už jsem s nima vyhrál kolik výstav,“ předl, ale vzápětí se pochybovačně zeptal: „Vypadáte, mládeži, jak váleční veteráni, copa to?“

„To vjetě, panko, gulce sa nik něvyhne!“ fňukne potměšile Tiborek, ale nezdá se, že by dědka na první dobrou přesvědčil.

Starý mávl rukou, jako by zaháněl dotěrnou mouchu nepříjemné vzpomínky a nakysle sekl: „Vy cikáni se umíte výborně vyhejbat nejen práci,“ zdálo se, že závažnost našich zranění již prohlédl, „ale úplně všemu. Tím ovšem nechci říct, že my Češi ne. Nejsem na to pyšnej!“

Opřel se o plot a zhluboka vydechl: „V osmašedesátým, třeba! Tady to vřelo, jak burčák, každej chtěl dát taváryščům do papuly – a za pár měsíců? Co zbylo z burčáku? Špinavá voda! Fuj! A v osmatřicátým? Hanba mluvit!“

Odmlčel se, česáček opřel o nejbližší větev a sundal s hlavy kdysi bílou bekovku. Pak kapesníkem otřel i svítivou lysinu a vnitřní okraj čepice. Ruce se mu zlostí trásly: „Že prej nás osvobodili Rudý! To ucej děti ve školách! Povídám, hanba plit! A jestlipak vůbec vy víte, že Plzeň osvobodil Platon!? Žádný Rudý! Bílý! Ameríkani, vime? Americký chlapciii zlatýyy...! A ty jejich džípy! Škoda, že tenkrát ještě nebyly zralý tydle moje Prezidenti,“ ukázal na máslovky. „Každýmu bych bejval dal! Jenže tenkrát sotva začínaly kvíst... Tak co, kamarádi, taky vás nablbli?“ uchichtne se zle. „Taky věříte báchorkám o Rudý Armádě, že jo?“

Neodpověděl jsem mu, jen začal recitovat: „Totiž pánové, vše se odehrálo v roce čtyřicet pět, kdy Plzeň osvobodila sovětská armáda s bílými hvězdami na pancířích svých obrněných vozidel... A proto teď všichni!“ Začal jsem zpívat refrén pochodové písně, při které si i okna restaurace U Kopáče strachy zacpávala uši:

„Ta naše Plzeň, ta je jedinná, i černej Joe na ni vzpomíná ...“ Václav se ke mně přidal a Tibor, který píseň neznal, dirigoval.

Dědkova tvář se pomalu roztáhla do úsměvu: „Kluci sakramentský, my jsme národ Švejků!“ zajásal. „To se mi na vás líbí! Že to víte! Že aspoň nějaký mladý v týdle zkurvený době vědí!“

Pak vytáh z koše tři nejvýstavnější supermáslovky a – co myslíte, že udělal?
(Josef Kouba publikuje časopisecky, v Kruhu poprvé. Údaje o něm najdete v Kdo je kdo.)

MARTIN ŠANTRŮČEK

DOTEKY

Ruka se proplétá mezi vlasy,
dotýká se.
Hladí jemně tvář,
dotýká se.
Klesá dolů na rty,
dotýká se.
Přejíždí po hrudníku,
dotýká se.
Opisuje křivky břicha,
dotýká se.
Prozkoumá rozkrok ...
Dotýká se.
Roztáhne stehna.
Dotýká se!
Prozkoumá celé tělo!
Dotýká se!
–
Odchází ...
Dotýká se ... duše!

13. komnata dětských duší ...

Milena Vostráková, Fedor Gál, Petra Černocká – několik jmen ze zajímavého televizního pořadu 13. komnata. Rozličné životní osudy, kterými se jako červená nit line stejná životní zkušenost. Zkušenost – která navždy poznamená nejen jejich životy, ale i životy jejich dětí a vztahy uvnitř rodiny – má jméno SMRT.

Smrt manžela, otce, matky, dítěte ... Téma, které bylo a je v dnešní společnosti, a zejména při výchově dětí, stále tabu.

Osobní zážitek s citovým zmatkem šestileté inteligentní dívky, před kterou rodina tajila tragickou smrt staršího bratra (přestože se denně musela dívat na uplakanou matku v černém) byl poslední kapkou v poháru rozhodování, zda psát o smrti a pohřbu.

Tehdy ve mně uzrálo přesvědčení, že nejen sexuální výchova od útlého dětství má být pravdivá a otevřená. A právě tohle poznání mě vedlo k napsání knížky pro děti *Jak se rodí bráškové* (www.jakserodibraskove.cz).

Spřízněnou duši jsem našla v osobě a v názorech uznávaného dětského psychologa, profesora Zdeňka Matějčka. Část jeho lidsky vřelého dopisu cituji v předmluvě.

S autorským čtením navštěvuji školy a školky a v následných besedách si stále znovu potvrzuji, že děti jsou jen a jen malí lidé – s problémy těch velkých. A bezprostřední zpověď studenta (na jedné literární výstavě) mi potvrdila, že knížku by měli číst malí i velcí společně. V předškolním věku mu zatajili smrt milovaného dědečka a on ještě dva roky po té vybíhal na ulici, zastavoval kolemjdoucí a ptal se, zda ho někde neviděli. Nemohl uvěřit, že by *jeho dědeček* jen tak někam odjel (verze rodičů) a vůbec nic mu neřekl.

Trauma ze zatajené pravdy provází člověka celý život. Ve snaze dětem neublížovat, jim ubližujeme mnohem víc!!!

Mluvme s dětmi o smrti otevřeně – tak, jako s nimi hovoříme o zrození. Smrt k životu patří stejně jako zrození, jako smích a slzy ...

Jaroslava Paštiková

Sedmnáct východočeských autorů literatury pro děti

Je dobré, že agilní Východočeské středisko Obce spisovatelů – kromě řady dalších aktivit, vrcholících každoročním „maratónem“ – vydává sborníky z tvorby svých členů. Podobné publikace podávají čtenáři jednak pohled do dílny jednotlivých autorů, ale zároveň jsou jakýmsi spektrálním obrazem tematických a formálních tendencí, typických pro celé tvůrčí zázemí ve vymezené oblasti. Po již realizovaných svazcích představujících prozaiky a básníky je třetí nejnovější „díl“ zaměřen v duchu názvu (Sedmnáct východočeských autorů literatury pro děti) na tvůrce, oslovující (také nebo především) dětského čtenáře. Jak píše v úvodu editor celého projektu Jiří Hrabinec, nejde o výběr striktně selektivní spoutaný kvalitativními a tematickými kritérii, pozváni k účasti jsou všichni zájemci z okruhu členů pobočky. To má pochopitelně své výhody i nevýhody, o nichž by se dalo dlouze uvažovat, rozhodující však je, že pojetí naplňuje vymezený cíl. Publikace se stává orientujícím přehledem dané tvůrčí sféry.

Jaká je tedy její konečná podoba? Autorské bloky jsou řazeny abecedně a uvedeny stručným medailónkem – tímto postupem vzniká jakýsi pestrý kaleidoskop, střídající žánrové polohy, ale odtrhující od sebe zároveň leckdy polohou příbuzné příspěvky. Bezděčně to vystihuje (což nemíním v pejorativním smyslu) hned název vstupního minisouboru Jiřího Faltuse Páté přes deváté. Znamý a zavedený spisovatel tu shromáždil v duchu své poetiky nonsensu hrst vtipných říkanek, postavených na nosných nápadech a dovedných většinou situačních variacích. Útvar aforistických miniatur učaroval i několika dalším přítomným pisatelům – platí to třeba pro hříčky s jazykem a hádanky nastupující Helgy Hrabincové, úsporné momentky již zavedeného Luboše Humla či satirizující morality Františka Uhra (oba tu uvádějí také prozaické skladbičky). O „rozšířenější“ polohu hádanky s posílenými „dějovými“ prvky usiluje Marta Urbanová. Dětská poezie se tematicky již tradičně přimyká k „výjevům“ ze zvířecího světa a mnohotvárné přírody (Věra Kopecká) nebo asociativnímu bezbřehému žertování (Alena Kordíková) a minidějovosti (Jiří Popelka). Příjemně mě v téhle linii překvapila upřímnost podání, opřená o autobiografické prvky, v příspěvcích Petra Musílka. Dvě uvozující básně v próze funkčně spojují intenzitu vzpomínky s hlubším myšlenkovým poselstvím a přerůstají v apelativní podobenství. Prozaické texty jsou mnohotvárnější, i když většinou rovněž vycházejí z tradicionalistických okruhů, typických pro dětské čtivo. Nalezneme tu parafráze pověstových okruhů (Jiří Stejskal), za zaznamenání stojí letité úsilí Josefa Lukáška o rekonstrukci regionalistické pohádky, ale nechybí ani pokusy o variace (dodávám – nepřilíš podařené) žánrových modelů fantasy (Roman Troják). Nefrekventovanější jsou však rovněž vyprávěnky pro dětské čtenáře, vycházející z všednodenních zážitků, zdůrazňující mezigenerační vztahy i vazby se zvířecím světem, a pokoušející se o aktualizované (ale nenásilné) myšlenkové poselství. Schopnost vzklenout na anekdotickém situačním základu vnitřně bohatý příběh projevuje vyzrálá spisovatelka Marcella Marboe. Její stylizačně vybroušená kompozice o exotickém mláděti Lví harant dovedně střídá lyrizované polohy básnické síly s groteskním humorem satirické ražby. Nápady a působivá místa osvědčuje i zkušený Petr Chvojka v jemně laděných Pohádkách pro kořata (líbilo se mi třeba přimalovávání čokoládových mraků skrz okno na oblohu). Rovněž dobře známý prozaik Lubomír Macháček umí rozvinout až seriálově pojímaný a stavěný příběh s živě vykreslenými hrdiny a citem pro zkratku. Vstoupit do této námětové oblasti je lákavé a na první pohled schůdné – hrozí však nebezpečí opakovanosti, zestatictující mnohomluvnosti a přebarveného sentimentu, který místy pronikl do upřímně míněných a cítěných textů Boženy Tymichové a Jiřiny Valachovičové.

Texty jsou funkčně provázeny dětskými kresbami, vtahujícími nás do jejich atmosféry a zvyšujícími vizuální přitažlivost publikace, zachovávající jinak konstantní úpravu celé edice.

V úhrnu jde tedy o zajímavý „vzorník“, který nepochybně splní svůj účel. Znovu zdůrazňuji, že přispívá k prezentaci tvorby východočeských autorů a k čtenářské orientaci v ní.

Prosinec 2009 doc.PhDr. Jan Dvořák

CO STOJÍ ZA NAHLÉDNUTÍ

Pardubický básník **Slavomír Kudláček** (nar. 1954) vydal sedmou sbírku **SCHŮZKA V LOMU** (Host, 2009), ilustrovanou pardubickou výtvarnicí Lenkou Dobešovou. Kudláček zaujal již svou dřívější tvorbou a stále se nabízí příměr, že autor zraje jako víno. V doslovu je hledáno souznění s renomovanými básníky minulosti. Literární vlivy lze při troše snahy vystopovat u všech básníků, ale konstatujme, že Kudláček je svůj, vytváří vlastní poetiku, osobitou cestu, kterou se ubírá. Básnické sbírky mají zajímavou vlastnost. Čteme, uznáváme, ale nejednou jako kdyby nám něco chybělo. Jindy nacházíme třeba v rozkolísané sbírce jednu dvě básně, které „chybí.“ Kudláčkově poezii je vlastní vysoký standard, ale v paměti nesporně utkví Studna, Trať, Ryba, Na věži. Kudláček píše //A pírkou holuba//se snaší pomalu//do jiných světů//. Jako holubí pírkou se snašejí verše jeho sbírky a dlouho pocítujeme jejich dotyk. Poznamenejme, že básník (k oboustranné škodě) zatím zůstává mimo Středisko.

Kritické myšlení je snaha najít něco špatného na dobrém. Někdy je to zcela marná snaha, to potěší. Jako potěší malé čtenáře (ale i dospělé, kteří se začtou, proč se občas nevrátit do časem zaprášených let), milou vlídností opředená půvabná kniha veršů pro děti **KDYŽ STRAŠIDLO NESTRAŠÍ** (Levné knihy, 2009) z básnické dílny renomovaného autora dětské literatury **Luboše Humla**. Tentokrát měl štěstí i na výtvarný doprovod, ilustrace Evy Bartákové dotvářejí, s linií Humlovy poezie adekvátně korespondují. Roztomilá „strašidla“ a další „postavičky“ skutečně nestraší, usmívají se a navozují laskavou pohodu. Básničky nestrádají v poezii pro děti poměrně častou popisností, poetické názvy některých básniček otvírají lyrická vrátka dětské fantazie (Raniček, Dubánci, Duhová víla, Půdniček). Nerad bych se mýlil, ale soudím, že Humlova knížka vnímavé čtenáře chytí a způsobí jim radost.

Cesta je toulka do předsálí mlhovin, píše **Lukáš Vavrečka** v široce koncipované, rozevláté sbírce **IDEALISTICKÝ ROMÁN** (vydalo nakl. Pavel Mervart, 2009, 111 str.). Ta slova jako kdyby nabývala symbolického obsahu. Termín sbírka není tentokrát zcela adekvátní, zda se však zároveň příbuzností názvu podvědomě nevybaví sbírka Louise Aragona *Nedokončený román* (1956, česky 1959)! Jistá podobnost můžeme najít i v pojetí, jakési obsáhlé zpovědi. Tím podobností končí. Lukáš Vavrečka, básník schopný širokého sugestivního rozmáchnutí, vhání děj do zčeřených peřejí místy až

lehounce monotónního proudu slov. Kdybychom snad hledali průměr jeho pojetí „básnického“ řemesla k řemeslům podstatně prozaičtějším a drsnějším, dospěli bychom ke konstatování, že je mu zatím bližší umělecká kovařina a spolehlivou stezku k jemné hodinařině jen občas křížuje. Což není výtka, pouze holé konstatování. Trudná je představa, že bychom psali všichni na jedno brdo, veškerá poezie byla spořádaně zastřížená a učesaná. Když už padlo slovo výtka ... Vavrečkovu osobitou poetiku by na úkor občasného sklonu k popisnosti posílila větší míra ryze básnických příměrů. Obrazů, které dělají báseň básní, poezii poezí. Citujme ještě jednou: //Sjeli jsme z dálnice//něco mě táhlo do polí// ... Dálnice je široký proud asfaltu, Vavrečkova poezie plně využívá jejích parametrů, jako kdyby hojně používala plyn a opomíjela brzdu. A pole jsou ještě širší. Věřme, že Lukáš v polích nezbloudí a při každém výjezdu najde zpáteční cestu na dálnici. Napadá mě trochu paličská myšlenka, zda Idealistický román nedojde ohlasu jako poezie určená posluchači, k veřejnému čtení, třeba autorskému. A zároveň, když už jsme u termínu román, neozývá se z Idealistického románu jakási nesmělá předzvěst, že bychom se od jeho tvůrce mohli dočkat pozoruhodné práce prozaické?

Do našich řad se hlásí **Zdeněk Vošický**, autor tří fotografických publikací, jejichž názvy začínají shodně. Slovem Toulky. Netoulal se ovšem s batohem na zádech, toulal se v oblacích a jeho knihy dokumentují krajinu a zástavbu ve třech bývalých okresech Vysočiny. Snímky z letadla disponují několika speciálními vlastnostmi. Odlišnou perspektivou, zachycením krajiny i působení lidské činnosti ve zcela odlišných dimenzích, než je běžně známe. Působí snad trochu učesaně a náramně spořádaně, neboť (nezáměrně) nepostihují drobné vady na krásě. Kdybychom hledali básnický průměr, připomínají ženu, která se již bez trochy kosmetiky neobejde, ale stále je jí vlastní půvab a schopnost okouzlit. Vošický není pouhým dokumentaristou, dokáže být přísně racionální, dokáže však být i poetický. Hledá v krajině něco navíc, při běžném horizontálním pohledu skrytého a obtížně dešifrovatelného, hledá a nachází. Třeba (často nekriticky zpochybňované) působení promyšlené lidské činnosti, která krajině domova vtiskla pozitivní tvářnost. Mnohé fotografie Zdeňka Vošického představují ve světě fotografie umělecké perly.

Není od věci povšimnout si publikační činnosti jiných regionálních sdružení, tentokrát konkrétně Severočeského klubu spisovatelů. Ve sborníku **KDE SE ZEMĚ PROVINILA** (2009) se setkáváme s řadou známých jmen (Muška, Gärtnerová, Linhart, M. Lorenc), z našich členů je zastoupen Milan Dušek povídkou Puberta.

František Uher

Čtenářův prožitek

V bulletinu KRUH č.18 se zastavuji u Marie Kubátové. Jak bylo na horách. Byla mlha, kocour by se nepropad. Pak z té mlhy vystoupila chalupa. Ženské štipují pytle a přišívají popruhy k loktuším. Mužský strouhají kolíky k hrábím, aby jen daremně neklápali hubou a taky dělají do betléma darouníky. Každý panák dá, jak co nese jeho řemeslo.

Je to obrázek z Krkonoš, ale i já z Vysočiny v něm vidím své dětství. I u nás doma tatínek ve světnici pletl koše, spravoval koňské postoje, štípal selátkům zuby. I u nás doma na jaře pípala pod kamny v krabici kuřátka, dralo se peří, pekl se v peci chleba a koláče pro koledníky, které provoněly celý dům.

„Když se narodilo robě, zasadilo se nad chalupou vo brázdu bandor víc, přikoupilo se na jarmarku vo hernek víc a bylo pomozeno. Když bylo dětí víc než kuřat pod větší sejto, musel někdo z chasy za řemeslem do světa.“

Asi jsme doma neměli větší sejto, neboť jsme se, všech nás pět dětí, pod něj vešlo.

Také jsem se zamyslela nad povídkou Zázrak. Po přečtení jsem nabyla dojmu, že M.Skačáni skutečně zobrazil zázrak.

A k několika povídkám „O pardubický pramínek.“ Jako by tekli přes oblázky. Lidé mají snahu prožitek proměnit v pochvalu. Ale co je pochvala? Jediné pohlázení, které bez píce a pracovitosti nevejde ve známost. Každý, kdo se dal na spisovatelskou dráhu ví, co hodin strávených o samotě obnáší taková jedna kniha. Mnohému z nich se pro tuto píli a osamění rozpadl vztah. A proč takového člověka nepohládit.

Marta Urbanová

I lháři skončí na pravdě. – Boží.

Natvrdlost – příznak tvořícího se kamene moudrosti.

Chytá-li se tonoucí stébla, je třeba vyčkat, zda se mu to podaří.

Pokud se nerozčlilil, jeho slovní zásoba byla ubohá.

Dali mu své hlasy – zazpívali mu na rozloučenou.

Jiří Faltus

HOST KRUHU – JURIJ ZAVGORODNIJ

VZPOMÍNKA NA BUDOUCNOST

s rozbitými okny
s rozvalenou střechou
osamělý domek v stepi
lidmi opuštěný
sám uprostřed stepí
na nedozírné pláni ...
bezmocně povrzává vítr
brankou
jak malé děcko
které se samo sebe ptá
jak malé děcko
které netíží žádná vzpomínka ...
a nad stepí
slzící duha
zmizelým lidem
věští dobro ...

vydechlo nebe
pod tíhou noci
sotva východ
úsvitem zašvelel
pohnul se mrak
nechtíc na západ
kdosi rosou prošel
stopu zanechal

churavějící úlomek času
v přehršli trpkých století
jež pohltila nejkratší noc
plamen svíčky
v obrovském černém zrcadle
odrážejícím zmlklou noc
a něžný dozvuk modlitby
v teskném tichu jako vzdech
který zadržuje úzkostlivá noc
a mé nestydaté naděje
zahalené v tvých přáních
jež zrodily tuto vzácnou noc
kde plamen svíčky
a něžný dozvuk
a mé naděje -
to vše je zlomek času
v přehršli trpkých století ...

Přeložila Věra Kopecká

Ukrajinský básník, prozaik a překladatel **Jurij Zavgorodnij** žije v Kijevě. Pracoval na likvidaci následků havárie v Černobyli a o této napsal román. Získal řadu literárních ocenění, publikoval v Německu, Polsku, Rusku, Belgii, Francii a jinde.

IMPULSY ŽIVOTA

Spisovatelka **Marta Urbanová** z Chotěboře vydala v Oftisu Ústí nad Orlicí román **Vteřinová noc** (v pevné vazbě, rozsah 143 str.) a je to v roce 2009 už její třetí knížka vyslaná na knihkupecké pulty. Zjara se představila rozkošnou pohádkovou prózou pro děti „Jak připlavali kapříci do Chotěboře“ (vyšlo v Chotěbořské edici města Chotěboř), v závěru léta básnickou sbírkou „Pražské motivy“ (ALFA-OMEGA Dobruška). Autorčina letošní produkce svědčí o všestrannosti její tvorby a má nezpochybnitelnou literární úroveň.

Už v úvodu svého románu autorka říká: *Hovořím o ženě, kterou bych měla dokonale znát a neznám. Kterou bych měla milovat, a miluji. Kterou bych měla litovat, a lituji. Kdo že je ta žena? – ta žena jsem já. Olga.* Říká pravdu, protože své vyprávění kombinuje s častými vstupy své hlavní postavy v první osobě a tím dociluje, že román získává podstatně širší rozměr. Samotný název knihy napovídá, že Olga potřebuje jedinou noc k tomu, aby zrekapitulovala svůj dosavadní život. Ráno totiž má stanout na jakési životní křižovatce, kde ztratí syna a zůstane sama. Vychovala ho, jak nejlépe mohla a uměla, a najednou má odejít... V očekávání toho, co neodvratně přijde, se vzpomínky na minulá léta hrnou jako nějaká lavina, něco s odstupem času vidí jasněji a dokáže si to vysvětlit a snad i zdůvodnit, mnoho z toho, co se stalo, nemůže pochopit ani v těchto chvílích.

Na první pohled jde o běžnou zpověď zakomplexované ženy, líčenou téměř realisticky věrně, ale autorka ji nesporně osvěžila a nebojím se konstatovat, že i povýšila až do roviny obrazů, které všechny činy posunují do rovin, které lidskou bytost ozvláštňují a mnohdy posunují až do sfér, kam málokdo z nás zabloudí. Příběh je dojmavý, protože nahlížíme do života vzdělané venkovské ženy, která pochopitelně touží po něčem víc, než jí může poskytnout malé městečko, ale kdo by chtěl román přirovnat k romanticky laděným příběhům autorek, které se objevují na knižním trhu, velice by se zmýlil. Olga Marty Urbanové je žena, která se nechce smířit se svým osudem, ale přes veškeré své úsilí se nedokáže vysvobodit ze své ulity. Próza je cenná i tím, že nezůstává na povrchu děje, ale snaží se rozkrýt všechno, co s jejími postavami bezprostředně souvisí.

Závěrem je třeba vyslovit, že jazyk, který autorka používá, je dnešní a současně i poetický, bezesporu je znát, že tyto stránky psala básnířka, ale jedením dechem musím dodat, že se vyjadřuje až překvapivě stručně a jasně, vyhýbá se dlouhým popisům, dokáže své postavy charakterizovat několika slovy.

Milan Dušek

Z aukce ve společenském centru MČ Brno-Bystrc

OBRAZY POMÁHAJÍ DĚTEM

Člen výtvarné sekce Východočeského střediska Obce spisovatelů v Pardubicích **Václav Smejkal** z Lanškrouna, pomáhá postiženým dětem v Brně.

Mateřská škola a Základní škola PRAMÍNEK, o.p.s., Brno – Bystrc, připravuje již druhým rokem výstavu a poté aukci darovaných uměleckých děl ve prospěch žáků této školy. Výjimečnost této školy spočívá nejen v zaměření na děti nadprůměrně nadané, ale i na děti s vývojovými poruchami a se zdravotními postiženími.

K letošní aukci a do kolektivní výstavy bylo přijato celkem 34 děl od 30 autorů. Ing. V. Smejkal, vystupující pod značkou JMB, věnoval Pramínku olejový obraz KOMPOZICE III a také dvě grafiky z cyklu POHLEDY DO HISTORIE. V předvánočním čase tím završil úspěšný rok charitativní akcí, která zároveň byla jeho 45. výstavou.

Dne 8. a 10. prosince proběhla VÝSTAVA všech darovaných děl v prostorách Hudební scény Městského divadla v Brně. V hlavním sále ve Společenském centru MČ Brno-Bystrc, pak proběhla 14.12.2009 AUKCE darovaných obrazů a artefaktů, ve prospěch žáků MŠ a ZŠ Pramínek, o.p.s. V úvodu promluvil p. Ing. Svatopluk BENEŠ, starosta Městské části Brna-Bystrce, a zhodnotil činnost Pramínku i pozitivní přínos školy pro oblast. Vlastní aukce se ujala firma Omega s.r.o. z Prostějova, zabývající se profesionálně touto činností a licitátor p. Ing. arch. Vladimír ERBEN s jeho týmem, coby zkušený praktik.

Bohužel, na vyvrcholení celého projektu se výrazně podepsala chřipková epidemie. Pár dní předem byla škola uzavřena !!! „*Za normálních okolností by přišli rodiče s dětmi,*“ potvrdila nám ředitelka školy p. Mgr. Irena ROTREKLOVÁ. „*Také mnoho firem, které přislíbily účast, z tohoto důvodu nedorazilo.*“ Setkala jsem se i s místostarostkou MČ Brno-Bystrc, která je zároveň i druhou zakladatelkou Pramínku, p. Mgr. Eliškou KOVÁŘOVOU. Shodou okolností právě ona úspěšně vydražila jednu z grafik JMB. „*Je to strašná škoda, že se mi nepodařilo získat grafiky obě,*“ posteskla si p. magistra. Přímo na místě byla prodána přibližně jedna třetina dražených děl a výtěžek z večera činil asi 25. tis Kč. Podle organizátorek, to za daných okolností, je skvělý počín. Tak jako loni, v průběhu celého následujícího roku 2010 bude probíhat další prodej přes internet. Závěrem vystoupila p. PaedDr.Božena HAVELKOVÁ, poděkovala přítomným za účast a gratulovala novým majitelům k zisku obrazů. Jako poděkování autorům děl, sponzorům, firmě Omega i organizátorům akce, nechala připravit ředitelka školy malé a výběrné pohoštění.

Marie Smejkalová

OTEVŘENÝ DOPIS PŘEDSEDOVI OBCE SPISOVATELŮ PRAHA

Řečany n.L./17. 1. 2010

Vážený pane předsedo, milý Vladimíre.

Vzhledem k tomu, že rok 2009 je již minulostí a co nevidět skončí i první měsíc roku 2010 a vzhledem k tomu, že přes mé opakované urgencye na KAŽDÉ schůzi výboru OS nebyl Radou odsouhlasený nárok kolektivních členů na příspěvek (1 000 Kč na člena) vyplacen, dovoluji si zeptat se „proč?“ Ty sám jsi mi na předposlední schůzi řekl, že požadovaná částka pro kolektivní členy již odešla – ale jejich představitelé mi sdělili, že tomu tak není. Na poslední schůzi jsme opět požadovali – a místopředseda Roman Ráž to přímo pí Hájkové uložil – aby peníze odešly do Vánoc. Ke dnešnímu dni se tak nestalo.

V okamžiku, že Rada na Tvůj návrh odsouhlasila zvýšení platu pro předsedu, ustanovila plat pro (dříve neplaceného) místopředsedu a financuje se takový sekretariát, jaký souměřitelné organizace nemají, argument „že nejsou peníze“ neobstojí. Tím nechci nijak zlehčovat práci, kterou vedení pro OS dělá, naopak vím, že je jí hodně a vážím si jí. Za jiných okolností by byly platy vedení a sekretariátu zcela na místě, ale v okamžiku, kdy všichni kolektivní členové dávají svou práci „na oltář společné věci“ zcela zdarma, považuji neproplacení příspěvku na činnost pro kolektivní členy (někteří z nich jsou na tomto příspěvku zcela závislí), za nemorální – a jakákoli usnesení či rozhodnutí Rady tím pádem za zbytečná. Zbytečná je potom možná i celá Rada ...

Prosím Vás tedy, vážený pane předsedo, abyste mi odpověděl, proč je tomu tak? Již delší dobu nerozumím přístupu vedení OS a jeho sekretariátu k práci vlastních členů. Jako příklad může sloužit mnohokrát opakovaný požadavek na odevzdání Plánu práce Vč. střediska OS (podobných požadavků na kolektivní členy bylo mnohem víc a všechny jsem je musela plnit několikrát). Tedy: 2x jsem posílala plán práce e-mailem již na jaře, 1x jsem ho dala vytištěný Tobě jako předsedovi v září, na poslední schůzi si ho paní Hájková ode mne okopírovala a před svátky jsem byla znovu požádána, abych ho poslala, protože „kleknul“ počítač. Možná Ti to bude připadat absurdní, ale řešit pětkrát jednu a tu samou věc mi připadá nepřijatelné – a kromě toho – můj čas má také nějakou cenu ...

Již delší dobu zvažuji odstoupení z funkce, ale byla jsem svými voliči (Východočeské středisko Obce spisovatelů, Sdružení autorů literatury pro děti a mládež i zástupci kolektivních členů) vyzvána k tomu, abych ve funkci setrvala. Protože všechny tyto lidi, které ve výboru OS zastupuji, nechci zklamat, dovoluji zeptat se, vážený pane předsedo, jak hodlá vedení vzniklou situaci řešit.

Dále z pověření svých voličů žádám, aby vedení OS zveřejnilo, jak bylo naloženo s dotací MK na regionální čtení (výčet grantů a částky byly uveřejněny v posledním čísle Dokořán.) V minulosti totiž (za předsedkyně Evy Kantůrkové) byla částka vyplácena konkrétním autorům v regionech, kteří ve svých oblastech čtení realizovali, což se letos, podle mých informací, nestalo. Autoři považují v letošním roce hospodaření s těmito penězi za neprůhledné. Žádám tedy jejich jménem zveřejnění vyúčtování tohoto grantu – alespoň na schůzi výboru OS.

Věřím, že vedení vezme můj otevřený dopis vážně, že všechny nejasnosti vysvětlí a já že budu moci ujistit své voliče o tom, že jednání vedení je korektní.

Za kolektivní členy OS a Sdružení autorů literatury pro děti a mládež
Marcella Marboe

ZAZNAMENÁVÁME – KOMENTUJEME

*** SCHŮZE VÝBORU VčSOS v pátek 27. listopadu 2009**

V úvodu předsedkyně Marcella Marboe informovala z ústředí OS v Praze. Podány zprávy za oblast Pardubice a sekci začínajících autorů (H.Cihlová), Za oblast Orlicko a redakci bulletinu Kruh (M. Dušek) za oblast Vysočina (F. Uher), o sborníku pro děti (J. Hrabinec).

Vyúčtovány zálohy poskytnuté na V. umělecký maratón.

O grantech, vývoji členské základny hovořila L. Kadlecová.

Projednán plán práce na rok 2010. Příprava zakončení maratónu v Pardubicích 18.12.

(Zápis ze schůze je na internetových stránkách VčSOS.

*** V neděli 13. prosince v 15 hod. se v Kodýmově domě v Opočně** uskutečnil slavnostní křest první knížky Boženy Tymichové v jehož průběhu vystoupilo divadélko Batole s Vánoční pohádkou, zahrál flétnový soubor ZUŠ Opočno, divadelní ochotnický soubor Kodým předvedl ukázkou z pohádky O vodníkovi Slávkovi a čarodějnici Ochechuli. Samotný křest pohádkové knížky provedli: Jiří Kánský, ředitel Českého rozhlasu v Hradci Králové, Josef Lukášek za VčSOS, Blanka Kovařovicová, která přispěla do knížky paličkovánými obrázky a Božena Tymichová, autorka textu i pěkných ilustrací. Po autogramiádě následovalo promítání filmu o prvním Mikuláši v Opočně v roce 1993. Návštěvníci si mohli prohlédnout i vánoční výstavku prací žáků ZŠ v Opočně, druhou výstavku dětské knihy z fondu Městské knihovny a vyzkoušet si vlastnoručně techniku paličkování krajek. Přítomno bylo přes padesát lidí.

*** SLAVNOSTNÍ UKONČENÍ V. UMĚLECKÉHO MARATÓNU 18. prosince 2009**

Zahájila předsedkyně VčSOS Marcella Marboe, krátce zhodnotila průběh maratónu, poděkovala aktivním členům střediska za vykonanou práci, popřála všem přítomným příjemné Vánoce, pevně zdraví a úspěchy v roce 2010, následovala volná zábava při konzumaci připraveného pohoštění.

*** V přehledu vyšlých knížek našich autorů v minulém čísle chyběla :**

Josef Lukášek – **RAMPUŠÁK VYPRAVUJE** aneb příběhy mužů a hor 1949 – 2009 s ilustracemi Jarmily Haldové, Vladimíra Jiránka a kronikářů okrsku Říčky, fotografiemi Jaroslava Karbana, Ivo Košťura, Jiřího Šulce a z archivu HS. Vydal OFTIS v Ústí nad Orlicí.

*** Knížky našich autorů v roce 2010:**

Věra Kopecká – **VE STÍNU NETŘESKŮ**, sbírka básní vydaná vlastním nákladem, ilustrace a obálka Miroslav Hartych.

František Uher – **PLÍŽIVÁ SMRT**, sbírka detektivních povídek v nakladatelské a vydavatelské agentuře NAVA Plzeň.

*** Koncem minulého roku vydalo nakladatelství Albatros reprezentativní antologii české poezie 20. století „Nebe Peklo Ráj“.** Na 290 stranách představuje 240 básní pro děti od 153 autorů (mezi nimi i Jiřího Faltuse).

*** JUBILEA**

3. 1. 2010 oslavil člen Klubu VčSOS ZDENĚK BAŽANT kulatou sedmdesátku

15. 3. 2010 oslavil nestor VčSOS JOSEF KREČMER kulatou osmdesátku

3. 4. 2010 oslaví své půlkulaté výročí i členka klubu VčSOS BOŽENA TYMICOVÁ

Redakce jmenovaným přeje pevné zdraví, optimismus v jejich dalším životě a další tvůrčí úspěchy.

Slavnostní ukončení V. Uměleckého maratónu

OBSAH:

H. Hrabincová: Ilustrace.....	1
M. Dušek: Na slovíčko s výtvarnicí a prozaičkou Helgou Hrabincovou.....	2
P. Chvojka: Apatický srdeční sval.....	4
F. Uher: Kvalitní zboží.....	5
V. Sokol: Pravda o Šípkové Růžence.....	6
P. Musílek: Křídla, Poločas.....	9
M. Dušek: Další vzlétnutí básníka.....	9
M. Vídenský: Na vernisáži, Kam?, Sychravo.....	11
J. Jonáš: Filosofská historie.....	11
L. Huml: Chvála křídel.....	15
J. Plachetka: Musíš s nima mluvit jejich řečí.....	15
V. Kopecká: Tanec labutí, Připomenutí.....	18
V. Kopecká: Můj podzimní literární maratón.....	19
T. Kábrt: Rozhovor s básnířkou Věrou Kopeckou.....	21
F. Uher: Anatomie vztahu k poezii.....	25
Z. Hudcová: Jeden tisíc daleko.....	26
STRÁNKY MLADÝCH A ZAČÍNAJÍCÍCH AUTORŮ	
H. Krivánková: Faraonská satirka.....	30
M. Ungrádová: A místo žárlivých výčitek, Čím si oplácejí.....	37
Vítězné práce z literární soutěže O pardubický pramínek 2009 – zahraniční část	
C. Minculeasa: Moje vnitřní limity.....	38
M. Stirbu: Evropa je její hranice.....	38
P. Opietka: Cestovní deník.....	42
Vítězné práce literární soutěže STRÍPKY 2009 – 1. část	
A. Pasovská: O smutné hvězdičce.....	45
A. Zezulová: Dům manželů Weirdových.....	46
V. Topolská: Bětuška.....	54
F. Uher: Tanec naruby, Trosky.....	55
J. Kouba: Jak jsem si zasloužil máslovku.....	56
M. Šanrůček: Doteky.....	62
J. Paštiková: 13. komnata dětských duší... ..	62
J. Dvořák: Sedmnáct východočeských autorů literatury pro děti.....	63
F. Uher: Co stojí za nahlédnutí.....	65
M. Urbanová: Čtenářův prožitek.....	67

J. Zavgorodnij: (Host KRUHU) Vzpomínka na budoucnost	68
M. Dušek: Impulsy života.....	69
M. Smejkalová: Obrazy pomáhají dětem	70
M. Marboe: Otevřený dopis předsedovi OS Praha	71
Redakce: Zaznamenáváme – komentujeme.....	73
J. Faltus: Aforismy	3, 29, 67
M. Dušek jun. Fotografie.....	10, 21, 55, 70, 74

KRUH, bulletin Východočeského střediska Obce spisovatelů Pardubice

Ročník VI. – číslo 19 – březen 2010

Odpovědní redaktoři: Jiří Faltus, Milan Dušek

Obálka: Jiří Hrabinec

Vytiskl: OFTIS s. r. o. v Ústí nad Orlicí

Příspěvky do Kruhu zasílejte:

Milan Dušek – Helvíkovice 104, 564 01 Žamberk (proza a publicistika)

e-mail: spisovatel@milandusek.cz

Jiří Faltus – Zborovská 221, 563 01 Lanškroun (poezie)

e-mail: faltus.jiri@centrum.cz

Uzávěrka příspěvků do Kruhu 20: neděle 9. května 2010

Zveřejněné práce nejsou upravovány bez dohody s autorem.

PARDUBICE

**Vyšlo za přispění Magistrátu Pardubice, Krajského úřadu Pardubice,
Krajského úřadu v Hradci Králové a Ministerstva kultury.**